

**TEMATIKUS
PRESBITERI FÜZETEK**

Presbiterválasztás – 2017

(Különkiadás)

Presbiterválasztás 2017-ben
(Különkiadás)

Összeállította:

Dr. Szilágyi Sándor

Dr. Viczián Miklós

Cseri Kálmán: *Újjonnan kell születnetek* c. könyve
(Bp.-Pasaréti Református Egyházközség, 2001)
alapján, és az egyházközség hozzájárulásával.

ISBN 978-963-85459-9-2

Kiadja:

Magyar Református Presbiteri Szövetség

Felelős kiadó:

Dr. Viczián Miklós

a MRPSz elnöke

Nyomdai előkészítés:

Heckmann Tamás

Nyomda:

Szó-Kép Nyomdaipari Kft.

Bevezetés	5
Hatályos egyházi törvényeink.....	6
A presbiterválasztás időrendje a fenti két törvény szerint	12
Egy gyakorlati példa a jelöltállítás előkészítésére.....	16
Bibliai alapok.....	18
Hítvallási alapok	20
Presbiterség az egyház történetében.....	21
Újjonnan kell születetnek	23
<i>Ki az ember?</i>	24
<i>Ki Jézus?</i>	32
<i>Mi az újjászületés?</i>	40
<i>Hogyan lehet újjászületni?</i>	49
<i>Mi a hit?</i>	58
<i>Mit akar Isten?</i>	65
<i>És akik nem hisznek?</i>	74
<i>Mi lett Nikodémussal?</i>	83
Ki lehet tehát presbiter?.....	93
Áldás, békesség Istentől	95

Füle Lajos:

PRESBITEREK

*Kinek a lelke vágyik a fényre,
Kinek kenyere az Úr igéje,
És kenyérből másnak is szel
– az presbiter.*

*Kinek van szeme a más bajára,
Kinek van füle a más jajára,
S tennivalóit így méri fel
– az presbiter.*

*Ki másnak vermét sohasem ássa,
Aki keresztjét nem teszi másra,
S a mások terhét így veszi fel
– az presbiter.*

*Ki könnyörögni sohase restell,
Ki úgy van ott a gyülekezetben,
Mint aki szolgál, mert van mivel
– az presbiter.*

*Kinek a templom kegyelem háza,
Otthon van benne maga s családja,
Bár mindenütt az Úrra figyel
– az presbiter.*

*Aki hitét örömmel megvallja,
Mint presbiter, mégha nem is rangja,
Mert kedves Isten előtt,
Ki megáldja, megszenteli őt.*

Bevezetés

A Magyarországi Református Egyház törvényei szerint a presbiteri megbízás hat évre szól. A jelenleg működő presbitériumok 2012. január 1. óta töltik be tisztségüket. 2017 második féléve folyamán tehát minden egyházközségben presbiterválasztást kell tartani. A presbitereket az egyházközség névjegyzékbe felvett tagjai választják meg a hivatalban lévő presbitérium jóváhagyásával a jelölőbizottság jelölései alapján. Az egyháztagok ezzel beleszólhatnak abba, hogy a következő 6 évben kik legyenek az egyházközség, a gyülekezet sáfárai, gondviselői a lelkipásztorral együtt.

Fontos, hogy a hivatalban lévő és a tisztségre jelöltek részletesen ismerjék a választás menetét, de az is fontos, hogy ismerjék a tisztségviselőkkel szemben támasztott alapvető követelményeket a Szentírás szerint. Különös jelentőséget ad a 2017. évi presbiter-választásoknak az, hogy ebben az évben egyszerre ünnepeljük a reformáció kezdetének tekintett időpontnak, a lutheri tételek kifüggesztésének 500., és az első magyarországi presbitérium megalakulásának 400. évfordulóját. Szeretnénk, ha méltó presbitereket választanának meg az egyházközségek, akik felelősséggel és erkölcsi tisztaságú élettel járulnának hozzá az evangélium terjesztéséhez nemcsak egyházközségükben, hanem az egész társadalomban.

Őszintén meg kell állapítanunk, hogy sok helyen gondot jelent olyan egyháztagokat találni, akik vállalják a tisztséggel járó feladatokat és megfelelnek az igei elvárásoknak. Meggyőződésünk azonban, hogy nem a követelmények leszállítása, a felelősségek szűkítése adja a megoldást, hanem gyülekezeteink megújulása adhat indítást egyháztagjainknak, hogy vállalják a megmérettetést a presbiterválasztások folyamán. Lelkileg megújult egyháztagok, presbiterek és lelkipásztorok szükségesek egész egyházunk felemelkedéséhez. Egyházi törvényeink által szabályozott választások csak a külső elhíváshoz adnak kereteket; valódi, felelősségteljes református presbiterré váláshoz belső elhívás is szükséges a mi Urunk, Jézus Krisztus áldozata iránti hálából fakadóan, a Szentlélek által. Bárcsak minél többen felismernék magukban ezt a belső elhívást is!

* * *

Hatályos egyházi törvényeink

A Magyarországi Református Egyház törvényei a következő módon határozzák meg a presbiterrel szemben támasztott követelményeket és a presbiterek jogait:

6.1. Az 1994. évi II. tv. „A Magyarországi Református Egyház alkotmányáról és kormányzatáról” szerint (módosításokkal egységes szerkezetben):

23. § *A református egyháztag kötelességei:*

(1) *Az evangélium szerinti tiszta erkölcsű, mértékletes és józan életet éljen.*

(2) *Az istentiszteleteken és az úrvacsorában részt vegyen, házassága kötésénél, gyermeke keresztelésénél, halottja eltemetésénél az egyház rendje szerint járjon el.*

(3) *Gyermekeit a református vallásban neveltesse, és konfirmálásukról gondoskodják.*

(4) *Az egyházi közterheket az egyházi előírásokban megszabott módon és mértékben viselje.*

(5) *Az elfogadott egyházi tisztséget vagy megbízást híven betöltse.*

24. § *A református egyháztag jogai:*

(1) *Az egyházköztség istentiszteleti szolgálati közösségében való részvétel; a konfirmált egyháztag az úrvacsorai közösség részese.*

(2) *Házasságának megkötése, gyermekének megkeresztelése, halottjának temettetése végett az egyház szolgálatának igénybevétele.*

(3) *Gyermekének vallásos oktatását az egyház iskoláiban vagy egyházi iskolákon kívül is igényelheti.*

(4) *Az egyházi tisztségek betöltésekor az egyházi törvényben megszabott feltételek mellett választó és választható, az egyházköztség presbitériuma által összeállított névjegyzék alapján.*

27. § (1) *Az egyházköztség tisztségviselői:*

a) *a lelkipásztor, a vallásoktatói és intézeti lelkész, beosztott lelkész, segédlelkész, és a díjazott diakónus és diakonissza,*

b) *a főgondnok, a gondnok, a presbiterek.*

28. § (1) *Egyházközségi tisztségekre csak olyan, az egyházköztség választói névjegyzékében szereplő egyháztag választható, aki az Igérőll, hitvallásainkról és az egyházi szolgálatokról kellő ismerettel rendelkezik és*

tiszta erkölcsben, józan életben és az egyház iránti hűségben és buzgóságban másoknak példaképpül szolgál.

(2) Az egyházközségi tisztségviselők eskütétellel foglalják el tisztségüket. Akit folytatólag arra a tisztségre választanak meg, amelyet eddig is viselt, nem tesz újabb esküt.

(3) A gondnok – több gondnok – választása esetén a főgondnok a presbitérium lelkészi elnökével alkotja az egyházközség elnökségét.

...

44. § (1) Minden egyházközségben a törvényben megállapított köteleességek teljesítésére a legalább 3 évi presbiteri szolgálattal rendelkező presbiterek közül gondnokot vagy gondnokokat kell választani.

(2) Több gondnok választása esetén főgondnokot kell választani.

(3) A gondnok – több gondnok választása esetén a főgondnok – a presbitérium lelkészi elnökével alkotja az egyházközség elnökségét.

46. § (1) A presbiterek az egyházközség lelki és anyagi javainak sáfárai, akiket az egyházközség életének felelős irányítására az egyházközségi választók névjegyzékébe felvett egyháztagok közül kell választani a törvény előírásai szerint.

(2) Presbiterré az választható, aki legalább 3 éve teljes jogú egyháztag, és a választó gyülekezetnek legalább 1 éve tagja.

47. § A presbitérium választott tagjainak létszámát minden egyházközségre nézve a presbitérium határozata alapján az egyházmegyei közgyűlés hagyja jóvá. A presbiterek száma a lelkészeket és a (fő)gondnokot nem számítva négynél kevesebb nem lehet. A presbitériumnak hivatalból tagjai az egyházközség választott lelkészei

48. § A presbiterek mellett pótpresbitereket is kell választani, akiknek a száma a választott presbiterek számának legalább negyed része. Ha a presbiteri tisztség a választási cikluson belül megüresedik, a presbitérium által behívott a választás sorrendjében következő pótpresbiter foglalja el a megüresedett helyet.

49. § (1) A presbiter tisztsége megszűnik a választási ciklus lejártával, a választók névjegyzékéből való törléssel, továbbá elhalálozás, lemondás vagy jogerős határozattal történt elmozdítás folytán.

(2) Ha a presbiter a presbitérium három egymást követő gyűlésén nem jelenik meg, és elmaradását nem igazolja, presbiteri tisztségéről lemondottnak kell tekinteni. A presbitert lemondottnak nyilvánító presbitériumi határozat ellen, annak kézhezvételétől számított 8 napon belül az egyházközség elnökségéhez benyújtott, de az egyházmegyei bírósághoz intézett panasznak van helye.

- 50. §** *A presbitérium az egyházközség vezető testülete, lelki és anyagi életének irányítója. E körben feladatai:*
- a) *az istentiszteleti, missziói és lelkipásztori feladatokat végzi, és teljesítésére felügyel,*
 - b) *a gyülekezeti és intézményes diakónia gyakorlását szervezi,*
 - c) *az egyházi törvény szerint ráruházott jogkörben gyakorolja az egyházfegyelmezést,*
 - d) *új tisztségek és állások szervezéséről és betöltésének feltételeiről határoz,*
 - e) *az egyházközség ingó és ingatlan javait kezeli, vagyontárgyainak elidegenítése vagy megterhelése, új vagyontárgyak szerzése, kölcsön felvétele tárgyában határoz,*
 - f) *az egyházközség költségvetését és zárszámadását évenként elfogadja, és jóváhagyásra felterjeszti,*
 - g) *egyházközségi szabályrendeletet alkot,*
 - h) *az egyházmegyei közgyűlésre képviselőt választ, és szavaz a törvény értelmében felsőbb egyházi hatóságok tagjainak és tisztségviselőinek megválasztásáról,*
 - i) *a választók betűrendes névjegyzékét elkészíti és felterjeszti az egyházmegyének,*
 - j) *általában eljár a törvényben hatáskörébe utalt minden ügyben.*
- 51. §** (1) *A presbiteri gyűlés elnöke a lelkipásztor, társelnöke a főgondnok vagy gondnok. A gyűléseket a presbitérium elnöksége hívja össze és vezeti. Az elnökség tagjai az elnöki feladatok végzése tekintetében egymás között megegyezhetnek.*
- (2) *Az egyházközség elnökségének akadályoztatása esetén a presbitérium összehívásáról az egyházmegyei elnökség gondoskodik.*
- (3) *Ha az egyházközségnek több lelkipásztorja van, a presbitérium három naptári évre választja közülük a presbitérium lelkészi elnökét.*
- 52. §** (1) *A presbiteri gyűlést szükség szerint, de legalább negyedévenként kell tartani.*
- (2) *A presbiteri gyűlést össze kell hívni akkor is, ha a presbitérium tagjainak negyed része a tárgyalandó ügyek megjelölésével írásban kéri, vagy ha a felsőbb egyházi hatóság elrendeli.*
- (3) *A presbiteri gyűlés az egyháztagok számára nyilvános, de az elnök vagy a jelenlevő presbiterek negyedrészenek kívánságára zárt ülést kell tartani.*
- (4) *A presbiteri gyűlésen a pótpresbiterek és az egyházközség alkalmazottai tanácskozási joggal vehetnek részt.*

(5) Az egyházközség intézményeinek vezetőit tanácskozási joggal meg kell hívni.

53. § (1) A presbitérium gyűlésére a presbitérium valamennyi tagját a gyűlés helyének, idejének és a tárgyalandó ügyek megnevezésével legalább 48 órával előbb meg kell hívni rövid úton vagy levél útján.

(2) A meghívón nem közölt ügyekben döntés nem hozható. A gyűlés előtt legalább 24 órával beadott minden önálló indítványt a napirendre fel kell venni.

54. § (1) Érvényes határozathozatalhoz a presbitérium tagjai több mint felének jelenléte szükséges. Ha a presbiteri gyűlés első ízben határozatképtelenség miatt nem volt megtartható, másodszori meghívásra a jelenlevők számára való tekintet nélkül határozatképes.

(2) A presbitérium a jelenlevők szavazatainak egyszerű többségével (50% + 1) hozza határozatait. Szavazategyenlőség esetén az ülést vezető elnök szavazata dönt. Személyi kérdés esetén titkos szavazással kell dönten.

A továbbiakban a törvény a presbitériumok feladatait és működését írja le.

6.2. Az 1996. évi I. tv. „A Magyarországi Református Egyház választójogi törvénye” szerint (módosításokkal egységes szerkezetben):

1. § (1) Az egyházközség nem lelkészi tisztviselői: a főgondnok vagy gondnok és a presbiter.

(2) A tisztségviselőket az egyházközségi közgyűlés választja meg. Az egyházközségi közgyűlést az egyházközség választójoggal rendelkező tagjai alkotják.

...

2. § (1) Az egyházközségi közgyűlés helyét és időpontját az azt megelőző két vasárnapon a szószékről és a helyben szokásos egyéb módon ki kell hirdetni.

(2) Az egyházközségi közgyűlés határozatképes, ha azon az egyházközség választójoggal rendelkező egyháztagjainak legalább 10%-a jelen van, de ez nem lehet kevesebb a presbitérium létszámának kétszeresénél. Amennyiben az egyházközség (társegyházközség) több településre terjed ki, illetve több istentiszteleti állandó helye van, a közgyűlés egyházrészenként, mint részközgyűlés is megtartható. A határozatképességet a jegyzőkönyv alapján utólagosan állapítja meg a választási bizottság.

(3) Határozatképtelenség esetén újabb egyházközségi közgyűlést a meghiúsult közgyűléstől számított 14. napra kell összehívni, és ezt a

közbeeső vasárnapon is ki kell hirdetni. Az így megismételt egyházközségi közgyűlés a megjelentek létszámára tekintet nélkül határozatképes.

- 3. §** (1) *A tisztségviselők megbízásának időtartama egységesen 6 év.*
 (2) *Ha a 6 éves időköz letelte előtt az egyházközségi főgondnok vagy gondnok tisztsége üresedik meg, illetve a presbitérium létszáma kétharmad alá csökken, időközi választást kell tartani. Az így megválasztott tisztségviselő megbízatása a következő általános választásig tart.*
- 4. §** (1) *A választást megelőzően legalább 60 nappal a presbitérium az egyháztagok köréből – az egyházközség lelkipásztorát is beleértve – 3–7 tagú bizottságot választ, amely a jelölési (választási) és a szavazatszámlálói feladatokat is ellátja.*
A lelkipásztor a bizottság tagjait – a megválasztásuk utáni vasárnapon – bemutatja a gyülekezetnek, ismerteti a feladataikat és a jelölés módját. Ezt követően a bizottság tagjai a gyülekezet előtt fogadalmat tesznek a választási törvény maradéktalan megtartására és titoktartásra.
A gyülekezet lelkipásztora a bizottságnak tagja.
A bizottsági tagság a tisztségviselői jelöltséget kizárja.
A jelölőbizottság tagjai köréből az elnököt titkos szavazással maga választja.
 (2) *A bizottság a választást megelőzően 30 nappal, a tisztségviselőkre a gyülekezetben végzett széles körű tájékozódás alapján tesz javaslatot a presbitériumnak.*
A presbitérium a bizottság javaslatát figyelembe véve összeállítja a jelöltek listáját, és az egyházközségi közgyűlés elé terjeszti.
 (3) *Minden tisztségre 1–3 nem lelkész jellegű személyt lehet jelölni.*
 (4) *Választásra csak az bocsátható, akit szabályszerűen jelöltek és a jelölést elfogadta.*
 (5) *A jelölteket a választást megelőző vasárnapon a gyülekezetnek be kell mutatni.*
- 5. §** (1) *A választás helyét és idejét a presbitérium tűzi ki.*
 (2) *Új egyházközség alakulásakor vagy a presbitérium feloszlása esetén a választás helyét és időpontját az esperes tűzi ki. Ezen esetekben a bizottság tagjait az esperes kéri fel az egyházmegye tisztségviselői és az egyházközség tagjai köréből.*
- 6. §** (1) *A választás az istentiszteletet követő egyházközségi közgyűlésen történik.*
 (2) *Az egyházközségi közgyűlés kezdetén a választási bizottság elnöke megállapítja a jelenlevő választásra jogosultak számát, felkéri a presbitérium jegyzőjét a jegyzőkönyv vezetésére és két egyháztagot annak hitelesítésére, valamint ismerteti a választási eljárás szabályait.*

7. § *A választás szavazólapok felhasználásával titkosan történik, amelyeket a választási bizottság készít elő.*
8. § (1) *A titkos szavazás a presbitérium által kiadott és az egyházközség pecsétjével ellátott szavazólapon történik, amelyeken a jelöltek nevét ábécé sorrendben kell feltüntetni.*
(2) *Az elkészített, a felhasznált, valamint a fel nem használt szavazólapok számát a jegyzőkönyvben rögzíteni kell.*
(3) *A választói névjegyzékben a szavazó aláírásával igazolja a szavazólap átvételét.*
(4) *A szavazólapon a presbitérium határozata alapján együttes vagy személyenkénti megjelöléssel lehet szavazni.*
(5) *A szavazást először a presbitérium tagjaira kell elrendelni. Ezt követően kerül sor a további tisztségviselők megválasztására. Amennyiben a választási bizottság állásfoglalása alapján egyidejűleg választják a presbitereket és a további tisztségviselőket, akkor a többi tisztségviselő csak akkor tekinthető megválasztottnak, ha egyben presbiterré is választották.*
9. § (1) *A leadott szavazatokat jelöltenként kell összeszámolni.*
(2) *Az érintetlenül leadott szavazólapot érvénytelennek kell tekinteni. Ugyancsak érvénytelen, ha a választhatóknál több személyre adtak le szavazatot.*
(3) *Egyéni tisztségviselő esetén megválasztottnak azt kell tekinteni, aki a jelenlevő szavazók több mint felének szavazatát megkapta.*
(4) *Amennyiben a többséget egyik jelölt sem nyerte el, a legtöbb szavazatot kapott két jelöltre új szavazást kell elrendelni és lefolytatni, és azt kell megválasztottnak tekinteni, aki az ismételt szavazás eredményeként a szavazatok többségét elnyerte.*
(5) *A presbiter jelöltek közül azokat kell megválasztottnak tekinteni, akik sorrendben a legtöbb szavazatot kapták.*
(6) *A pótpresbiterek behívási sorrendje a kapott szavazatok száma alapján történik.*
(7) *Szavazategyenlőség esetén sorshúzással kell dönteni.*
(8) *A választás eredményét a bizottság elnöke azonnal kihirdeti a közgyűlés jelenlevő tagjainak. A tisztújítás végeredményét a következő vasárnapi istentisztelet(ek)en a szószékről ki kell hirdetni.*
(9) *A választói közgyűlésről készült jegyzőkönyv hiteles másolatát 3 napon belül meg kell küldeni az egyházmegye elnökségének.*
(10) *A választás eredményének jogerőre emelkedését követően az újonnan megválasztott tisztségviselők esküvel foglalják el szolgálati helyü-*

ket. Nem kell esküt tennie annak, akit folytatólagosan ugyanarra a tisztségre választanak meg.

A törvény a továbbiakban a jogorvoslatok módjával foglalkozik.

* * *

A presbiterválasztás időrendje a fenti két törvény szerint

1. A választói névjegyzék lezárása az év január 31-én.
2. A presbitériumnak gyűlésen meg kell határozni a választás helyét és idejét, valamint a pótpresbiterek létszámát. A választás idejét úgy kell megállapítani, hogy az 2017 vége előtt jogerőre emelkedhessen, mivel a hivatalban lévő presbitérium mandátuma 2017. december 31-én lejár. Mivel a választást istentiszteletnek kell megelőznie, a választást gyakorlatilag vasárnapra kell kitűzni.
3. A választás előtt legalább 60 nappal a presbitérium az egyháztagok köréből bizottságot választ, amely a későbbiekben ellátja a választási, a jelölőbizottság és a szavazatszámláló bizottság feladatait is. A bizottság 3-7 tagból áll, amelyek egyike hivatalból az egyházközség választott lelkipásztora. A bizottság tagjai tisztségre nem jelölhetők. A bizottság titkos szavazással megválasztja elnökét.
4. A megválasztásuk utáni vasárnapon a lelkipásztor bemutatja a bizottság tagjait a gyülekezetnek, ismerteti feladataikat és a jelölés módját. A bizottság tagjai a gyülekezet előtt fogadalmat tesznek a választási törvény maradéktalan betartására és a titoktartásra.
5. A választás időpontja előtt 30 nappal a bizottság a presbitérium elé terjeszti javaslatát a jelölésekre a presbiteri és a (fő)gondnoki tisztre vonatkozólag. A bizottságnak legalább annyi jelöltet kell állítani, amennyi a presbitériumnak az egyházmegye által jóváhagyott létszáma, hozzáadva a pótpresbiterek részére a presbitérium által megállapított létszámot (ami legalább a presbiterek számának 25%-a). A bizottság az egyházközségi gondnoki/főgondnoki tisztségre 1-3 jelöltet állíthat. Korábban több egyházközségben gyakorlat volt, hogy a bizottság első lépésben megkeresi a hiva-

talban lévő presbitereket és pótpresbitereket, vállalják-e jelölésüket a következő 6 évre. Ez azonban a jogszabály által nem támogatott eljárás. A bizottság az alkalmasságuk alapján választja ki a jelölteket. Presbitereként azok jelölhetők, akik legalább 3 éve egyháztagok és legalább egy éve szerepelnek az egyházközség választói névjegyzékében, életvitelük megfelel a Szentírásban előírtaknak, részt vesznek az istentiszteleteken és a gyülekezetben esetleg már végeznek valamilyen szolgálatot.

6. A presbitérium a bizottság javaslata alapján – törvényességi ellenőrzésüket követően – jóváhagyja a jelöltek körét és azokat a választás kitűzött napja előtti vasárnapon bemutatja a gyülekezetnek. Ajánlott ekkorra a jelöltek rövid életrajzát, valamint fényképét hirdetőtáblán és/vagy az egyházközség internetes honlapján közzétenni. Amely jelölt önhibáján kívül nem tudott ezen az istentiszteleten részt venni, őt a választó közgyűlés elején kell bemutatni.
7. A választás napját megelőző két vasárnapon az egyházközségi közgyűlés helyét és idejét ki kell hirdetni.
8. A választás napjára a következőket kell a választási bizottságként működő bizottságnak előkészíteni:
 - választói névjegyzék, amelyet minden választójoggal rendelkező egyháztag a szavazólap átvételekor aláír,
 - szavazólapok a titkos szavazáshoz megfelelő darabszámban, az egyházközség pecsétjével ellátva.
 - urnák a szavazólapok gyűjtésére.

A szavazólapokon szerepelniük kell a következőknek:

- valamennyi presbiteri és egyházközségi főgondnoki/gondnoki tisztre jelölt neve (egyforma nevű jelöltek valamilyen megkülönböztetésével);
- a jelöltek neveinek ABC rendben történő felsorolása, beleértve a (fő)gondnok nevét;
- a (fő)gondnok esetében legyen lehetőség arra, hogy a jelölte(ke)t esetleg csak presbiterré válasszák (pl. a név mellett két négyzettel, egyikhez „(fő)gondnok”, a másikhoz „presbiter” felirattal).

Nincs szükség arra, hogy a választók a pótpresbiterekre különválasztva szavazzanak, mivel a jóváhagyott presbiteri létszámnál várhatóan többen kapnak érvényes szavazatot. Ezek közül a kapott szavazatok számának sorrendje határozza meg, ki lesz presbiter és ki lesz pótpresbiter.

A törvény megengedi az együttes szavazást is. Ez olyan esetben használható a presbiterekre, ha a jelöltek száma megegyezik a presbitérium hivatalos (egyházmegye által jóváhagyott) létszámával, kiegészítve a pótpresbiterek számával, beleértve a (fő)gondnok ill. gondnokok személyét is.

Együttes szavazás esetén a szavazólap végére célszerű egy olyan mondatot írni, hogy „a fenti személyekből álló presbitériumot elfogadom”, amelynél „igen” szavazatnak az tekinthető, ahol az „elfogadom” szót aláhúzták, vagy a mondat után tett négyzetbe + vagy x jelet tettek.

9. A választás napján, istentiszteletet követően a presbitérium elnöke megnyitja az egyházközségi közgyűlést, majd átadja az elnöklést a bizottság elnökének, aki ellenőrzi a résztvevők által aláírt egyházközségi névjegyzék alapján a határozatképességet. A közgyűlés határozatképes, ha azon a névjegyzékben szereplő egyháztagok legalább 10%-a jelen van, de a megjelentek száma mindenképpen nagyobb, mint a választandó presbiterek számának kétszerese.

Határozatképtelenség esetén újabb egyházközségi közgyűlést a meghíult közgyűléstől számított 14. napra kell összehívni, és ezt a közbeeső vasárnapon is ki kell hirdetni. Az így megismételt egyházközségi közgyűlés a megjelentek létszámára tekintet nélkül határozatképes.

10. Szavazás előtt a jelölőbizottságnak figyelmeztetnie kell a szavazókat a következőkre:

- az egyes jelöltekre történő szavazás pozitív szavazás legyen, azaz az elfogadott nevet aláhúzással vagy a neve után lévő négyzetbe „x” vagy „+” jellel kelljen jelölni, a nevek áthúzása érvénytelen;
- a szavazólapon nem szereplő név ráírása a szavazólapot érvénytelenné teszi (beleértve a saját nevét ill. aláírását is).

11. A titkos szavazás eredményének értékelésénél a következők szerint kell eljárni:

- A leadott szavazatokat jelöltenként kell összeszámolni. Azokat kell presbiterként megválasztottnak tekinteni, akik a presbitérium létszáma szerint, sorrendben a legtöbb szavazatot kapták. Akik így kimaradnak a presbiterek közül, azokat pótpresbiterként kell megválasztottnak tekinteni.
- Az egyházközségi gondnok/főgondnok vagy gondnokok akkor tekinthetők megválasztottnak, ha rájuk egyenként a szavazók több, mint fele szavazott.
- Érvénytelen a szavazat, ha a szavazólapot érintetlenül adták be, vagy arra új nevet írtak, vagy egynél több egyházközségi gondnokra szavaztak, vagy azon valamelyik jelölt nevét áthúzták.
- Ha a szavazatszám alapján az egyénileg választandó tisztségre szavazategyenlőség alakult ki, sorshúzással kell dönteni. Hasonló helyzet lehetséges a presbiteri létszám betöltésénél a legkevesebb szavazatot kapott egyháztagok esetében; sorshúzás döntheti el, hogy ki lesz presbiter és ki lesz pótpresbiter.

- A választás eredményét a bizottság elnöke azonnal kihirdeti a közgyűlésen, majd a következő vasárnap istentiszteleten azt a szószékről is ki kell hirdetni.
12. Ha az egyházközség (társegyházközség) több településre terjed ki, illetve több istentiszteleti állandó helye van, és a közgyűlés egyháZRészenként, mint részközgyűlést tartották meg, a határozatképességet a jegyzőkönyvek alapján utólagosan állapítja meg a választási bizottság.
 13. A választás érvénytelenségének esetét, valamint a jogorvoslatok kezdeményezésének módját a választási törvény 10-11. §-a határozza meg. Fontos, hogy panaszt a választástól számított 15 napon belül lehet betérjeszteni a választási bizottság elnökéhez.
 14. A választás eredményét a bizottság elnöke a választó közgyűlésen azonnal kihirdeti, majd azt a választást követő első vasárnapon az istentiszteleten is ki kell hirdetni.
 15. A választás eredménye 15 nap múlva emelkedik jogerőre, ha nem nyújtottak be panaszt. Ha panaszt nyújtottak be, azt a választási bizottság 8 napon belül betérjeszti az egyházmegyei bírósághoz. Ha az egyházmegyei bíróság a panaszt elutasítja, a választás eredménye jogerőre emelkedik. Ha a panasznak helyt adnak, az eredmény panaszlott része nem emelkedik jogerőre; az új eljárás után lehetséges.
 16. A megválasztott új tisztségviselőket a presbitérium elnöksége haladéktalanul tájékoztatja egyházi törvényeinkről, jogaikról és kötelességeikről.
 17. A megválasztott új presbiterek a hatálybalépés utáni első istentiszteleten esküvel foglalják el szolgálati helyüket. Az eskütétel előtt a lelkipásztor két kérdést intéz hozzájuk:
 1. Miután az egyházközség gondnokává/főgondnokává, illetve presbiterévé választotta, megkérdezem: ismeri-e az egyházi törvények, szabályrendeletek vonatkozó rendelkezéseit és ezekben körülhatárolt feladatait?
Felelet: Ismerem és azokat magamra nézve kötelezőnek fogadom el.
 2. Hajlandó-e a gondnoki/főgondnoki/presbiteri tisztséggel járó feladatok teljesítésére magát Isten és a jelenlévő gyülekezet színe előtt esküvel kötelezni?
Felelet: Isten kegyelmét kérve és remélve, igen.

Az eskü szövege:

Én ..., esküszöm a Szentháromság Istenre, hogy a tisztemmel járó kötelességeket és feladatokat, szolgálatomat Isten dicsőségére, egyházunk épülésére és népünk javára a Magyarországi Református Egyház rendjében úgy igyekszem teljesíteni, hogy az egyház hasznát mindenkor a magam hasznának elébe helyezem. Isten engem úgy segítjen! Ámen.

Példaképpen a következő határidők kitűzése javasolható:

- Szeptember 1-től* gyülekezeti tagok keresése a jelölőbizottságba
Október 9.: presbiteri gyűlés, a választás helyének, idejének meghatározása, a jelölőbizottság megválasztása és a bizottság elnökének megválasztása titkos szavazással
Október 15.: a jelölőbizottság bemutatása a gyülekezetnek és fogadalmötételük
November 10.: presbiteri gyűlés, a jelöltekre vonatkozó javaslat megvitatása, a jelöltek listájának, a közzététel módjának és a szavazólapok kivételének megállapítása
November 26. és a választási közgyűlés helyének és idejének a kihirdetése
December 3.: az istentiszteleten
December 10.: az istentiszteletet követően egyházközségi választói közgyűlés, titkos szavazással a presbitérium tagjaira és az egyházközségi főgondnokra/gondnokra
2018. január 7.: Az újonnan megválasztott presbiterek esküetele istentisztelet keretében. Az új presbitérium hivatalába lép.

A legutóbbi határidő feltételezi, hogy nem érkezik panasz vagy fellebbezés a választás eredményére, illetve ha érkezett is, azt az egyházmegyei bíróság elutasította. Ha a fellebbezésnek helyt adnak, úgy a kifogásolt mozzanatok ismétlődnek és az új presbitérium csak ezek lefolytatása után léphet hivatalba. Az új presbitérium hivatalba lépéséig a régi presbitérium ügyvivőként tisztségében marad, de nem tárgyalhatja a 2018. évi költségvetést és nem hozhat az egyházközség vagyonát érintő határozatot.

* * *

Egy gyakorlati példa a jelöltállítás előkészítésére

Álljon itt példaként a Szóládi Református Egyházközség kezdeményezése a gyülekezet megkérdezésére a jelölést megelőző időszakban. Evvel a kérdőívvel – vagy a helyi adottságokat figyelembe vevő hasonlival – össze lehet gyűjteni a legfontosabb szempontokat a jelölőbizottság számára a megfelelő személyek kiválasztásához.

Gyülekezeti kérdőív

a leendő presbiterekkel, presbitériummal kapcsolatban

Ön szerint mi a presbiter öt legfontosabb feladata?

Tegyen X-et azok elé a mondatok elé,

(maximum 5 mondat elé!)

*amelyeket Ön a legfontosabbnak tart
a presbiteri megbízatással kapcsolatban*

- Járjon el a presbiteri gyűlésekre, ahogyan azt az egyházi törvények elő is írják.
- Rendszeresen vegyen részt az istentiszteleteken, gyülekezeti alkalmakon.
- Vegyen részt a gyülekezeti munkákban.
- Presbiterként legyen a gyülekezetben saját munkaterülete.
- Mások által is elismert ember legyen.
- Hitélete legyen példamutató.
- Ápoljon jó kapcsolatot a gyülekezet tagjaival.
- Legyen összekötő kapocs a lelkész és a gyülekezet között.
- Segítse a rászorulókat.
- Békességre törekvő ember legyen.
- Magánélete legyen példamutatóan rendezett.
- Rendelkezzen ősi felmenőkkel a gyülekezetben.
- Gyülekezeti tevékenysége legyen ösztönző a gyülekezeti tagok felé.
- Viseljen felelős gondot a gyülekezet anyagi életére.
- Ismerje egyházunk törvényeit.

Itt megoszthatja a gyülekezettel további saját gondolatait, javaslatait:

.....

.....

.....

* * *

Bibliai alapok¹

Az Ószövetség szerint a papság Lévi törzséből, a nép vezetői pedig a többi törzsből kerültek ki, és általában tekintélyes családfők voltak, akik nemcsak saját házuk népét igazgatták, hanem mint testület, a nép vagy a település közös képviselőjét is ellátták.

„Menj, gyűjtsd össze Izráel véneit” – mondja Mózesnek az Úr – „Ők majd hallgatnak a szavadra. Azután menj be Izráel véneivel együtt Egyiptom királyához.” (2Móz 3,16; 18).

Az Ószövetség első „presbitérium”-a Jetró tanácsa szerint:

„De válassz ki a nép közül derék, istenfélő férfiakat, megbízható embereket, akik gyűlölik a haszonlesést” (2Móz 18,21)

Korábban a presbiterség nem tisztség volt, csak egy minőségi jelző. Némelyik országban és némelyik protestáns egyházban ma is csupán „idősebb” egyháztagokról beszélnek, ahogyan Pál apostol is egy helyen így emlegeti őket:

„...elküldött Efézusba, és magához hívatta a gyülekezet véneit” (ApCsel 20,17)

és azután nekik mondja:

„Viseljetek gondot tehát magatokra és az egész nyájra, amelynek őrizőivé tett titeket a Szentlélek, hogy legeltessétek az Isten egyházát, amelyet tulajdon vérével szerzett” (ApCsel 20,28).

Egyértelműen kimondja ez az íge, hogy a presbiteri szolgálatra a Szentlélek hív el. Az elhívás végrehajtását, az úgynevezett külső elhívást viszont az evangélistákra és az apostolokra bízta. Titusznak ezt írja Pál apostol:

„Azért hagyjalak Krétán, hogy rendbe hozd az elintézetlenül maradt ügyeket, és presbitereket állíts szolgálomba városonként, ahogyan meghagytam neked: ha van olyan, aki feddhetetlen, egyfeleségű férfi, akinek gyermekei hívők, nem vádolhatók kicsapongással, és nem engedetlenek. A püspök ugyanis, mint Isten sáfára, legyen feddhetetlen, nem önkényeskedő, nem indulatos, nem részeseges, nem kötekedő és nem haszonleső, hanem vendégszerető, a jóra hajlandó, józan, igazságos, kegyes, önmegtartóztató, aki ragaszkodik a tanítással megegyező igaz beszédhez, hogy az egészséges tanítással tudjon bátorítani, és meg tudja győzni az ellenszegülőket.” (Tit 1,5-9.)

Más helyen kimondottan a presbiterekről szól az Ige:

„A vezetésben bevált presbiterek kétszeres megbecsülést érdemelnek; első sorban azok, akik az igehirdetésben és a tanításban fáradoznak” (1Tim 5,17).

¹ A Szentírás idézeteit a 2014. évi revideált új fordítás szerint közöljük.

Itt presbiter néven szerepelnek az igehirdetők is, sőt, János apostol leveleiben magát is „presbiter” néven mutatja be. Péter apostol a presbitereknek írja a következőket:

„A közöttetek levő presbitereket tehát kérem én, a presbitertárs és Krisztus szenvedéseinek tanúja, valamint eljövendő dicsőségének is részese: legeltesétek Isten közöttetek levő nyáját, ne kényszerből, hanem önként, ne nyereszkedésből, hanem készségesen, ne is úgy, mint akik uralkodnak a rájuk bízottakon, hanem mint akik példaképei a nyájnak.” (1Pt. 5,1-3)

A presbiterek jellemvonásait a püspökök és diakónusok vonatkozásában – a fent idézett Tit 1,6-9 mellett – így írja le a Szentírás:

„Igaz beszéd ez: ha valaki püspökségre törekszik, szép feladatra vágyik. Szükséges tehát, hogy a püspök legyen feddhetetlen, egyfeleségű férfi, megfontolt, józan, tisztességes, vendégszerető, tanításra alkalmas, nem részeges, nem erőszakos, hanem megértő, a viszálykodást kerülő, nem pénzsóvár; olyan, aki a maga háza népét jól vezeti, gyermekeit engedelmességben és teljes tisztességben neveli. Mert ha valaki a maga háza népét nem tudja vezetni, hogyan fog gondot viselni Isten egyházára? Ne újonnan megtért ember legyen, nehogy felfuvalkodva az ördöggel azonos ítélet alá essék. Szükséges, hogy a kívülállóknak is jó véleményük legyen róla, nehogy gyalázatba és az ördög csapdájába essék. Ugyanígy a diakónusok is tiszteletre méltók legyenek, nem kétszínűek, nem mértéktelen borivás rabjai, nem haszonlesők, hanem olyanok, akikben megvan a hit tiszta lelkiismerettel. De ezeket is meg kell vizsgálni előbb, csak akkor szolgáljanak, ha feddhetetlenek. Feleségük is hasonlóan tiszteletre méltó legyen: nem rágalmozó, hanem mértékletes, mindenben hűséges. A diakónusok legyenek egyfeleségű férfiak, akik mind gyermekeiket, mind a maguk háza népét jól vezetik” (1Tim 3,1-12).

Ezen a helyen az ige püspökök és diakónusok között tesz különbséget, ma azonban lelkészek és presbiterek a megfelelő fogalmak. A Szentírás szerint az első alkalom, amikor világi segítők választására sor került, a következő volt:

„Ekkor összehívta a tizenkettő a tanítványok egész gyülekezetét, és ezt mondták nekik: Nem helyes az, hogy az Isten igéjét elhanyagolva mi szolgáljunk az asztaloknál. Hanem válasszatok ki magatok közül, testvérek, hét férfit, akikről jó bizonyágot tesznek, akik telve vannak Lélekkel és bölcsességgel, és őket állítsuk be abba a munkába, mi pedig megmaradunk az imádkozás és az ige szolgálata mellett.” (ApCsel 6,2-4)

Elsőként Istvánt választották a diakónusok közé, aki életét tette fel a szolgálatra és hamarosan vértanúhalállal távozott az örökkévalóságba. Tanulság: nemcsak lelkészek, hanem hívő világi segítők – akár a mai presbiterek – között is voltak és vannak tanúságtevők és életüket Krisztusért feláldozók.

Hitvallási alapok

A II. Helvét Hitvallás XVIII. fejezete foglalkozik az anyaszentegyház szolgálival, azok rendeltetésével és kötelességeivel. A presbiterekről ezt mondja:

„A presbiterek idősebb emberek és mintegy szenátorai és atyjai a gyülekezetnek és azt üdvös tanácsaikkal igazgatják.”

Az egyházi szolgák választásáról:

„Az egyházi szolgákat meg kell hívni és törvényes egyházi választással meg kell választani, azaz válassza ki őket lelkiismeretesen az egyház vagy azok, akiket erre az egyház kiküldött, szép rendben, zavargás, pártoskodás és marakodás nélkül. De ne akárkit válasszanak, hanem alkalmas embereket, akik szent és igaz tudománnyal, kegyes ékesszólással, természetes bölcsességgel, mértékletességgel és életük tisztességével tűnnek ki az apostoli előírás szerint, amelyet az apostol a Timóteushoz írt első levél harmadik részében és a Tituszhoz írt levél első részében fogalmazott meg. Akiket pedig megválasztottak, azokat a vének közös imádsággal és kézzel szentelik fel.”

Presbiterek tehát kezdettől fogva voltak, de mióta létezik „presbitérium”, mint testület? Ugyanott:

„Jeromos is hasonló dolgokról számol be a Tituszhoz írt levél magyarázatában, ezt mondván: »Mielőtt az ördög ösztönzésére versengések támadtak a hitben, a presbiterek közös tanácsa által kormányozták a gyülekezeteket. ...« Jeromos... hozzáteszi: »Amiképpen a presbiterek tudják, hogy ők az egyház szokásai következtében vannak alávetve annak, aki föléljük van rendelve, úgy a püspököknek is tudniuk kell, hogy ők inkább szokásból, mint az Úr rendelésének igazsága szerint állanak felette a presbitereknek és velük együtt kell az egyházat kormányozniuk.«”

A XXVIII. fejezetben pedig ez áll:

„Az egyház javainak helyes felhasználása egykor és most a következő: Fenntartani a tanítást az iskolákban és a szent gyülekezetekben az egész istentisztelettel, szertartásokkal és az egyházi épülettel egyetemben, aztán gondoskodni a tanítókról, tanulókról és lelkipásztorokról, más szükséges dolgokkal együtt és főképpen a szegények megsegítéséről és eltartásáról. Válasszassanak tehát istenfélő, bölcs és gazdálkodásban gyakorlott férfiak, akik szabályszerűen kezeljék az egyházi javakat.”

* * *

Presbiterség az egyház történetében

Az első keresztyén gyülekezetek számára irányadó volt az egyetemes papság elve:

„Ti azonban választott nemzetség, királyi papság, szent nemzet vagytok, Isten tulajdonba vett népe, hogy hirdessétek nagy tetteit annak, aki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el titeket; akik egykor nem az ő népe voltatok, most pedig Isten népe vagytok.” (1Pét 2,9-10)

Ebbe beletartoztak a gyülekezetek világi tagjai is. A későbbi idők folyamán az egyház életében kialakult a papi rend (klérus), ahol már a presbiteri tiszt megszűnt, illetve a rendkívül bonyolult hierarchia egyik lépcsőfokává lett. A „vének” jogkörét beolvasztották a püspökök hatáskörébe, akik viszont a korábbinál jóval szélesebb hatalommal (csaknem egyeduralommal) rendelkeztek.

A bibliai presbiteri tiszt a reformáció idején kapta vissza az őt megillető helyet. Ebben különösen a Kálvin János által vezetett genfi gyülekezet állt példaként. A nagy reformátor azt vallotta, hogy Isten a gyülekezetet három feladattal bízta meg: az ige hirdetésével (prófétai feladat), az egyház kormányzásával (királyi feladat) és a szegények gondozásával (papi feladat). Ezt a hármas feladatot pedig négy hivatal útján tölti be: **lelkipásztor, tanító, presbiter és diakónus.**

A presbiterek (a vének tanácsa) gyakorolta az egyházkormányzást és a gyülekezet anyagi és erkölcsi felügyeletét – vagyis a királyi jogkört.

A genfi példa nem mindenütt valósult meg. A reformáció különböző ágain belül nem egyszerre és nem egységesen formálódott az egyház belső szervezete. Ahol a földesúr és az államrend türelmes volt az új tanításokkal szemben, ott a presbiteri tanácsok erőteljesebben fejlődtek, de szerepet játszottak a történelmi körülmények is, mint pl. Magyarországon a török hódoltság és az ellenreformáció idején, amikor sok gyülekezetet a presbiterek tartottak életben.

Presbiterek tehát kezdettől fogva voltak, de mióta létezik „presbitérium”, mint testület?

A presbiterek szerepe nagyon előtérbe került, amikor falvak maradtak lelkipásztor nélkül az ellenreformáció üldözése következtében. Hazánkban a helyzetet könnyítette az, hogy a huszita előreformátorok idejében már kialakultak az ún. kistanácsok, amelyek hasonlítottak a presbitériumokra. A huszitizmus tudvalevőleg jelentős hatást gyakorolt a magyar keresztyénség életére.

Az evangéliumi presbiteriális egyházkormányzás alapjait hazánkban a nagy reformátor, Szegedi Kis István fektette le „Loci Communes” című munkájában. Talán ennek is köszönhető, hogy az 1555. évi II. erdői zsinat már említést tesz a presbiterokról, mint akiknek a lelkész mellett „...kötelességük, hogy a népeket házanként is intsék...”

A reformáció után jelentkező puritanizmus térhódítása egyebek között azt is eredményezte, hogy felgyorsult a presbitériumok felállítását célzó folyamat. Az egyszerű, tanulatlan, de hívő egyháztagok bevonása az egyházkormányzásba ellenszenves volt a nemesek szemében. Így a szatmárnémeti zsinat elvetette a presbiteri egyházkormányzás eszméit, mondván: „a nép nyomorú és szolgálai állapota és képességihiánya, valamint a világi urak ellenzése miatt a presbitériumok felállítása nemcsak nehéznek, de teljességgel lehetetlennek látszik”. A puritánok azonban nem adták fel a harcot. Lorántffy Zsuzsanna fejedelemasszony udvari papja, Medgyesi Pál „Rövid tanítás a Presbyteriumról” c. munkájában szembeszállt a szatmárnémeti zsinat döntésével, és bátran kiállt a presbitériumok felállításá mellett.

A hivatalos presbitérium első megalakulása 1617-re tehető, amikor a pápai gyülekezet Kanizsai Pálfi János esperes vezetésével megalakította a Magyar Református Egyház első presbitériumát. A vallásszabadság eljövételével azután is megmaradt ez az intézmény és a református megújulási mozgalmakban sok helyen jelentős szerepet vállalt.

A nem lelkészi egyháztagok nagyobb szolgálati lehetőségeivel párhuzamosan idővel megfogalmazódott az az igény, hogy a világiak erősebb befolyással rendelkezzenek az egyház életében. Ez a 18. század végére valósulhatott meg, amikor a világiakat a lelkészekkel egyenlő befolyással ruházták fel. Ekkor vezették be az egyházkerületi főgondnoki tiszteletet, és mondták ki a lelkészek és a világiak egyenlő arányú képviselőit az egyházi gyűléseken. Ezt az elvet nevezik a paritás elvének. Mindezt az 1791. évi budai zsinat tette teljessé. Sajnos ez akkor nem lett törvényté, mert az uralkodó ezt nem szentesítette, csak a 19. században került be egyházi törvényeink közé.

Mindezek ellenére, mi az oka, hogy manapság egyre nehezebb jelölteket találni a presbiteri tisztre? Miért fogyomodik egyik egyházközség a másik után espereséhez, hogy csökkenthesse a presbitérium létszámát? Mi az oka, hogy presbitériumaink elnöiesednek? Két alapvető okának tekinthető, hogy nem minden gyülekezetben van tartalma a presbiteri tisztnak, inkább formális jellege van. A másik ok, hogy azokban a gyülekezetekben, ahol van komoly tartalma és felelőssége a tisztségnek, a posztmodern kor emberei igyekeznek kibújni mindenféle szolgálat alól. Ennek egyik jele korunkban az is, hogy hány férfi hagyja ott a feleségét gyermekeivel együtt? Mert divattá lett a kibújás a

felelősség alól. Korábban voltak presbitereink, akik példát adtak életükkel arra, hogyan lehet és kell felelősséget vállalni egyházukért. Megemlíthetjük dr. Kardos János nevét, aki ügyvédként bátran vállalta azok védelmét, akik nem fogadták el a református iskolák államosítását az 50-es években, de említhetnék korábról is példaképeket, pl. dr. Soós Gézáét, az SDG egyik legutolsó elnökét, aki mind a belmisszió, mind a zsidómentés szolgálatában kiérdemelte a „magyar Wallenberg” nevet is. Közöttünk élt és Szövetségünk elnökeként is szolgált dr. Ritoók Pál, aki megbecsült MÁV főtanácsosként gyülekezete presbitere, majd főgondnoka volt, sőt az MRE zsinatának világi jegyzőjeként, a Budapest-Északi Egyházmegye vagyongazdálkodási bizottságának elnökéül szerényen és alázattal szolgált egyházát.

* * *

Újonnan kell születnetek

Tartson lelki tükröt elénk Cseri Kálmánnak Jézus Krisztus és Nikodémus közt lezajlott beszélgetését (Jn 3) alapul vevő tanítása, amely a Bp.-Pasaréti református templomban 1993-ban elhangzott evangélizációs hét igehirdetéseinek szerkesztett változata!*

Ki az ember? (János 3,1-3)

Ki Jézus? (János 3,2)

Mi az újjászületés? (János 3,3; 6-7)

Hogyan lehet újjászületni? (János 3,4-11)

Mi a hit? (János 3,12-15)

Mit akar Isten? (János 3,16)

És akik nem hisznek? (János 3,17-21)

Mi lett Nikodémussal? (János 7,40-53; 19,38-42)

* Cseri Kálmán: Újonnan kell születnetek. (Bp.-Pasaréti Református Egyházközség, 2001) könyve alapján, az egyházközség hozzájárulásával.

Ki az ember?

„Volt a farizeusok között egy ember, a neve Nikodémus, a zsidók főembere. Ez egy éjjel elment Jézushoz, és ezt mondta neki: Mester, tudjuk, hogy Istentől jöttél tanítóul; mert senki sem teheti ezeket a jeleket, amelyeket te teszel, csak ha Isten van vele. Jézus így felelt neki: Bizony, bizony mondom néked: ha valaki újonnan nem születik, nem láthatja az Isten országát.”

János 3,1-3

Az itt következő bibliamagyarázatokban Jézusnak Nikodémussal való találkozásáról lesz majd szó. Kettőjük beszélgetésében olyan alapvetően fontos életkérdések vetődnek fel, amikkel egyszer mindannyiunknak szembe kell néznünk. Olyan kérdések ezek, amiket az ember nem keres magának. Talán először az édesanyja temetésén tolnak fel a lelkéből, vagy amikor hazahozták a kórházból az újszülött gyermekét vagy unokáját, és első este odaül a kiságy mellé és nézi: egy új ember. Kicsoda ő? És mire végzi majd? Vagy ilyen kérdések álmatlan éjszakákon szokták foglalkoztatni az embert, amikor már lemond arról némi forgolódás után, hogy újra elalszik, és elkezd gondolkozni. Nem szeretjük ezeket a kérdéseket. Nincs rájuk kielégítő válaszunk, és elhesegetjük őket magunktól.

Többször megfigyeltem, hogy egy-egy temetés után, amelyen megrendült csendben álltuk körül a ravatalt, hazafelé menet milyen harsányak ugyanazok az emberek. Szinte egymással versenyezve keresnek újabb és újabb témát, csak ne arról kelljen gondolkozni és beszélni, ami ott néhány percre témává lett. Mert nincs kielégítő válasz ezekre a kérdésekre.

Tudom azt, hogy mindannyiunknak nagyon fontos életkérdésünk a kenyér. Fontos életkérdés a társ: van vagy nincs, ha van, milyen és mi lesz vele? Egy városi lelkipásztor naponta találkozik ma a munkanélküliek, hajléktalanok, menekültek, betegek, szenvedélyektől megkötözöttek súlyos kérdéseivel, s ahogy lehet, próbálunk segíteni, bár sokszor csak a tehetetlenségünket érezzük. Mindenkinek fontos kérdése évek óta az, hogy lesz-e elég eső, mert ettől függ a kenyérünk. Ha valaki hosszabb távon gondolkozik: a gyerekeinknek, unokáinknak lesz-e iható vizük, és a mainál kevésbé mérgezett levegőt szívnak-e? Életkérdés, hogy ne legyen háború, és ahol van, ott fejeződjék be. Életkérdés, hogy mi lesz a mi népünkkel, országunkkal és így tovább.

Most azonban mégsem ezekről a kérdésekről szeretnék beszélni. Azért nem, mert ezek ott dörömbölnek mindannyiunk ajtaján, és sokan és sokat foglalkozunk velük. Ezeket nem lehet a szőnyeg alá seperni, mert követelőznek. Viszont vannak ugyanilyen jelentőségű kérdések, amiket megpróbálunk oda-

seperni. Pedig ezektől is legalább annyira függ az életünk és a jövőnk, mint az előbb említettektől.

Amikor egyszer-egyszer feltolul az emberben, hogy ki vagyok én tulajdonképpen, mit érek, és kinek vagyok fontos? Minden serdülő kamaszgyerek hónapokig, évekig kínlódik azzal, hogy nem adnak rá becsületes választ. Aztán megszokja, hogy el kell hallgattatni a kérdéseket, mert így kellemetlen. De minden negyven és ötven év körüli férfi és nő is szembesül ezzel a kérdéssel: mit csináltam eddig az életben? Mit értem el, és vannak-e még nyitott lehetőségek, amikkel élhetek? Egyáltalán mi az, hogy élek? Mi az élet, és mi a halál?

Amikor autót vezetni tanultam, nemcsak szakismereteket hoztam az oktatómtól, hanem egyéb bölcsességeket is. Az egyik alkalommal, amikor a jobbkezes utcákat gyakoroltuk, engedelmesen mindig benéztem jobbra. Egy ideig türelmesen szenvedte, aztán egyszer indulatosan rám kiáltott: nézzen egyszer már balra is, mert aztán hall egy csattanást és annyi! Hazafelé azon gondolkoztam: valóban egy csattanás, aztán annyi az élet, meg a halál?

És mindenki szembetalálja magát egyszer az istenkérdéssel. Van, vagy nincs?! Ha van: lehet-e Vele találkozni, kell-e Vele találkozni? Én keresem Őt, vagy Ő keres meg engem? És hogyan kommunikálhatunk egymással? Nem intézi el a vallás, az egyház ezt? Mindenkinek személyesen kell? S ez valóban olyan fontos, mint ahogy némelyek mondják? – Vagy az a kérdés is elénk áll olykor: érdemes-e jónak lenni? S aki becsületes, mindjárt utána teszi: s tudok-e én jó lenni?

Egy-két évtized alatt is annyi mindent elrontottunk, olyan sok mindent elmulasztottunk, amit jórészt nem is lehet már pótolni. Annyiszor becsaptak bennünket, s talán mi is másokat. Van-e valami ezen a világon, ami biztos, amiben meg lehet kapaszkodni az életünk kritikus pillanataiban és mélypontjain? És igaz-e, hogy vannak olyan értékek, amikre illik, amit Jézus mondott: a tolvajok nem ássák ki, a rozsda nem emészti meg, és a molyok nem rágják meg? Ami érték itt, és érték marad a halálon túl is. És ha vannak ilyenek, hol lehet azokat beszerezni?

Ezekről a kérdésekről lesz szó ezen a héten. Ma maradjunk az elsőnél, és erre próbáljunk választ találni: Ki az ember, és mire képes? Mielőtt azonban elkezdjük a választ keresni, egy kicsit ismerkedjünk meg Nikodémussal. Mert ha ővele megbarátkozunk, akkor már úton vagyunk a felelethez is.

Mit mond róla a Szentírás? A felolvasott igéből csak az első mondat legyen a ma esti alapigénk: „Volt a farizeusok között egy ember, a neve Nikodémus, a zsidók főembere. Ez egy éjjel elment Jézushoz.”

Mit tudunk meg róla? Azt, hogy farizeus volt. Tehát ahhoz a vallási csoporthoz tartozott, amelyiknek a tagjai a legkomolyabban be akarták tartani a

Szentírás rendelkezéseit, különösen Mózes törvényeit. Voltak, akik erre tették fel az egész életüket: betartani Isten törvényét. Nikodémus azonban nemcsak betartani akarta, hanem tanította is. Néhány mondattal később Jézus így szólítja meg: te Izráel tanítója vagy. Ő tehát nagyon művelt, képzett ember is volt. Nyugodtan mondhatjuk mai szóval: teológiai tanár. De jeles közéleti személyiség is, mert mint olvastuk, a zsidók vezető embere volt, vagyis annak a 70+1 tagú tanácsnak a tagja, ahova akárkit nem választottak be, és amely testület a zsidóság legmagasabb közigazgatási és vallási fórumaként működött a római elnyomás legsötétebb évtizedeiben is. Az evangélium végéről még azt is megtudjuk, hogy gazdag volt Nikodémus. Tehát egy nagyon vallásos, igényesen gondolkozó, képzett, művelt, tekintélyes, megbecsült, gazdag ember.

Annál meglepőbb, hogy egy éjszaka elmegy Jézushoz. Ahhoz a Jézushoz, aki Galileából származó rabbi, tanító. Aki Galileából származott, megvetett volt akkor, s mivel ő mindenkinek a szemébe mondta az igazságot, egyre több ellenséget szerzett magának. Ekkor Jézust már gyanakodva nézte a Nagytanács, és óva intettek mindenkit attól, hogy őt hallgassa vagy vele kapcsolatba kerüljön. Nagy bátorság kellett Nikodémusnak ahhoz, hogy elmenjen Jézushoz. És nagy oka lehetett annak, hogy kockáztatta még a hitelét is a kollégái előtt.

Mi lehetett ennek az oka? Mit várt ettől a találkozástól? Hiányzott valami az életéből, amit Jézustól remélt?

Jézus az első mondatával rámutat arra, hogy miért jött ez a főember. Nikodémusnak nincs békessége. Valami nyugtalanítja. Nem elégedett magával. Nincs bizonyossága. Nem tudja, hogy ha meghal, mi lesz vele? Nem tudja, hogy jó úton jár-e, s amikor erre az útra hív másokat mint felelős tanító, akkor jót tesz-e? Nem tudja, hogy hányadán áll Istennel. Nincs igazi kapcsolata azzal az Istennel, akiről sok mindent tanít másoknak. És mivel igényes ember lelkileg és szellemileg, ez nyugtalanítja. Ez hozta őt Jézushoz.

Jézus azonban nemcsak ezt a problémát leplezi le, hanem mindjárt a választ is megadja rá, sőt nyújtja azt, ami hiányzik Nikodémus életéből. Azt mondja: szükséges neked is újonnan születned. Akkor lesz békességed, bizonyosságod, akkor tudod, hogy mi végre vagy a világon, és másokat is el tudsz igazítani. Szükséges újonnan születned. Az Istennel való személyes kapcsolatra van szükséged. Az Isten küldöttjével, Aki itt áll előtted, – itt még nem mondja ki Jézus, később a beszélgetés során beszél önmagáról Nikodémusnak – az Isten Küldöttjével kellene megismerkedned. Vele kell kapcsolatba kerülnöd. Látod, ilyen egyszerű. Jó, hogy eljöttél, jó helyre jöttél. Itt van az, ami neked hiányzik. Csak el tudod-e fogadni, hogy erre van szükséged? Szükséges újonnan születned.

Nem tudom, hogy minket szoktak-e ilyen kérdések izgatni: miért nincs békeségem? Mi lesz velem, ha meghalok? Nem lehetne-e másként leélni az életem hátralevő részét? – Egészen bizonyos, hogy mindannyiunknak van bőven éppen elég gondunk. Például, ha most ismét fogják emelni a villanytakarókat meg a hűtőszekrény árát, akkor át kell rendezni megint az egész családi költségvetést. Ki nem fogyunk az ilyesmiből, és ezek nem kis gondok. Jézus azonban azt mondja, hogy legalább ilyen súlyú az, hogy azzal töltöd-e az életedet, amire azt Isten adta? Mert el kell számolni egyszer vele. Nem tehetnéd-e kis „befektetéssel” sokkal boldogabbakká a hozzátartozóidat? Nem élhetnél-e lényegesen termékenyebb életet vagy egyáltalán gyümölcsstermő életet, ami másoknak hasznosabb? És tudod-e, hogy ha meghalsz, hol töltöd az örökkévalóságot? Nem luxus ez, ha egyszer az ilyen kérdésekkel szembenézünk és megpróbálunk választ adni rájuk.

Nos, Jézus ezzel szembesíti itt Nikodémust. És most ilyen kérdéseket hoz eléink is. Talán kimondja helyettünk azt, amit mi nem mertünk, nem akartunk, vagy nem tudtunk megfogalmazni, de nem úgy, hogy számon kér és megszegyénít, hanem úgy, hogy már a választ is adja, ha elfogadjuk. Sőt, ha valami hiányról van szó, már azt is nyújtja, ami hiányzik az életünkéből.

Mert hogyan fogadta Ő Nikodémust? Ilyen egyszerűen, ilyen természetesen, mintha várta volna. Semmi meglepődés, semmi számonkérés. Nem szab feltételeket, előzékenyen eléje megy, kimondja helyette azt, ami Nikodémusnak kényelmetlen lenne, és már kínálja is a segítséget.

Talán megkérdezhetnénk: nem túl gyors ez a tempó, amit Jézus itt ebben a beszélgetésben diktál? Nem lett volna elég néhány szempontra felhívni Nikodémus figyelmét? Gondolkodó ember ő, majd teszi, ahova akarja. Hiszen ő is úgy jött, hogy egy tudós ember kész tanulni Jézustól. Hát akkor tanítsa! Mondjon neki néhány gondolatot.

De miért? Nem tudja ő egyedül megoldani a problémáit? Hát nem tud egy ilyen felkészült ember önmagán segíteni? A Szentírás azt mondja és a tapasztalat azt bizonyítja, sajnos nem! És hogyha valaki túl keménynek találja a Biblia válaszát erre a kérdésre, hogy ki az ember és mire képes, akkor annak ajánlom, olvassa el Goldingnak A legyek ura című világhírű regényét, vagy nézze meg a belőle készült filmet. Arról szól ez a mű, hogy egy amerikai katedrális növendékei egy baleset miatt a tengerbe zuhannak. Egy részük kiúszik a partra, és megérkezik egy lakatlan szigetre. Megpróbálják berendezni az életüket. A közöttük levő legértelmesebb, legtekintélyesebb fiút megválasztják vezetőnek. Bizonyos demokratikus elveket rögzítenek. Megállapodnak abban, hogy a tűznek mindig égni kell, hátha keresik őket, és valami jel legyen. De hogyan gyűjtsanak tüzet? Ennek a vezető fiúnak az az elmés ötle-

te támadt, hogy az egyik társuk sokdioptriás szemüvegével. Más mód nincs. Nagyszerű! Beindul az élet, hamarosan azonban valaki vetélytársa lesz ennek a vezetőnek. Magához akarja ragadni a hatalmat, sőt egyeduralomra tör. A társaság két részre szakad, s miközben hol reménykedve, hol reménytelenül várják, hogy majd csak megtalálják őket és megmentik valahogyan, aközben ebben a feszültségben napvilágra jön mindaz a gyűlölet, kegyetlenség, durvaság, önzés, hatalomvágy és félelem, ami ott van ezekben a tizenéves szívekben. S ennek a következménye lesz egyebek között az, hogy egy mámoros állapotban véletlenül agyonverik azt a sebesültet, aki szintén velük együtt menekült meg oda a szigetre. Utána szándékosan megölik a legszelídebb társukat, akinek a szemüvege életszükséglet volt mindannyiuknak. Ezután – most már teljesen egységesen – hajtóvadászatot rendeznek az ellen, akit eredetileg ők választottak meg vezetőjüknek, de akit az erkölcsi tartása miatt egyre nehezebben viselnek el maguk között. Ezt a szerencsétlen fiút csak az menti meg attól, hogy nekibőszült társai kihegyezett botokkal agyonszurkálják, mint egy malacot, hogy valahogyan mégis csak nyomukra bukkantak, és éppen akkor száll le egy katonai helikopter a szigetre, amely őket kutatja, amikor már néhány méter választja el a nekibőszült üldözőket ettől a szerencsétlen fiútól. És mindezt nem vademberek csinálták a kőkorszakban, hanem tizenéves fiúk, egy kultúrállam polgárai, előkelő hadsereg leendő tisztjei, a huszadik század második felében.

Kicsoda az ember? Hát ez. És mire képes? Erre. Képes gyártani olyan szerkeztűt, amely helyben le- és felszáll, és embereket tud menteni. Képes csiszolni olyan finom lencsét, amivel az alig látó is lát, és amivel szükség esetén tüzet is lehet gyújtani. Sok jóra is képes az ember. De ugyanez az ember képes arra, hogy agyonveri a tehetetlen sebesültet, mert az már korábban is terhére volt, hogy leüti a társát, aki neki nem ártott, sőt segített, és hogy mindent félretéve, mindennél fontosabb lesz neki, hogy meggyilkoljon valakit, csak azért, mert nem tetszik a képe, vagy mert másképpen gondolkozik. Vagy mert egyáltalán gondolkozik. És nem tudja leállítani magát, nem tudja megváltoztatni magát az ember. Segítség csak kívülről, felülről jöhet – épp úgy, mint a regénybeli gyerekek esetében!

Nos, a Biblia azt mondja el, hogy ezt a segítséget hozta el nekünk Jézus. Mert az egész emberiség úgy járt, mint ahogy ezek a gyerekek. Elszakadt az otthonától, kiesett abból a rendből, amelyet Isten a védelmére teremtett, a maga ura akar lenni, félretesz mindent: félretette Istent; és Isten nélkül, istentelenül szükségképpen embertelenné válik. A bűneset óta minden ember életében ordít az a hiányérzet, ami az otthagyt otthon, az elhagyott Isten miatt támad az ember szívében. És ezt a hiányt semmi mással nem tudja pótolni. Ezt

nem pótolja a tudomány, a sikeres karrier, nem pótolja a pénz, a filozófia, a vallás sem – itt van Nikodémus, az élő példa: mélyen vallásos ember volt, őszintén, korrektül, és mégis a sötét utcán jár éjszaka egy ilyen tekintélyes ember, és bekopog egy Galileából jött tanítóhoz, hogy nem tudná-e rajtam segíteni.

És ez a tanító tud! Mert az hiányzott Nikodémusnak is, az hiányzik mindannyiunknak, hogy újra egész valóságos kapcsolatba kerüljünk Istennel, hogy azt az istenarcú ürességet, ami az életünkben tátong, Ő személyesen töltsse ki, és Jézus Krisztus pontosan ezért jött el erre a földre, ezért lett emberré, ezért halt meg a kereszten, ezért támadott fel, és ezért hív most minket is, mert Ő ezt az úrt ki tudja tölteni. Ezt az úrt csak Ő tudja kitölteni. De aki vele találkozik, az előbb-utóbb boldogan el is mondja – és meg is látszik rajta –, hogy valóban megszűnt ez a hiányérzete.

Az emberiség nagyjai egymás után kérdezik: mi végre vagyunk a világon? Próbálnak erre választ is adni. Egy szállóigévé vált, közismert felelet így hangzik: „Küzdeni erőnk szerint a legnemesbékért.” Igen ám, de amikor éppen ehhez nincs már ereje az embernek, mert sok egyéb küzdés felemészttette azt. Meg amikor sokszor már magunk sem tudjuk, hogy most mi nemes, mi nem, úgy bemocskolódtott minden. S amikor éppen azokat verik agyon először, akik a legnemesbékért szoktak küzdeni önfeledten és önzetlenül. – Mi végre vagyunk a világon? Egy szolidabb válasz így hangzik: hogy valahol otthon legyünk benne. Igen ám, de amikor otthon sem érzi otthon magát az ember? Amikor csavarog a gyerek az utcán, mert semmi nem vonzza haza? Amikor húzza az időt a férfi a munkahelyén, mert valami miatt nem siet haza? És amikor ennyire tele van a világ menekülőkkal és menekültekkel, mint ma? Amikor nemcsak száznegyven évvel ezelőtt Magyarországon, hanem ma is a világ sok pontján érvényes és igaz: „Bújt az üldözött, s felé kard nyúlt barlangjában, szertenézett, s nem lelé honját a hazában.” Akkor mi végre vagyunk a világon? – Különös, hogy akiknek mindenük megvan, amit ember elérhet, azok is azt mondják, hogy valami hiányzik. Ez a gyötrő hiányérzet néha-néha fel-támad az ilyen emberekben is. Olyan szépen éneklie meg ezt Kosztolányi Dezső a Boldog, szomorú dalban, amikor felsorolja részletesen, hogy ő mi mindent elért már:

*Van már kenyérem, borom is van,
van gyermekem és feleségem.
Szívem minék is szomorítsam?
Van mindig elég eleségem.*

Aztán rátér a szellemiekre, azokban is bővülködik: igazán megbecsülik őt, erkölcsi elismerésben is része van: ha néha magam köszönök még, már sokszor előre köszönnek, – mondja – és énekes ifjú fiának vall engem a vén Magyarország. De – és itt jön egy törés:

*„De néha megállok az éjen,
gyötrődve, halálba hanyatlón,
úgy ásom a kincset a mélyen,
a kincset, a régít, a padlón,
mint lázbeteg, aki föleszmél,
álmát hüvelyezve, zavartan,
kezem kotorászva keresgél,
hogy jaj, valaha mit akartam.
Mert nincs meg a kincs, mire vágytam,
a kincs, amiért porig égtem.
Itthon vagyok itt e világban,
s már nem vagyok otthon az égben.”*

Emiatt ment Nikodémus Jézushoz. Igazán otthon érezte magát itt e világban, de úgy érezte, nincs otthon az égben. Valami jóvátehetetlenül hiányzott, és ezt a vallásossága sem pótolta. Ezt egyedül Jézus pótolta volna. Ezért kínálja fel neki Jézus azonnal az életet, az új életet, az Ő isteni életét. Nyugodtan mondhatjuk így is: Önmagát.

Úgy szeretem azt a karácsonyi éneket, amelyiknek egyik versszaka így hangzik: Már lehozta az életet, mely Istennél volt készített, hogy ti is véle éljétek, s boldogságban örvendjétek. Ez nem a mámoros embernek az eufórikus ujjongása, ez megalapozott öröm. Olyan öröm, ami megmarad a szűkös anyagiak között is, betegségekétől meggyötörve is, könnyes szemmel is, megmarad itt, és megmarad az örökkévalóságban. Mert ez az öröm maga Jézus. Ő hozta le az életet, sőt Ő maga az élet! Ő kínálja Nikodémusnak ezt az isteni életet, Ő kínálja Nikodémusnak önmagát. – Vajon elfogadja-e? Kiteljesedik-e az élete Jézussal?

Mi mindnyájan ugyanolyan tehetetlenek vagyunk arra, hogy alapvetően megváltozzunk, mint ahogyan azok a gyerekek az említett irodalmi műben. És a mi számunkra is ugyanúgy csak kívülről, felülről jöhet segítség, mint ahogy az ő számukra a szó fizikai értelmében onnan érkezett a mentő segítség. És ha ezt a segítséget nem fogadjuk el, előbb-utóbb agyonveri egymást az emberiség. Mert nem tudjuk abbahagyni. Nem tudom, kinek fáj az, hogy milyen szegyenletes tehetetlenséggel nézi az egész világ, a nagy okos embe-

riség ezt a rettenetes pusztítást, háborút, ami itt néhány kilométernyire tőlünk délre már évek óta folyik. De nemcsak ott, ez folyik a munkahelyeken is, ez kezdődik el már a gyerekszobában, ezért megy be oda sokszor megdühödve a szülő. De nem ez folyik a hálószobában is, és sokszor egy ember szívében belül is? És nem tudjuk leállítani magunkat, mert nem tudjuk megváltoztatni magunkat. Mert ott belül, mélyen a szívünkben romlott meg valami végzetesen. – És mivel onnan belülről származnak az ember gondolatai és döntései, ezért a romlott szívből romlott cselekedetek jönnek. A kultúrember életében is, a vallásos ember életében is. És marad a kiáltó üresség, ami egy ilyen tekintélyes, köztiszteletben álló férfiút éjnek idején a názáreti rabbihoz, Jézushoz kényszerít.

Ki az ember, és mire képes? Egészen röviden ezt feleli erre a Szentírás, és így illusztrálja ezt az élet: Sok szépre is képes, de nem tud magán segíteni. Csak Münchhausen báró tudta magát lovastól kihúzni a mocsárból, de neki minden szava hazugság volt. Nem tudunk segíteni sem egymáson, sem magunkon. Nem tudjuk pótolni Isten hiányát semmi mással. – De nem is kelle-ne erőlködni, amikor itt van Jézus és önmagával akarja pótolni ezt a hiányt, és azzal tud minket egészen újjáteremteni, hogy az Ő isteni életével ajándékoz meg bennünket. Ezt kínálja fel nekünk is most.

Lehet, hogy valaki nagyon messziről érkezett ide ma, térben is meg léleken is. Nehogy azt higgyétek, véletlen az, hogy mi most éppen itt vagyunk, és éppen mi vagyunk itt! Ez benne van Isten örök tervében. Nem mi keressük Őt, Ő keres minket örök szeretettel. Engedjük-e, hogy megtaláljon? Engedjük-e, hogy megajándékozzon?

Olyan sokszor félretettük már Isten ügyét a mi sürgős feladataink miatt. Bárcsak most mindent félre tudnánk tenni, ami visszatart minket tőle, és Ő lenne számunkra a legfontosabb! Bárcsak mi is – úgy, mint Nikodémus – magához Jézushoz fordulnánk, hogy Ő maga személyesen adjon nekünk választ ezekre a kérdésekre, és valóságos kiegészülését a mi hiányos életünknek.

Legyen hát mindannyiunk szívéből fakadó, őszinte imádság ez:

*Jöjj, szívemet töltsed be, Jézus,
Ó halld könyörgésemet!
Hisz lelkem oly csüggedt és fáradt,
Hadd töltsd most Lelked meg!
Szívembe jöjj! Szívembe jöjj!
Jöjj szívembe most, Úr Jézus!
Ó jöjj ma még, lakója légy!
Jöjj szívembe most, Úr Jézus!*

Köszönjük, Jézusunk, hogy ennyire közel hoztad hozzánk az életet. Köszönjük, hogy te fizetted meg az árát, hogy ne kelljen hiányérzeteink miatt szenvednünk, ne kelljen utólag vádolnunk önmagunkat vagy egymást, hanem tudjunk értelmesen élni, lássuk világosan, mi végre vagyunk a világon, felismerjük azt a szép feladatot, amit személy szerint nekünk készítettél el, és hogy ha azzal tölténénk el a drága időt, akkor boldogok lennénk és másokat is gazdagítani tudnánk, s legfőképpen tudnánk a te dicsőségedre élni.

Kérünk, nyisd meg a szemünket és bátoríts minket a hitben, hogy tudjuk a hitünk remegő kezét kinyújtani, és elfogadni azt, amit te kínálsz. Adj bátorságot, hogy bízunk benned. Sok csalódásunk után te nem fogsz minket becsapni. Te soha senkit nem vezettél félre.

Köszönjük, hogy most nekünk kínálod az új életet. Engedd megértenünk, hogyan lehet a miénk, sőt add, hogy a miénk legyen.

Kérünk, beszélj velünk most tovább is, és lépj egészen közel hozzánk. Vedd kezedbe az életünket. Ajándékozz meg minket az étellel!

Ámen.

Ki Jézus?

„Nikodémus ezt mondta Jézusnak: Mester, tudjuk, hogy Istentől jöttél tanítóul; mert senki sem teheti ezeket a jeleket, amelyeket te teszel, csak ha Isten van vele.”

János 3,2

Előző fejezetben láttuk, milyen kiváló férfiú volt az a Nikodémus, aki egy éjszaka felkereste Jézust. Mint farizeus mélységesen vallásos volt, mint Izrael tanítója művelt és képzett ember, mint a Nagytanács tagja tekintélyes közéleti személyiség. És láttuk, hogy még gazdag is volt. Mégis hiányzott valami az életéből. És ez a belső békétlenség, bizonytalanság, elégedetlenség készítette őt arra, hogy egyszer egy éjszakán felkeresse Jézust.

A fenti igénk arról szól, hogy hogyan kezdte a Vele való beszélgetést. „Mester (rabbi), tudjuk, hogy Istentől jöttél tanítóul, mert senki sem teheti ezeket a jeleket, amelyeket te teszel, csak ha az Isten van vele.”

Nikodémus tehát elmondja nagyon korrekt módon összefoglalva, hogy ki nek tartja Jézust. És ebben az a meglepő, hogy ezt egy előkelő professzor mondja, faluról jött tanítónak, Jézusnak. Meglepő tisztelettel szólítja meg Őt. Kitűnik a szavaiból, hogy egy idő óta figyelni már, s feltűnt neki, hogy Jézus olyan csodákat tett, amiket csak Isten erejével lehet tenni. Tehát Isten erejével

munkálkodik. Ha pedig Isten Jézussal van, akkor Ő nem akar ki. Szeretné jobban megismerni ezt a tanítót. Ezért mondja ezt a szép hitvallást itt neki: „mi tudjuk, hogy te Istentől jöttél tanítóul, mert senki sem tehet ilyen csodákat, csak ha az Isten van veled.”

Meglepő azonban, hogy Jézus nem értékeli ezeket a kedves szavakat. Szóra sem méltatja. Mintha Nikodémus semmit sem mondott volna, egyáltalán nem reflektál erre a megszólításra, hanem azonnal Nikodémus leglényegesebb problémájára tér: „Bizony, bizony mondom néked: ha valaki újonnan nem születik, nem láthatja meg az Isten országát.”

Mi lehet ennek az oka, hogy ilyen kedves, majdnem hízelgő megszólításra Jézus egy szóval sem reflektál? Megtudjuk a későbbiekből, hogy bármilyen tisztelettudó, korrekt és csiszoltan megfogalmazott volt is, amit Nikodémus mondott, meg sem közelítette a valóságot. Nem ez volt Jézus, ahogyan ő próbálta leírni. Ez körülbelül olyan volt, mintha egy világhírű, ismert tudóshoz odamegy valaki és azt mondja: uram, mi tudjuk, hogy ön elvégezte az első négy elemi osztályt. Ezt miért mondja? Elvégezte. De elvégezte az utána következő négyet is, meg elvégezte a középiskolát is, meg elvégzett két egyetemet, és utána kisdoktori, nagydoktori, kandidátusi, – nem beszélve arról, hogy a találmányait az egész világon ismerik és használják. Most akkor mit akar ezzel mondani: tudjuk, hogy ön elvégezte az első négy osztályt. Ez igaz önmagában, de hol van ez attól, aki az az ember?! Csak az illető tudatlanságát árulja el, hogy ezt emeli ki mindabból, amit róla mondani akar.

Nos, Nikodémus csak úgy vélte, hogy ő ismeri Jézust. Olyan öntudattal mondja: mi tudjuk, – és olyan szomorú ellenpárja ennek a mondatnak az, amikor nem sokkal utána kétszer egymás után kérdezi Jézustól: hogyan lehetséges ez? Jézus pedig visszakérdez: Izráel tanítója vagy, és nem tudod ezeket?

Nagy tisztelettel közeledett Jézushoz, de Nikodémus szavai jellegzetesen tükrözik azt a vallásos félhitet, amivel azok szoktak beszélni Jézusról, akik valójában nem ismerik Őt. Ezek az emberek úgy beszélnek Jézusról, ahogyan Petőfi írt a Kárpátokról: „Tán csodállak, ámde nem szeretlek.” Nikodémus csodálta Jézus csodáit, de korántsem ismerte Őt. Nem véletlen, hogy ez a mondat: „ámde nem szeretlek” azzal kezdődik: „Mit nekem, te zordon Kárpátoknak...” Tamási Ábelje szerette a rengeteget, mert ismerte. Ő egészen másként viszonyult hozzá – és valahol itt van a különbség.

Nikodémus úgy véli: tudja, kicsoda Jézus. Ezt szépen megfogalmazza, és ezzel próbálja indítani a beszélgetést: tudjuk, hogy Istentől jöttél tanítóul. Ennyi? Semmi több? Ez mutatja, hogy fogalma sincs, kivel beszélget ő ezen az emlékezetes éjszakán.

Ezért kezd el Jézus neki önmagáról beszélni, sok gyengédséggel, tapintattal, ahogyan Ő szokott tanítani. Nem oktatja ki, nem szégyeníti meg. Először beszél magáról mint az Emberfiáról, azután beszél magáról mint az Isten Fiáról, kiderül, hogy ez a kettő ugyanaz. Azután beszél arról, hogy Őt meg fogják feszíteni, mert neki meg kell halnia. Nikodémus számára érthető módon – majd látni fogjuk – az Ószövetségből vett példával szemlélteti, hogy miért szükségszerű ez, és mi ennek a jelentősége. Egyre többet ad ki a maga titkából, egyre jobban kinyitja szívét Nikodémus előtt, mert látja, hogy őt ez nagyon érdekli, neki ez fontos. Kijelenti magát Nikodémusnak. Mert életkérdés, hogy Nikodémus ismerje Jézust, és életkérdés mindannyiunknak, hogy annak ismerjük Őt, aki!

Miért életkérdés? Mert maga Jézus mondta: „Az az örök élet, hogy megismerjenek téged, az egyedül igaz Istent, és akit te elküldtél, a Jézus Krisztust.” (Jn 17,3) Az a szó, ami itt áll a Biblia ősi szövegében, mind az Ószövetség héber nyelvén, mind az Újszövetség görög nyelvén sokkal többet jelent, mint amit a mi számunkra az „ismeret” szó mond. Ez a kifejezés a Bibliában nemcsak értelmi, intellektuális tevékenységet jelöl, hanem azt jelenti, hogy valakivel életközösségbe kerülni, valakit az együttélés során belülről is megismerni, mégpedig úgy, hogy vele belsőleg azonosulok is. Nem véletlen az, hogy a házastársi közösségre is ugyanezt a szót használja a Biblia: „Ismerete Ádám az ő feleségét, Évát.” Ez a legteljesebb közösség, amikor együtt élve ismeri meg egyik ember a másikat.

Megszoktuk azt, hogy a felszínen megborzolja egy-egy információ az értelmünket, és azt mondjuk: már tudjuk. Olvastunk valamit róla, aztán ha a társaságban szóba kerül, hozzá tudunk szólni. Ezt nem nevezné a Biblia ismeretnek. Közelebb jutunk a szó jelentéséhez, ha az igekötőket is felsoroljuk. A magyarban segít megérteni a bibliai „megismerés” fogalmát az, ha nemcsak a megismerésre gondolunk, hanem arra, hogy a Biblia logikája szerint akkor jut el az ember igazán egy másiknak a megismerésére, ha előbb felismeri, hogy kicsoda ő valójában, elismeri őt annak, aki, s akkor mondhatja: megismerte.

Felismerem, ki ő, elismerem, hogy az, úgy viszonyulok hozzá, – s akkor mondhatom: megismertem. És ez sokkal több, mint az, hogy hallottam róla valamit. – Ez történt húsvét után egy héttel a tanítványi közösségben, amikor már Tamás is ott volt a többiekkel. Ő korábban tíz kollégájának sem hitte el, hogy feltámadott az Úr. Azt mondta: majd ha a szememmel látom, s az ujjamat bedughatom a sebe helyébe. Akkor eljött Jézus nyolc nap múlva, s azt mondta: gyere Tamás, itt a sebhely, hozd az ujjadat. S mit mond Tamás? „Én Uram, és én Istenem.” Felismeri, hogy ez valóban az a Jézus, akivel ő évekig

együtt volt mint tanítványa, tehát valóban feltámadott. Ezzel egyidejűleg elismeri Őt annak, aki: Úrnak és Istennek. És ezek után beszélhet a feltámadott Krisztusról úgy, mint akit ismer, mint akit megismert.

Felismerni: ki ő, azután elismerem: Ő az Úr, én a szolgálója vagyok, elismerem magam felett úrnak, és ezek után vele együtt élve, a hozzá való helyes viszonyulásban, fogom Őt egyre jobban megismerni.

Nikodémus messze volt még ettől. (Ez most nem ítélezés felette, ez tény-megállapítás.) Hol van ettől az, hogy: tanító vagy?

Én sem ismertem sokáig Jézus Krisztust. Pedig vallásos családban nőhettem fel, meg azt mondják, jó gyerek is voltam. Jó tanuló, sokat segítő, otthonülő. Kis korunk óta jártunk gyermekistentiszteletre, vasárnaponként az egész család délelőtt is, délután is ment templomba, és szívesen mentem. De nem ismertem Jézust. Akkor figyeltem fel rá először, amikor egy ifjúsági evangélikázáción Kecskeméten az igehirdető arról beszélt, hogy milyen sok rejtett bűnünk is van. És éppen a jó embereket veszélyezteti az, hogy ezeket nem ismerik fel. Például: van olyan, hogy valaki mosolyogva beszélget egy másikkal, és közben magában átkozza azt. Ez talált. Azt mondtam magamban: egy valakit ismerek, aki ilyen. Meg van olyan, hogy valaki nagyon jó gyerek, dicsérik is, meg is érdemli, és mégis sokszor előfordul, hogy szidja magában a szüleit, vagy irigy a testvéreire, vagy még Istent is káromolja, ha nagyon mérges. Ez is talált. – Így sorolt még néhány esetet, és mindenütt találva éreztem magamat. Utána kimutatta a Szentírásból, hogy mivel Isten szent, és gyűlöli a bűnt, minden hamisság és bűn szigorú ítéletet von maga után. Ez kétségbe ejtett. – És akkor másnap arról volt szó, hogy mindez így van, de a folytatása az, hogy Isten viszont nagyon-nagyon szereti a bűnöst. És semmiképpen nem akarja, hogy a megérdemelt halálos ítélet megsemmisítse. Ezért a mi halálos ítéletünket az Ő egyszülött Fián: Jézuson hajtotta végre. Ha kettőnél több fülem lett volna, minddel odafigyeltem volna. Mi van? Hogy van? – Biztos, hogy hallottam erről korábban, de akkor ott egészen új volt, és egészen világos.

És folytatódott a magyarázat: Jézus meg annyira szeretett minket, hogy Ő átvállalta magára az összes bűnünket és annak a büntetését. Ezért halt meg a kereszten. Ő soha semmi gonoszt nem követett el, de Isten betudja nekünk az Ő halálát, és nem hajtja végre kétszer a mi ítéletünket. Tehát amikor Jézus meghalt a kereszten, Isten mindannyiunknak minden bűnét megbocsátotta. Ez fantasztikus! Kezdem magamnak lefordítani: ez akkor azt jelenti, hogy nekem már nem kell rettegnem attól, hogy az igazságos, méltó büntetést előbbutóbb el kell szenvednem, sőt ez azt jelenti, hogy én úgy állok ott Isten előtt – nem mertem kimondani – mintha ártatlan lennék? Mintha soha nem vétkeztem volna Isten, a családom tagjai, önmagam és sok embertársam ellen?

Ebben bizonyos akartam lenni. Istentisztelet után megkérdeztem az igehirdetőt: így van-e ez? Azt mondta: pontosan. Kinyitotta a Bibliát, bizonyította: meg van írva. Akkor még nem ismertem a Bibliát. És akkor valami mérhetetlen nagy hála és öröm töltötte el a szívemet. Azt mondtam: szeretném ezt megköszönni. Azt kérdezte: mikor? Erre nem tudtam hirtelen mit válaszolni. Azt mondta: gyere. Leültünk ott egy sarokban, és életemben először imádkoztam. Sok imát elmondtam korábban is, de ez más volt. Itt valakinek megköszöntem azt, hogy megmentette az életemet. Itt egy élő személyhez beszéltem – a magam töredékes, dadogó módján, de a saját hálámat mondtam el a saját szavaimmal. És olyan boldog voltam, hogy máig emlékszem: nagy kapukulcsunk volt, s úgy mentem haza, hogy dobáltam a kapukulcsot a levegőbe, és ugráltam az utcán. Amikor a kapunkhoz értem, akkor jutott eszembe, de jó, hogy már sötét van, még azt hinnék, megbolondultam.

Ez óriási felismerés volt a számomra, mert azt jelentette: megismertem Jézust mint az én Megváltómat. Hallottam ezt addig is, hogy a világ megváltója – de az én megváltóm is! Ez már egzisztenciálisan érintett engem. És azok a bibliai tudósok, akik a megismerni szót magyarázzák, mindig azt mondják: itt nemcsak intellektuális, hanem egzisztenciális érintkezésről van szó két személy között. Aki ismeri Jézust, annak Ő az egész lényét meghatározza. Az egész lényét és sorsát meghatározó módon került kapcsolatba vele. Nemcsak olvasott meg hallott ezt-azt, s tudja, hogy ilyen is van a világon. Itt sokkal többről van szó. Itt arról volt szó a számomra, hogy nem kell többé mindenféle mesével nyugtatni a lelkiismeretemet, nem kell mentegetőznöm: azért mégsem volt az olyan súlyos bűn. Az nagyon súlyos bűn volt. Ezért halt meg helyettem az Isten Fia. És nekem az meg van bocsátva. Most, hogy ezt tudom és hiszem, bizonyos is lehetek benne.

Aztán jöttek nehéz idők. Nyilvános megszégyenítés az iskolában, megkülönböztetés a továbbtanulásnál, csalódás a legjobb barátokban, betegségek... De ez az öröm és békesség megmaradt.

A következő nagy élmény az volt, hogy soha nem vagyok egyedül. Jézus, aki az én Megváltóm, olyan, mintha a legjobb barátom lenne. Minden elképzelhető helyzetben szólhatok hozzá, és Ő válaszol is. Soha nem csalódom benne, nyugodtan rábízhatom magamat. Megismertem Jézust – mint legjobb barátomat. Alig mertem ezt még gondolatban is kimondani. Azután ezt követően olvastam a János evangéliumában, hogy ezt nem én találtam ki, Ő mondta: „Ti az én barátaim vagytok, ha azt cselekszitek, amit én parancsolok nektek.” (Jn 15,14)

Azután egyre több példát láthattam arra, hogyan irányítja az életemet. Hogyan időzít találkozásokat, ajtókat nyit ott is, ahol nem is tudtam, hogy ajtó

van a falon, bezár más ajtókat, ahol már majdnem beléptem, és utólag hálát adok, hogy nem engedte, hogy ott belépjek, nem tudtam, mi várt volna rám, mitől óvott meg. Utat nyit, irányít, gondolatokat ad – egyre bátrabban bíztam magamat rá. Egyre természetesebb lett, hogy előre kérem: készítse el, irányítson, óvjon meg, indítson. Az élő Krisztus állandó jelenlétében éltem. Ezt is csak utólag tudtam meg, hogy ez az üdvösség. Krisztus állandó jelenlétében, vele együtt, egyet akarva élni.

Azután előjöttek a régi bűnök. Odalett az egész? Meg kellett tanulnom az igéből, hogy ezekkel is Őhöz kell menni. Ezekre is bocsánatot kaptam már akkor, amikor azt mondta a kereszten: elvégeztetett. Csak erre a bocsánatra most van szükségem. Akkor most vegyem komolyan és köszönjem meg éppen úgy, mint legelőször. S ez így megy, lehet kegyelemből élni? Én a Megváltómat nem akarom többet megbántani! A kegyelem nem a bűnre szabadítja fel az embert, éppen hogy visszatartja attól!

Egyre többet jelent ki magából Jézus a mai napig is számomra, és ezt sokan elmondhatnák még, akik így kapcsolatba kerültek vele. S hol van ez attól: Mester, tudjuk, hogy te tanítónak jöttél. Ez igaz, de ez tényleg körülbelül annyi: hallottam, hogy elvégezted az első négy elemi. Az viszont életkérdés, hogy megismerjük Jézust. Mert „az az örök élet, hogy megismerjenek téged, az egyedül igaz Istent, és akit te elküldtél, a Jézus Krisztust.”

Sokféle valláshoz és ideológiához tartozó emberrel beszéltem már életemben. De ilyen tapasztalatokról senki sem tudott beszámolni. Nem is számolhat be. Hiszen Jézus Krisztus az egyetlen, akiben maga Isten hajolt közel hozzánk. Jézus az egyetlen, aki látta az Atyát és hitelesen mondhatja el nekünk, ki a mi Istenünk. Jézus az egyetlen, Aki helyettünk meghalt a kereszten. Nincs más ezen a világon, egyetlen vallásalapító sem! Ő az egyetlen, aki kinyitotta a mennyország kapuját előttünk, aki utat nyitott oda, és azon minket elvezet. Ő az egyetlen, aki megtanít már itt értelmesen élni, és aki hazavezet minket az Isten országába. Egyedül vele együtt engednek oda be. Nélküle oda senki be nem mehet. Csak Őreá való tekintettel fogad minket úgy az Atya, mint akik Őérette tiszták és igazak vagyunk. Egyedül róla mondta a mindenható Isten: ez az én szeretett Fiam, akiben én gyönyörködöm, Őt hallgassátok! És egyedül Jézus mondta azt a benne hívőknek: ti az én barátaim vagytok. Egyedül Ő az, aki életünk minden helyzetében: betegségben, műtőasztalon, börtönben, ravatal mellett, és majd a halálunk óráján is, és utána mindörökké nemcsak velünk marad, hanem megengedi, hogy ilyen szoros, meg-hitt, szeretetközösségben éljünk vele, mi nyomorult emberek. Ezt jelenti Őt megismerni: vele együtt élni már itt, és majd odaát is.

Így hadd kérdezzem meg: ismered te Jézust? Nemcsak a csodatetteit, hanem a tanításait. Nemcsak a tanításait, hanem Őt magát. De nemcsak úgy, hogy másodkézből hallottunk valamit, hanem így: lakva, személyesen. Ez életkérdés! Mert az az örök élet, hogy megismerjenek így téged, az egyedül igaz Istent, és akit elküldtél, a Jézus Krisztust. És ez azt is jelenti: elismerni Őt mint Istent, Isten Fiát, a mi Megváltónkat és Urunkat, aki parancsol is nekünk.

Ezért mondja itt Jézus azonnal Nikodémus kedves szavaira, azokat a füle mellett elengedve, de mégis válaszolva rájuk: senki sem láthatja meg az Isten országát, csak aki újonnan születik.

Olyan jó lenne, ha még ma őszintén elmondanánk Jézusnak, kinek tartjuk őt. Nehogy többet vagy szebbet mondjunk! Ő úgyis ismeri a szívünket. Nekünk van szükségünk arra, hogy kimondjuk akár ezt: Uram, most jöttem rá, egyáltalán nem ismerlek téged, vagy félreismertelek. Vagy: köszönöm, hogy ennyire már ismerhetlek, és ez is olyan sokat jelent, de még jobban jelentsd ki magadat nékem. És még nagyobb dolog lenne, ha azt mondanánk: Uram, mivel lakva ismerni meg egymást, kinyitom az én életemet, gyere be oda, máttól kezdve éljünk együtt. Te vagy az Úr, én pedig a szolgád, és jelentsd ki magadat nékem.

Hogyan lehet megismerni Jézust? Olyan egyszerű tanácsokat ad a Szentírás erre nézve. A legtöbbször úgy történik: hallunk Jézusról valakitől. Aztán úgy viszonyulunk hozzá, ahogy. De ha hallgatjuk továbbra is a róla szóló bizonyágtételt, egyszer csak az az ember tapasztalata, hogy maga Jézus szólította meg. Ez bármelyik istentiszteleten megtörténhet. Meg is történik gyakran. El is felejtí az illető, ki beszélt akkor, s mi volt az alapige, de úgy jött ki a templomból, hogy Jézus szólott hozzá. Azután ez hitet támaszt az ember szívében, bizonyosságra jut, és ő kezdi mondani másoknak. S miközben mondja, maga is erősödik. Először hallok róla, aztán valami módon találkozom vele, mert Ő él, feltámadott, s azután már én mondom másoknak.

Itt van mindjárt a következő fejezetben, a János evangéliuma 4. részében, az a történet, amikor Jézus a samáriai asszonnyal beszélgetett. Amikor ez az asszony felismerte Jézusban a Messiást, és elismerte őt urának, ezzel a boldog ismerettel futott vissza a faluba. Otthagyta a korsóját, a vizet, mindent, amiért ment, és mondta az embereknek: gyertek, itt van a Messiás, hallgassátok őt. Nem volt valami szavahihető asszony, nem volt hitele a többiek előtt, mégis kimentek azért néhányan. Két napig velük volt Jézus. És mit mondanak a második napon az asszonynak? „Nem a te beszédedért hiszünk immár: mert magunk hallottuk és tudjuk, hogy bizonynal ez a világ üdvözítője, a Krisztus” (Jn 4,42). Előbb hallottak az asszonytól, azután meghallgatták magát Jézust, aztán azt mondják: tudjuk, bizonynal Ő az, és ezt mondjuk másoknak is.

Ez velünk is így van. Ezért nagyon fontos az, hogy aki erre az életkérdésre is választ és megoldást akar, hallgassa minél többször a Jézusról szóló igaz beszédet. Olvassa a Szentírást, ahonnan Ő maga szólíthat meg minket a betűkön keresztül. Kezdje el cselekedni azt, amit már megértett az Ő parancsá-ként. Hiszen ilyet is mond Jézus: aki cselekedni akarja az én Atyám akaratát, az majd megismeri, hogy én az Istentől jöttem, vagy nem (Jn 7,17).

Ez a világ ma nagyon sok megváltót kínál nekünk. Sokan azt akarják, hogy önmagunk legyünk saját magunk megváltói. Életkérdés, hogy megismerjük az egyetlen Megváltót, aki ugyanakkor jó barátunk is, aki az Isten Fia, a megígért Messiás, a Krisztus, a királyok Királya, az uraknak Ura, akié minden hatalom mennyen és földön.

Őt azonban nem lehet megismerni gőgösen. Nem mondom, hogy Nikodémus gőgös volt. Ennek semmi jele, tisztelettel közeledett Jézushoz. De egy kicsit gyanús, ahogyan kezdi: mi tudjuk. Nem így szoktuk kezdeni mi is? Számos variációban hallom ezt naponta. Én tudom, hogy ki lesz a párom, és hogyan lehet megszerezni. Mi tudjuk, hány gyerekünk lesz, és azt is tudjuk, milyen foglalkozást választunk majd nekik. (Szegény gyerekek!) Mi tudjuk, hogyan kell a pénzt fialtatni. Mi tudjuk, hogyan kell mások feje fölé kerekedni. Mi tudjuk, hogyan kellene azoknak ott politizálni, meg gazdaságot építeni. Mi tudjuk, hogyan kell üdvözülni. Mindent tudunk. Közben mégis szegény, szerencsétlen emberek vagyunk, akiknek az élete tele van tévedéssel és tragédiával.

„Mi tudjuk.” Aki így kezdi, az könnyen taníthatatlanná válik. Ezért mondta Jézus azt: aki nem úgy fogadja az Isten országát, mint kisgyermek, nem mehet be abba (Mk 10,15).

Hadd kérjelek ma arra, hogy szállj le a mindentudásnak a magas lováról. De a vallásos jóságnak a magasságaiból is. És üljünk le a Mester lábaihoz, mint a kisgyermek, és engedjük, hogy tanítson bennünket olyan egyszerűen, mint ahogy ez a gyermekének mondja:

*Krisztus, arra kérünk,
ülj ide közéjük.
Rád hallgatunk, nézünk,
ülj le és beszélj.*

Köszönjük, Jézusunk, hogy még ideülhetünk a lábadhoz, és tanulhatunk. De köszönjük, hogy te nemcsak gondolatokat közölsz velünk, hanem a tulajdon isteni életedet osztod meg velünk.

Köszönjük, hogy hajlandó vagy együtt élni velünk. Köszönjük, hogy kész vagy belépni elrontott életünkbe. Köszönjük, hogy igazán életté teszed azt. Óvj

meg minket attól, hogy ellenálljunk neked, visszautasítsunk téged, vagy akárcsak halogassuk a veled való szövetségkötést.

Kérünk téged, hogy jöjj és gazdagíts meg minket, és a neked való engedelmesség közben hadd ismerjünk meg egyre jobban, míg majd egyszer eljutunk oda, ahol színről színre láthatunk, és olyanok leszünk, mint te.

Ámen.

Mi az újjászületés?

„Felelt Jézus és ezt mondta neki: Bizony, bizony mondom néked: ha valaki újonnan nem születik, nem láthatja az Isten országát.

Ami testtől született, test az; és ami Lélektől született, lélek az.

Ne csodáld, hogy azt mondtam neked: szükséges újjászületnetek.”

János 3,3; 6-7

Megismerkedtünk Nikodémussal, ezzel a kedves, értékes, rokonszenves férfivel, akinek az életéből azonban hiányzott valami lényeges. Ezért kereste fel Jézust egy éjszaka, erről akart Vele beszélgetni.

Az előző fejezetben láttuk, milyen udvariasan és tisztelettudóan szólította meg Jézust, és feltűnt nekünk, hogy Jézus elengedte a füle mellett ezeket a kedves szavakat. Egyáltalán nem reflektált arra, amit Nikodémus mondott, hanem az Ő néhány kedves indító mondata után ezt mondta: „Bizony, bizony mondom néked, ha valaki újonnan nem születik, nem láthatja az Isten országát. Ami testtől született, test az; és ami Lélektől született, lélek az. Ne csodáld, hogy azt mondom neked: szükséges újjászületnetek.”

Most tehát erről lesz szó: Mi az újjászületés? Miért szükséges az? Milyen változást hoz létre az ember életében?

Mindjárt az elején nem árt bevallanunk, hogy az újjászületés titok. Mint ahogy minden élet fogánása titok. De sok mindent elmond róla nekünk a mi Urunk Jézus, és ezeket fontos, hogy tudjuk és higgyük.

Mielőtt ezekre a kérdésekre keressük a választ, az első szónál álljunk meg: „Felelvén Jézus ezt mondta neki”. Hogy-hogy felelvén? Hát nem is kérdezt még Nikodémus semmit! Még csak néhány kedves bevezető mondatot mondott. Mire felel Jézus? Még ki sem mondta a kérdését. Azt sem lehet tudni, hogy kérdések hozták-e őt Jézushoz. – Hát hogyan lehetne tudni!

Az előző fejezet utolsó versében ezt olvassuk Jézusról: „Ő nem szorult rá, hogy valaki bizonyosságot tegyen az emberről; mert magától is tudta, mi volt az emberben.” Ő ismerte Nikodémust. Tudta, hogy mi van a szívében. Igaz, hogy

még egyetlen kérdést sem tett fel neki Nikodémus, de látta Jézus, hogy az egész ember egyetlen nagy kérdőjel. Súlyos kérdések foglalkoztatják, azért sem jön ki mindjárt belőle. Talán még önmagának sem tudta egészen pontosan megfogalmazni. A fel sem tett kérdésre is gyöngéd szeretettel válaszol.

Azért örültem különösen is ennek az egyszerű megállapításnak, mert arra gondoltam, hogy olyan sokótokat egyáltalán nem ismerlek. Fogalmam sincs, hogy kit milyen kérdések szorongatnak most. És ha tudnám, sem tudnék a legtöbbre válaszolni, imádkoznék utána, ahogy szoktam, hogy Isten adjon rá megoldást. De milyen nagy dolog, hogy mi mindnyájan Jézushoz jövünk ezeken az esteken. És Ő ismer minket. Pontosán tudja, mik a kérdéseink. Pontosán tudja, hogy mely kérdéseket miért nem merünk megfogalmazni, miért nem akarunk kimondani. Azt is tudja, hogy nem tudunk sok-sok kérdést, az igazikat kimondani. Mellébeszélünk még magunknak is. És milyen jó, hogy Ő így fogad el minket, ahogy vagyunk! Mi még nem is kérdeztünk, és Ő már mondja a választ. Még ki sem derült, hogy mi hiányzik az életünkől, s Ő már kínálja gazdagon, bőségesen azt, ami nélkül szűkölködünk.

Ezzel a reménységgel jöhetünk hozzá mindig!

1. Mit jelent hát az, amit itt Jézus Nikodémusnak mond? Azt, hogy kedves Nikodémus, így ahogy te most vagy, nem láthatod meg az Isten országát. Vagyis: neked így semmi közöd Istenhez. Nincs kapcsolatod vele. Éppen ez hiányzik, ezért jöttél ide! Miért mászkálnál egyébként sötét éjszaka tekintélyes ember létedre az utcán? Miért jönnél egy ilyenhez, mint én vagyok? Maga az *élet* hiányzik neked! Ez lett a te életkérdésed, hogy nincs is életed! Úgy érzed, nem élet ez. S egyáltalán nem vagy bizonyos abban, hogy ha meghalsz, mi lesz veled utána? Viszont így, ahogy vagy, nem is kerülhetsz kapcsolatba Istennel. Ezért szükséges újjászületned. Vagyis egy olyan alapvető változáson kell átmenned, amit csak a születéshez lehet hasonlítani. Nem is hasonlítani, hanem egy valóságos születésnek kell megtörténnie benned. Egy igazi, valóságos fogantatásnak, mégpedig onnan felülről való fogantatásnak. Ezt a kifejezést: újonnan születni, nyugodtan fordíthatjuk, az eredeti szavakat és azoknak a jelentését ismerve, így is: felülről fogantatni.

A későbbiekben beszél Jézus arról: Ő fentről, a mennyből jött, és oda megy vissza. Nos, éppen Ő hozza magával ezt a mennyei életet, ami nélkül senkinek nincs semmi keresnivalója a mennyekben. Márpedig a mennyországba nem majd valamikor a halálunk után esetleg jutunk be, hanem vagy itt belép abba valaki, vagy akkor sem fog belépni. Oda csak itt lehet belépni – ez csakugyan életkérdés, Nikodémus.

Aki a szavak között is tud olvasni, az érzi, hogy Jézus szavaiban elismerés is van, biztatás is van. Nikodémus, te a legokosabb dolgot csinálod most, jó

helyre jöttél, az igazán fontos kérdések izgatnak. Ezért megtisztelti Jézus azzal, hogy mindenféle körülményes bevezetés helyett azonnal a lényegre tér, és már mondja is a központi kérdésre az érvényes választ. Tudom, mi bánt, mit szeretnél, miben nem vagy bizonyos. Szükséges ahhoz újonnan születned, hogy megláthasd az Isten országát, hogy Istennel kapcsolatba kerülj, ott fellélegezhess, leessen egy nagy kő a szívedről, a helyeden érezd magad. Elkoptatott szóval, de most ennek az eredeti tartalmát értve: boldog ember legyél. Itt és a haláloed után is. Ez a feltétel. Viszont ez még a te számodra is feltétel, noha Izráel tanítója vagy, noha mélyen vallásos ember vagy, művelt és képzett, gondolkozó és lelkileg is igényes. Ez mind nagyon szép, de nem azonos azzal, hogy az isteni élet, Isten természete benned van. Az most még nincs benned. Ezért szükséges újjászületned.

Csak egyet kell visszalapoznunk a Bibliában, hogy mindezt még részletesebben olvashassuk. A János evangéliuma 1,12-13. verseiben így olvashatjuk ezt: „Jézus az övéi közé jött, és az övéi nem fogadták be őt. Akik azonban befogadták, azoknak hatalmat adott, hogy Isten fiaivá legyenek, azoknak, akik az Ő nevében hisznek; akik nem vérből, sem a testnek akaratóból, sem a férfi indulatából, hanem Istentől születtek.” Egészen világos, szemléletes a leírás. Lelki fogantatásnak kell történnie az ember – jelen esetben Nikodémus – szívében, hogy ott elindulhasson Isten Fiának az élete, Jézus Krisztus természete, és igazzá váljék az, amit Péter apostol így ír a levelében a gyülekezet tagjainak: „ti isteni természet részeseivé lettetek.” Nikodémus még nem lett isteni természet részesévé. De azzá lehet. Szükséges és lehetséges. Mit szólsz hozzá, Nikodémus? Sértő ez a számodra, hogy egy ilyen megbecsült, tekintélyes, előkelő, vallásos embernek ezt mondja Jézus?

Jézus nem nagyon vizsgálta, hogy kinek mi sértő, Ő nagy szeretettel mondott mindent, úgy is voltak, akik megsértődtek és otthagyták, mikor kemény dolgokat tanított. De ott van mögötte mindjárt a biztatás is: ha ezt az ajándékot kéred: tessék, itt van! Csak azt kell belátnod: szükséges, még neked is. Bátran hinned kell, hogy lehetséges. Mert az újjászületés szükséges a legjobb alaptermészetű, a legvallásosabb, a legszelídebb embernek is, és lehetséges a legistentelenebbnek, a leghiteltlenebbnek is, – aki önhibájából, vagy azon kívül, életében nem hallott Istentről, sose járt hittanra, nem volt templomban, de egyszer csak valami hiányérzet gyötörni kezdi, eljut hozzá ez a jó hír, hogy Isten őt is szereti, mindenkit személyválogatás nélkül, – elhiszi-e, hogy lehetséges? Néha nagyon nehezen hiszik el az ilyen emberek. Az ilyen emberek csodálkoznak igazán: még engem is szeret Isten?

Az egyiknek azt kell komolyan vennie: neki is szükséges; a másiknak azt: még neki is lehetséges. Csak ennyit vár tőlünk Isten. Mert az újjászületést nem

mi hajtjuk végre. Mint ahogy a testi fogantatásunknál sem volt semmi aktív szerepünk, és még a születésünkben is passzívan vettünk részt. Ugyanígy van az újjászületéssel. Az is mindenestől Isten műve. Olyan szép ez a két sor ebben az énekben: „tudjuk, hogy az új ember szíve saját kezéd műve.” Míves munka az új ember, a teremtő Isten kezének a műve, még akkor is, ha ezt ilyen emberszabásúan tudjuk csak elmondani. Ő hozza létre. Tőlünk csak azt várja: lássuk meg, hogy ez valóban szükséges. Enélkül az összes többi nem ér semmit, az Isten országába való bejutás szempontjából. Dicsérhetnek, kitüntethetnek, de aki nem született újjá, nem láthatja meg az Isten országát. És ez nemcsak a halál utáni állapotunkat határozza meg, hanem már itt ezt a hátralevő időt is – kinek mennyi van hátra – egészen mássá teszi, ha valaki belép az Isten országába. Ha valakinek az életében Jézus Krisztus természete megszületik.

2. Miért szükséges ez ennyire? Azért, mert annyira megromlott a mi természetünk, hogy javíthatatlan. Sok emberrel foglalkozó tudomány fáradozik azon, hogy javítson valamit rajtunk, és nem feleslegesek ezek a fáradozások, nem szabad ezeket lenézni, – a természetünket azonban nem tudják megváltoztatni.

Láttuk már az első fejezetben, hogy kis gyerekek szíve is milyen romlott. Láthatjuk ezt otthon is, akinek van gyermeke, unokája. Sose mondta neki senki: rúgj bele a testvéredbe. Tudja magától. Egész elkeseredtem, amikor először láttam ezt a mieinken. Ilyet nem láthatott. Otthon biztos, hogy nem, másutt sem. Senki sem biztatta rá, hogyan jut eszébe? Belerúg az édes testvérébe! Sorolhatnám a példákat, de felesleges, mert mindnyájan tapasztalunk ilyesmit. Ezt nem lehet kinevelni az emberiségből, nem lehet kinemesíteni egy olyan családot, amelynek az utódai majd nem így fognak gondolkozni és viselkedni. Itt mélyen romlott el valami, és ezen nem lehet változtatni. Javíthatatlan.

Máig előttem van egy jelenet a régmúltunkból. Egyre gyakrabban elromlott a mosógépünk, és egyszer kijelentette a szerelő: most már nem lehet többet megjavítani. Ez már annyira öreg, ilyen alkatrész nincs, ő fusizgatott többször, de most már nem lehet. Ez éppen nagyon rosszkor jött, sokféle gond és nehézség volt akkor a családban. Aztán az egyik lábamról a másikra állva kezdtem kérlelni: ha lehetne, most az egyszer még, nem leszek hálátlan. Jó, megpróbálja. Másnap jött a telefon a szervizből: nincs sehol ilyen alkatrész, tudomásul kell venni, ki kell dobni. – Érdekes volt, hogy amikor utoljára vizsgálgattam, ott volt egy kisgyerek, és látva az én aggódó arcomat, vigasztalni akart, és azt mondta: majd ő lecsiszolja a rozsdát az aljáról, és lefesti szép fehérre, mert látta apukájától, hogy kell azt csinálni. Nem volt akkor időm ott mély gondolatokkal foglalkozni, de átsuhant rajtam: ez az, amit tudunk csinálni egymással. Egy kicsit bemázolom fehérre, de közben az egész kidobnivaló. Eddig

terjednek a képességeink. Ennyit lehet javítani magunkon vagy egymáson, de a természet romlott marad.

Csak Isten dicsőségére mondom el a folytatást: egy ideig mosigáltunk, ahogy tudtunk, elvégre nagyanyáinknak sem volt mosógépük, mégis tisztán jártak, akkor is, ha szegények voltak. Egy idő után egészen váratlanul – noha mi nem beszéltünk erről senkinek – hívó testvérek ajándékként kaptunk egy mosógépet. Akkor már engedtem, hogy mélyebb gondolatok is végigmenjenek rajtam, és arra gondoltam: nem ilyen az újjászületés is? Az életem, természetem, úgy ahogy van, mindenestől rossz. Azt mondja a szakember: ki kell dobní. Vannak benne még használható alkatrészek, a gumitappancsait lehet, hogy le lehetne szerelni, de úgy az egész, ahogy van: kidobnivaló. A rendeltetésének nem felel meg. És egyszer csak teljesen váratlanul ott van egy elképesztő ajándék. Csak úgy. Isten ad új életet. Jézus Krisztus természete kezd kibontakozni valakiben. Újjászületett. Semmit nem tett érte. Csak annak tudatában volt: szüksége van rá!

Ezt nagyon komolyan kell vennünk, hogy valóban nem itt-ott hibádzik valami az életünkben, hanem alapjaiban romlott meg a természetünk. Ezen csakugyan nem lehet változtatni.

Falusi segédlelkész voltam, amikor abban a házban, ahol albérlőként laktam, a gyerekek nagyon unatkoztak a nyári szünidőben, és a pihent agyukkal újabb és újabb ötletet találtak ki. Egyik nap például ezt: megbarátkoztatják a kis cicákat a kis malacokkal. Mind a kettőből volt bőven az udvaron. Nap-hosszat látták, hogy a macskák ott tisztálkodnak: nyalogatják magukat meg egymást a napon, a malacok meg visítanak az ólban. Ez is állat, az is állat. Ez is kölyök, az is kölyök. Mind a kettőnek négy lába van, barátkozzanak össze. Úgy kezdték: kivettek egy kis malacot az ólból, és megmosdatták. Szépen megcsutakolták, és amikor már szerintük is tiszta volt – az egyik kislány még masnit is kötött a nyakába –, elvitték bemutatni a macskáknak. Nem nagy érdeklődést tanúsítottak egymás iránt, viszont a kis malac, mihelyt szerét ejthette, kiugrott a gyerekek kezéből, elkezdett futni az udvaron, és az első pocsoltyában meghempergett. Ekkor érkeztem haza. Nagy volt a kétségbeesés: képzelmem el, mit csinált, pedig ők megmosdatták, masni stb. és milyen szép ter-vük volt. Nagyon nehéz volt megmagyarázni: ezen nem kell csodálkozni. Annak ilyen a természete. A természetét nem változtatta meg, hogy rózsaszínű masnit kötöttek a nyakába.

Mint ahogy a természetét nem változtatja meg az valakinek, hogy jól fészült, művelt úriemberként jár-ke-l a világon. A természete ugyanolyan romlott: minden bűnre képes, és semmit nem tud produkálni, ami Isten mércéjével mérve tiszta és szent. Az nagyon jó, ha megfészüli magát, meg művelt. Sokkal jobb

egy jómodorú emberrel együtt élni vagy dolgozni, mint egy modortalannal. A természete azonban ugyanolyan romlott marad. Ez körülbelül olyasmi, hogy lefestem fehérre a rozsdás, működésképtelen mosógépet.

Ezért mondja Jézus: szükséges újonnan születnetek. Ő nem foltozgatni akarja életünket. Nem mázolgatni, hanem egészen újat akar adni. Új lelkületet, újfajta gondolkozásmódot, új energiaforrásokhoz vezet oda bennünket, új távlatokat nyit ki az ember előtt. Egészen új természetet: Jézus Krisztusnak a természetét.

Ezért, amikor Jézus ezeket a mondatokat mondja Nikodémusnak, ezzel arra hívja fel a figyelmét: Nikodémus, neked nem új ismeretekre van szükséged – mert ugye ő jött a tanítóhoz –, neked nem új vallásos tapasztalatok vagy élmények kellene, még csak nem is az vezet célra, hogy még több jót igyekszel cselekedni. Ezek mind az emberlét vízszintes, horizontális síkján történnek. Neked arra van szükséged, hogy ezt a vízszintest egyszer messe az Isten függőlegese! Onnan felülről áradjon az életedbe valami hitelesen isteni. Ezért jött Jézus. Ezt hozta el. Ezt kínálja. De ha valaki nem látja be, hogy ez szükséges, nem lehet rajta segíteni.

Miközben ez mindenestől Isten csodája, műve, tette, most tőlünk ezt kérdezi: meggyőződéssel úgy látjuk-e mi is, hogy nekünk is szükséges újonnan születnünk? Ma csak ezt kérdezi: hiszed-e, hogy neked is szükséges? Hiszed-e, hogy még neked is lehetséges? Akkor szolgáltasd ki magadat Neki, és engedd, hogy Ő munkához lásson, és ezt megvalósítsa az életedben!

3. Milyen változást hoz létre egy ember életében az újjászületés? Hadd próbáljam ezt is egy emlékemmel, egyszerű képpel szemléltetni. Külföldön jártam a nagy hegyek országában, és feltűnt egy furcsa kis piros pavilon egy erdő szélén. Rövid ideig gondolkozni kellett: mi lehet az? Azután rájöttem, ez egy kabin. Ilyenek közlekednek a drótköteleken. De mit keres ez itt? Itt nincs a helyén. Ide letették. Aztán feltűnt, hogy néha jöttek munkások, valaki befestette, az ablakait kicserélték. Valamit csináltak vele: számon tartották, foglalkoztak vele. Egyszer megjelent egy különleges daru, fogta az egészet és felakasztotta a drótkötélre. Onnan indult fel 1700 méteres csúcsra egy irgalmatlan vastag drótkötél, arra egy ponton felfüggesztették, és attól kezdve mindennap lehetett látni: jön-megy a csúcsra.

Ugyanígy vagyunk mi is. Addig, amíg Isten újjá nem szül minket, addig egy kabin az erdőszélen. Sok mindenre lehet használni: eső elől be lehet menekülni, lehet firkálni a falára, de nem ezért csinálták. Nem ez a rendeltetése. Ez megalázó annak a kabinnak. De hát magától nem tud mit tenni. Valami nagy erőnek rá kell emelnie a megtartó drótkötélre, a kabinnak meg rá kell bíznia magát, hogy 40 emberrel benne, több száz méter mélység felett valami hatal-

mas erő viszi fel, aztán ugyanaz az erő biztonságosan leengedi, és megint fel. Van értelme a létének: hasznos másoknak, közlekedik, mozgásba jött, csúcsokra juthat fel. Amikor ezen ott gondolkoztam, eszembe jutott egyik szép húsvéti énekünk, és el is énekeltem ott mindjárt. Olyan szépen kifejezi ezt, amikor Isten egy embert beemel a vele való közösségbe, és az az ember elmondhatja:

*„Reménység kötelével véle már összeköttem,
Erős hitem kezével már őbelé helyeztettem,
El nem szakaszt tőle már
Sem élet, sem a halál.”*

Ez az újjászületett ember bizonyossága. A helyén van. Ez jelenti azt: nem a maga pályáját járja már tovább. Ami őt megtartja, az írja elő pályáját. Annak ő feltétel nélkül engedelmeskedik. Arra ő teljes bizalommal ráhagyatkozik. Hiszi: nem fog leszakadni. Egy ponton fel van függesztve, és a szélben billeg az a tulajdonképpen nagy alkotmány, de nem kell félni, hogy leszakad. Nem kell félni, hogy Isten elenged bennünket, hogy visszazuhanunk. Az ilyen ember már egészen mást csinál: betöltheti eredeti küldetését. Hasznos másoknak. Biztonságban van. Csúcsokra mehet fel. A láthatatlan világba is bepillantathat. Érti Istent. Otthon van. Hazatalált.

Minden olyan tudomány, ami az emberrel foglalkozik, legfeljebb „festgetni tudja a kabint”, foltozgatni egy ember életét. Az újjáteremtés csodáját azonban csak Isten Szentlelke tudja elvégezni bennünk. S enélkül lehet valaki nagyon érdeklődő, komolyan gondolkozó, nagyon vallásos ember, sok mindenben egyet is érthet Jézussal, Jézus mégis azt mondja neki, amit annak az írástudónak mondott egyszer: „nem messze vagy az Isten országától”. Sokkal közelebb vannak az Isten országához az ilyen Nikodémusok, mint a teljesen istentelenek, de ugyanúgy kívül vannak rajta, mint azok. Mert itt ez a vízválasztó: Jézus élete él-e már benned, vagy még nem? Újjászülettél-e, vagy még nem? Nem te szüled újjá magad, de neked kell meglátnod szorongatóan: szükséges újonnan születnem. S akkor alkalmassá vált a talaj arra, hogy Isten elvégezze a maga munkáját. Mert aki így hal meg, új természet nélkül, az a kárhózatba jut. Ezt mondja itt Jézus: nem láthatja meg az Isten országát. És sokszor pokollá teszi az életét itt is.

Múlhatatlanul szükséges az, amiről tegnap már beszélünk, hogy ehhez valóban kisgyerekké kell válni. Tegnap olvastuk a bibliaolvasó kalauzunk szerint a Márk evangéliumából Jézus szavait: „Bizony mondom nektek, aki nem úgy fogadja az Isten országát, mint gyermek, semmiképpen sem megy be ab-

ba.” A gyermek hogy fogadja az ajándékot? Úgy, hogy elfogadja. A felnőtt spekulál: miért akar ez nekem most adni valamit? Mi a hátsó szándéka? Hogy fogom ezt viszonzni? Mire akar rávenni? És egyáltalán nem nyúlunk az ajándék után. A gyerekek azt mondják: kéred ezt az almát? Kérem! Jó esetben megköszöni, vagy meg sem köszöni, beleharap és elszalad. Élvezi. Aki nem így fogadja az Isten országát – Jézus mondja –, semmiképpen nem megy be abba. Ha valami életkérdés, akkor ez valóban az: van-e már életünk?

Ma jó lenne, ha mindnyájan engednénk, hogy Isten ezt világossá tegye.

Szeretnék még két gyakran előforduló tévedésre rámutatni. Az egyik: amit Jézus az újjászületésről mond, az egészen más, mint amit az újra születés, újra testetöltés, idegen szóval: reinkarnáció hívei tanítanak. A legtöbb keleti vallás és sok nyugati ideológia is vallja ezt a téves eszmét. Ez azt tanítja, hogy az ember szelleme egymás után többször is testet ölthet, különböző állapotokban vagy emberi személyekben, amíg meg nem tisztul annyira, hogy egyesülhet az istenséggel. Ez a pogány hiedelem szemben áll a Biblia világos tanításával, mert a Szentírás és benne a mi Urunk, Jézus Krisztus is azt tanítja: az embernek egyetlen életet adott Isten. Ezért nagy a felelősségünk, mert ebben az egy életünkben nyithatjuk meg magunkat Isten megváltó szeretete előtt, vagy zárkozhatunk el mentő szeretete elől. Isten tehát nem sorozatos újraszületések során tökéletesíti az embert, hanem egyszeri újjászületésben, felülről való nemzésben adja nekünk az Ő Fiának, Jézusnak a természetét, és tesz így minket Isten gyermekeivé. Az újjászületés tehát nem azt jelenti, hogy az életemet még egyszer előlről kezdhetném. Egy kicsit Nikodémus is erre gondol, majd holnap látni fogjuk, amikor azt kérdezi: „Vajon bemehet-e anyja méhébe másodszor, és születhetik-e?” Nem erről van szó, hanem arról, hogy végre engedd be Isten Szentlelkét a szívedbe.

Tudniillik csak Istennek ez a bennünk levő élete jogosult bemenni az Isten országába. Csak Jézus Krisztus az az „útlevél”, akivel együtt oda beléphe-tünk. Hiába hivatkozik valaki akármi másra. Érvényes útlevél, amivel az Isten országába bemehetünk, egyedül a Krisztusba vetett hit, a Krisztus bennünk élő élete.

A másik: néhány héttel ezelőtt volt Budapesten egy vallásszociológiai konferencia, amelyen sok minden elhangzott, statisztikai adatok is. Valaki az egyik előadásban négy csoportba osztotta a vallás szempontjából az ország lakosságát. Azt mondta, vannak, akiket a személyes vallásosság jellemez, vannak egyházas emberek, vannak szimpatizánsok és vannak teljesen szekularizált tagadók. Egy másik valaki azt mondta: nem, mert ez mind a négy megvan egy emberben. Tehát végül is egy csoport van, és Isten olyan nagy, hogy a végén így vagy úgy, előbb vagy utóbb mindenkit üdvözíteni fog.

Ezt tanítja-e Jézus itt Nikodémusnak és másutt is a Szentírásban? Azt olvastuk: „Ami testtől született, test az, és ami lélektől született, lélek az. Ha valaki újonnan nem születik, nem láthatja az Isten országát.” Tehát Jézus azt mondja, és talán egyetlen más kérdésben sem fogalmaz ilyen élesen, a mi érdekekben: két táborra lehet osztani az emberiséget ebből a szempontból. Vannak, akik úgy élnek most is, ahogy megszülettek. Mindnyájan testtől született testek vagyunk. A testen itt az Istentől elidegenedett gondolkozást és életgyakorlatot érti a Biblia. Mindnyájan így élünk. Hacsak közben meg nem történik az újjászületés csodája. Attól kezdve nem testéletet él tovább az ember, Istentől függetlenül, hanem Lélek szerinti életet, Istennel közösségben a Krisztus által.

Jézus azt mondja: két tábor van. És nem mindegy, hogy melyikhez tartozunk. Hisszük-e már, hogy csakugyan szükséges nekünk is újjászületnünk? És hisszük-e, hogy lehetséges?

Isten Szentlelke végezze el bennünk, hogy nagy-nagy sóvárgás támadjon az után, hogy Isten ezt a munkáját bennünk megvalósíthassa!

Mennyire fontos nekünk ez a kérdés? Néhány nagyon időszerű, nagyon szorongató problémánkat érintettük már az előzőekben, és újra mondom: ezeket nem szabad a szőnyeg alá seperni és lekicsinyelni. De vajon ez a legnagyobb, amit Jézus a legfontosabbnak tart, hogyan szorulhat ki évtizedeken át komoly emberek életéből is?

A múlt hét végén hívogattam egy idős házaspárt. Szinte még be sem fejezhettem a mondatot, a bácsi már kezdte sorolni, mi minden miatt nem érnek ők rá. Nem érünk mi rá effélével foglalkozni. Aztán még ő is alig fejezhette be, amikor az egyik szomszéd odajött – az utcán beszélgettünk, – és azt mondja: meghalt a Tibi. A bácsi teljesen kétségbe esett. 23 éves volt – mondja, – mit csinált? Szombat éjszaka mentek egy discoból, vitte a barátait, ivott is, a biztonsági öv sem volt bekötve, gyorsan is ment, szörnyethalt egy baleset miatt. Nem tudtam: szabad folytatni az előbbi témát, vagy nem? Igazán nem akarok erőszakos lenni, nem szeretnék bántó lenni, de annyira ott ordított a kérdés: ha 23 évesen is meg lehet halni, és ennyire váratlanul, készületlenül, nem kellene erre felkészülni, amíg lehet, amikor Isten ilyen alkalmakat készít? Egy csendes órában itt csak Őreá figyelhetünk. És szinte úgy beszélget velünk Jézus, mint akkor Nikodémussal. Ma nekünk mondja: szükséges újonnan születnetek. Ebben benne van az Ő kedves biztatása is: lehetséges. Hisszük-e: szükséges is, és lehetséges is?

Olyan sok ember szeretne újrakezdeni, vagy újat kezdeni. Ne adjuk ennél alább! Hogyan születhet újjá az ember? A következő fejezetben erről lesz majd szó.

Gondolkozzunk most el azon: újjászülettem már? Ha nem: komolyan veszem, hogy szükséges? Akkor lennék a legboldogabb, ha Isten minél előbb újjászülné? Kérjük ezt most tőle!

Köszönjük, Jézusunk, hogy ennyire fontosak vagyunk neked. Köszönjük, hogy velünk beszélgettél erről a legfontosabb kérdésről. Ha azt mondd: ez a legfontosabb, neked elhisszük ezt. Megvalljuk szomorúan, olyan sok szenvedést okoztunk már másoknak utálatos természetünkkel. Olyan sokszor elhatároztuk: megváltozunk. Az erőlködésünknek azonban kevés eredménye volt.

Köszönjük, hogy nem is nekünk kell ezzel próbálkoznunk. Köszönjük, hogy kész vagy beköltözni elrontott életünkbe. Köszönjük, hogy te ma is ugyanaz vagy, aki karácsonykor voltál, nem átallottál egy istállóban megszületni. Urunk, a mi életünk sokszor hasonlít egy istállóhoz. De köszönjük, hogy te templommá tudod szentelni. Jöjj és lakozz bennünk, hadd legyen már itt lenni templomoddá szívünk, lelkünk.

Te győzz meg minket arról, hogy mi igazán szükséges és mi fölösleges az életünkben. Te valósítsd meg azt, ami embereknek lehetetlen ugyan, de neked lehetséges: új életünk legyen Teáltalad. Boldog, gazdag élet már itt, és majd odaát is veled, örökkön örökké.

Ámen.

Hogyan lehet újjászületni?

„Nikodémus ezt mondta Jézusnak: Hogyan születhetik az ember, ha vén? Vajon bemehet az ő anyjának méhébe másodszor, és születhetik-e? Jézus így felelt: Bizony, bizony mondom néked: Ha valaki nem születik víztől és Lélektől, nem mehet be az Isten országába. Ami testtől született, test az; és ami Lélektől született, lélek az. Ne csodáld, hogy azt mondtam neked: Szükséges újjászületnetek. A szél fú, ahová akar, és annak zúgását hallod, de nem tudod, honnan jó és hová megy: így van mindenki, aki Lélektől született. Nikodémus ezt kérdezte: De hogyan lehetnek ezek? Jézus így felelt: Te Izráel tanítója vagy, és nem tudod ezeket? Bizony, bizony mondom néked, amit tudunk, azt mondjuk, és amit látunk, arról teszünk bizonyosságot; és a mi bizonyosságtételünket nem fogadjátok el.”

János 3,4-11

Az előző fejezetben láttuk, hogy az a természet, amelyik velünk születik, mindenestől megromlott. Egyebek közt azon is szemlélhetjük ezt, hogy egész ki-

csi gyerekek sok olyan durvaságot, gonoszságot csinálnak, amire soha nem tanította őket senki. Magunkkal hozzuk mindezt és az erre való hajlamot. Ugyanakkor olyan nehéz a legkisebb jót is megtanítani, hogy az tartósan gyakorlattá váljék az életünkben. Arra pedig egyetlen ember sem képes, hogy Isten akaratát cselekedje. Legfeljebb addig jutunk el, hogy vágyakozunk erre, megpróbáljuk, elhatározzuk, de képtelen a romlott ember Isten akaratára szerint élni. Emiatt minden ember Isten ítélete alatt áll. Ezért mondta Jézus: „Szükséges újonnan születnetek.” És ez még egy ilyen értékes, kedves, vallásos, mélyen gondolkozó, erkölcsös emberre is érvényes volt, mint amilyenek Nikodémust ismertük meg eddig.

Azután láttuk, hogy ha valaki Jézus Krisztust befogadja, Ő egészen újjá teszi természetünket. Elkezdődik Isten Fiának a természete egy ilyen magunkfajta, nyomorult emberben, és ez minden téren megváltoztatja az embert. Megváltoztatja először is a státusát, a helyzetét: addig Isten ellensége volt, attól kezdve Isten családjának a tagja. Jézusért gyermekévé fogadja a mindenható Isten. Ezzel belépett az Isten országába, új törvények érvényesek az életében, újfajta védelem veszi őt körül. Isten előtt úgy szerepel, mintha soha semmi bűnt nem követett volna el, Krisztus igazságát kapja ajándékba. De ő maga is képes lesz sok olyasmire, amire korábban nem. Azaz nem is ő lesz képes, hanem a benne élő Krisztus mutatja meg, hogy kicsoda Ő, az Ő Szentlelke irányítja ilyenkor már a tekintetünket, a nyelvünket, a gondolatainkat, a cselekedeteinket. Legalább akkora a különbség, mint egy erdő szélén ottfelejtett kabin és egy biztonságos pályán magas csúcsokra embereket szállító kabin között.

Amikor Nikodémus mindezt végighallgatta, ezt kérdezte Jézustól: „Hogyan lehetséges ez?” Jézus megismételte azt, amit mondott, egy kicsit kibővítve. Erre Nikodémus megint feltette a kérdését: „Hogyan lehetséges ez?”

A következőkben erről lesz szó: hogyan lehet újjászületni?

Az előzőekben inkább képekkel próbáltuk az újjászületés titkát körültapogatni, most többször szeretnék majd a Szentírásból idevonatkozó fontos igéket idézni, hogy ebben a világosságban lássuk, hogyan lehetséges ez.

Mindenekelőtt azonban figyeljünk fel arra, hogy ezen a ponton milyen feszültség támad Jézus és Nikodémus között. Nikodémus igyekszik bizonyítani Jézusnak, hogy amit mond, az lehetetlen. Ezért teszi fel így a kérdést: Hogyan lehetséges ez? Például, ha valaki már vén, bemeget az ő anyjának méhében másodszor, és születhetik-e? Önmagában is lehetetlen, hogy bemenjen másodszor, hát még ha vén! Akkor az édesanyja talán már nem is él. Látod Jézus: ez képtelenség!

Jézus pedig nem kezd érvelni és magyarázni, hanem Nikodémus mind egyik kérdésére csak megismétli azt, amit már mondott. Miért? Nyilvánvaló,

hogy arra akarja figyelmeztetni Nikodémust, hogy – ne haragudj, ez nem vitatéma. Ezen nincs mit vitázni. Itt én ajándékot kínálok neked, valami olyat, ami nélkülözhetetlenül szükséges az életedhez. Ezt az ajándékot nem megérteni kell, hanem elfogadni. Ezzel Jézus nem állítja félre az emberi értelmet. Ő mindig az értelmünkhöz szól, és azon keresztül a szívünkhöz. De a hangsúlyt helyezi máshova. Azt mondja: itt valami létszükségleti dologról van szó. Majd megérted utólag. Az, hogy valaki nem érti, hogyan vették ki a veseköveit, nem végzetes baj. De ha a kő elzárta a vezetékét, és ő nem engedi kivenni, abba belehal. Örüljön, hogy valaki segít rajta, és engedje, hogy segítsenek, aztán majd megérti utána. Itt az ajándék a fontos, és nem az, hogy Nikodémus mit ért és mit nem.

A Biblia beszél arról is, hogy Isten Szentlelke megvilágosítja az értelmünket, és így sokkal többet fogunk fel értelmileg is, mint a Szentlélek nélkül. De vannak helyzetek, amikor az életünk függ attól, hogy amit kínálnak, elfogadjuk, vagy nem, és nincs sok idő a tétovázásra. Ott nem spekulálni kell, nem elmélkedni – az üdvösség végképp nem oldható meg elméleti síkon. Jézus itt ezt mondja: Nikodémus, nagyon egyszerű a helyzet. Téged idehajtott a nyomorúságod, valami nagy szükséget hordozol magadban. Én itt kínálok azt, amitől kielégül az életed. Kéred, vagy nem? Most ez a kérdés. Utána beszélhetünk arról, *hogyan* lehetséges – ha ez egyáltalán fontos lesz még akkor neked.

Nem tudom, mennyire sért minket az, hogy Jézus néha így viselkedik. Az ember büszkeségét, önérzetét sokszor ez sérti. Nem kísért-e minket is az, hogy majd, ha megértem, akkor talán elfogadom. Mintha mi tennénk szívességet Istennek azzal, hogy elfogadjuk azt a segítséget, amit csak Tőle kaphatunk, és amitől az életünk és az örök életünk függ. Egy kicsi rendreutasítás is van ebben, amit itt Jézus Nikodémusnak mond. Hiszen Nikodémus azzal kezdte: mi tudjuk. Most már kétszer egymás után azt kérdezi: hogyan lehetséges ez? Jézus ezt mondja: te Izráel tanítója vagy, és nem tudod ezeket? Sokkal jobb, ha akkor, amikor Jézus ajándékot, az életet kínálja nekünk, akkor azt elfogadjuk, és nem kell megsértődni, ha alázatra int. Mert nem az a mi nagy tragédiánk, hogy egyszer mindnyájunknak meg kell halnunk, az a tragédia, ha valakinek úgy kell meghalnia, hogy előtte nem fogadta el Jézustól az életet. Ha új élet, újjászületés nélkül kell meghalnia. Ez maga a pokol, ez a kárhozat. Ezért inti itt Jézus ezt az egyébként nagyon pozitív embert arra, hogy most nem az a fontos, hogy megértsed, hogyan lehetséges. Neked most az az egzisztenciálisan fontos, hogy most, amikor találkoztunk, és kínálok, fogadd el.

De azért arra nézve is mond Jézus egyet-mást, hogyan lehetséges ez. Így olvastuk az 5. versben: „Bizony, bizony mondom néked, ha valaki nem szü-

letik víztől és Lélektől, nem mehet be az Isten országába.” Mit jelent ez? A víz a megtisztulásnak az eszköze. Az ember szennyes, és meg kell mosódnia ahhoz, hogy Isten közelébe kerüljön. Ezért merítette be Keresztelő János a bűnbánatra kész embereket a Jordánba. Az a bemelegítés azt jelentette, hogy aki igénybe vette, a nyilvánosság előtt vállalta: szennyes vagyok, nem tudtam magamat lelkileg megtisztítani, rászorulok arra, hogy megtisztuljak. Ez a fajta keresztség tehát a bűnbánatnak, a bűnvallásnak és a bűnök elhagyásának a jele volt. – A bűn azonban visszajön. Egy nagytakarítás után a tiszta, de üresen hagyott lakásba újra visszalopakodik, többedmagával. Ezért fontos: ne maradjon üresen a kitisztított szív, lakás, hanem jöjjön be oda Jézus Krisztus. Hadd töltsön be az ő Szentlelkével, és kezdjen el irányítani. Víztől és Lélektől – ezt jelenti. Tudatában kell lennem annak, hogy így, ahogy vagyok, szóba sem állhat velem Isten. Meg kell tisztulnom. Megtisztítani is csak Ő tud. Az ezzel kezdődik. Utána viszont egészen kinyitom magamat előtte: töltsön be önmagával. Ettől kezdve képes az ember nem vétkezni. Eddig csak vétkezni tud.

Az egyik egyházatya mondta, hogy az újjá nem született ember nem tud nemvétkezni. Az újjászületett ember már tud nemvétkezni. Szabad, uralomváltozás történt az életében. Addig a bűn uralma alatt volt akkor is, ha nem akarta. Sok mindent csinálunk, amit nem akarunk. Ki van szolgáltatva a bűnnek az ember, nem tud nem vétkezni. Amikor Isten Szentlelke valakiben már él, amikor Jézus Krisztus természete kezd kibontakozni, ez az új természet nem vétkezik. Tehát az ilyen ember már tud nem vétkezni. Sajnos még tud vétkezni is, mert megmarad a régi természete, de nem az uralkodik. Átadta az uralmat Jézus Krisztusnak.

Tehát víztől – azt jelenti: elfordulok az eddigi bűneimtől. Lélektől – azt jelenti: odafordulok egészen Istenhez és kiszolgáltatom magamat neki. Víztől – azt jelenti: Isten kezébe letettem az egész múltamat, mindenestől, és hiszem, hogy Jézus haláláért bocsánatot kaptam rá. Lélektől – ez azt jelenti: Isten kezébe letettem az egész jövőmet, és azt akarom, az történjen velem, amit Ő akar, és semmit ne érjek el, amivel nem Ő akar megajándékozni. Csak oda akarok menni, ahova Ő küld, és sehova nem, ahova nem küld. Ez a teljes engedelmesség, amikor valaki tudatosan, önként, meggondoltan, az egész akaratát Isten akaratának rendeli alá. Mert Isten Lelke vezérli, Isten gyermeke. „Akiket Isten Lelke vezérel, azok Istennek fiai.” Víztől – ez azt jelenti: bűnbánat és bűnbocsánat. Lélektől – ez azt jelenti: feltétel nélküli engedelmesség. „Aki nem születik víztől és Lélektől, nem mehet be az Isten országába.”

Vannak emberek, akik elakadnak az elsőnél. Az jó volt, amikor hallották, hogy Isten bocsánatot ad a bűneikre, mert a lelkiismeret-furdalásból már elég volt, a bűntudatot szép mesékkel sem tudták elég mélyre nyomni. Néha – ha

máskor nem, álmaikban – a felszínre tört és borzasztó volt izzadtan, félelmekkel telve felriadni. Ha Isten a bűnbocsánattal mindezt megszünteti: kérem a bocsánatot.

És az engedelmesség? Ha valaki igazán átélte azt, hogy Isten az ő egész múltjára feloldozást és bocsánatot adott, ez úgy folytatódik: hálából neki akarok élni. Csak ez érdekel: Uram, mit akarsz, hogy cselekedjem? Ő az Úr. Víz-től – azt jelenti: Jézus az én Megváltóm. Lélektől – azt jelenti: Jézus az én Uram lett, de ténylegesen. Ő parancsol, én meg engedelmeskedem. Senki nem kényszerít rá. Isten Lelke végezte el bennem, hogy ez a legértelmesebb magatartás. Ez az egyedül emberhez méltó, mert ebben a függőségben lesz emberré az ember, itt kerül vissza eredeti elveszített pozíciójába, itt bontakozhat ki igazán. Az újjászületett ember válhat azzá, akinek Isten eltervezte. Eközben lesz boldog és elégedett, és akkor nem járkal éjszaka az utcán, mint Nikodémus, keresvén azt, ami hiányzik az életéből, hanem világosság fia, és ő tud adni tovább másoknak abból a nagy gazdagságból, amit ő is úgy kapott Istentől.

Az azonban nagyon fontos, hogy ez *egy* esemény: víztől és Lélektől. Itt nincs egymásutániség, nincs olyan, hogy ezt csinálom én, azt meg Isten. Mi ezt nagyon szeretjük felbontani. Még csak azt sem lehet mondani, ha én kész vagyok a bűnbánatra, akkor majd Isten Lelke betölt engem, mert az is a Lélek munkája, hogy kész vagyok a bűnbánatra. Első pillanattól kezdve Isten munkálja az újjászületést. Mégis felelősek vagyunk azért, hogy amikor Ő szól, válaszolunk-e rá. Amikor Ő kínál ajándékot, elfogadjuk-e. Ez a mi felelősségünk. De amit Jézus egy mondaton belül mond: víztől és Lélektől, ez *egy* esemény. Legfeljebb azt mondhatjuk: *egy* eseménynek a két oldala.

Ugyanígy nem lehet szétválasztani Jézus Krisztust és az ő Szentlelkét. Az nem úgy van, hogy valaki befogadja Jézust, aztán majd később kapja a Szentlelkét. A Biblia nem tud ilyenről. Aki Jézust befogadta, az kapta az ő Szentlelkét. Legfeljebb még nem tudja, mi mindent kapott vele együtt és benne. Az engedelmesség során majd meg fogja tanulni.

Az azonban jogos kérdés, hogy mit kell *nekem* tennem. Mi a feladatom, hogy ez a csoda, az újjászületés, bekövetkezzék? Hogyan lehet újonnan születni?

Itt kell megtanulnunk, hogy Istennek van egy csodálatos eszköze, amit a mi újjászületésünkben használ. Ez az ő beszéde. Az ő igéje. A Biblia nem tud ige nélküli újjászületésről. És ha valaki egy élményre vagy látomásra hivatkozik: ő akkor született újjá, – az nem igazi újjászületés volt. Csak az igével teremt, szül újjá minket Isten. Nikodémusnak is beszél Jézus. Nikodémus nem látomást látott és nem élményei voltak: egész egyszerű mondatokat hall Jézus

szájából. De úgy érkezik meg hozzá, mint ige, és Isten elvégzi az Ő beszédével az Ő teremtő munkáját.

Erre nézve hadd említsek három mondatot a Bibliából. Három különböző helyen van megírva, de Isten újjáteremtő munkájának a logikája bontakozik ki benne.

„Mint akik újonnan születettek, nem romlandó magból, hanem romolhatatlanból, Isten igéje által.” (1Pt 1,23). Tehát úgy beszél Isten igéjéről, mint a magról, ami belekerül a földbe, egy ideig nem látszik semmi: van vetés, vagy nincs vetés. Egy idő után azonban kikel, és később gyümölcsöt hoz. Isten igéje behull az ember szívébe, és ott egy merőben új életet, Jézus Krisztus életét kezdi el.

De nem mindenkiében. Mert van falra hányt borsó is, és az nem szokott kikelni. Nem mindegy: hogyan hallgatja az ember. „Az Ő akarata szült minket újjá az igazság igéje által, ezért szelídséggel fogadjátok a beoltott igét, amely megtarthatja a ti lelketeket. Az igének megtartói legyetek, és ne csak hallgatói.” (Jak 1,18; 21-22). Szelídséggel fogadjátok! Lehet ellenállással is. Előre elhatározom, hogy az, ami a Bibliában van, nem lehet igaz. Előre elhatározom, hogy amit mondanak a szószékről, az rajtam nem fog formálni semmit. Mégis meggyőzött már Isten, és meg tud győzni ezután is. De a magunk újjászületését nehezítjük, ha elzárkózunk, vagy lehúzzuk a redőnyt az ige előtt. Szelíden fogadjátok a beoltott igét! Mit jelent ez konkrétan?

Erre nézve figyeljük a harmadik igét! Ez már Jézus szava:

„Amikor hallotta az egész sokaság és a vámszedők, igazat adtak az Istennek, és megkeresztelkedtek a János keresztségével. A farizeusok azonban és a törvénytudók az Isten tanácsát megvetették magukra nézve, és nem keresztelkedtek meg.” (Lk 7,29-30). Jézus tanít, és a sokaság egy része – éppen a megvetettek, akiket lebűnösöztek és maguk is tudták, hogy azok – igazat adnak az Istennek. Jézust hallják, de Isten igéjeként fogadják a szavait, és azt mondják: így van! Sajnos igaz, ilyenek vagyunk. Hogy lehet ebből kijönni? Elmennek, s a bűnbánat keresztségével – a János keresztségével – megkeresztelkednek. A farizeusok és a törvénytudók azonban az Isten tanácsát megvetették magukra nézve, és nem keresztelkedtek meg. A többire nézve igaz, mert a tömeg bűnös. Nagyon jól megmondta nekik Jézus. De ők nem bűnösök. Ezért ők nem szorulnak a vízkeresztségre, a bűnbánat jelére.

Nos, ebből ezt a kifejezést szeretném a szívetekbe vésni: „igazat adtak az Istennek.” Sok, Istent kereső emberrel beszélgethetek, és néha láthatom azt a csodát, ahogyan új életet kap egy ember Istentől. Ezt mindig megelőzi: „igazat ad Istennek.” Lehet, hogy egy ideig védekezik, mentegetőzik, állandóan védőbeszédet tart maga mellett, de egyszer eljut oda: igazat ad Istennek.

Tehát az igét kell hallgatni, mert Isten az ő igéje által szül újjá minket. De az igét szelíden kell befogadni, – nem ellenállással. Vagyis: igazat adni annak, amit Isten nekünk az ő írott igéjében, a hirdetett igében, az igehirdetésben, vagy akár egy hívő jóbarátunk bizonyágtételén keresztül mond. Igazat adni Istennek.

Mindebből világos, hogy erre a kérdésre: hogyan lehet újjászületni, semmiképpen nem igaz válasz az: nevelés útján. Vagy bizonyos tanulmányok folytatása útján. Az újjászületés nem bizonyos fejlődésnek az eredménye. A Biblia szerint nincs lelki evolúció sem, mint ahogy a Biblia tanítása és hitünk szerint a természetben sincs ilyen. Az új életet Isten teremti, mégpedig ugyanúgy, ahogy ezt a világmindenséget megalkotta: az ő szavával. Azt mondja: legyen, és lesz. „Isten, aki szólt, sötétségből világosság ragyogjon, Ő gyűjtött világosságot a mi szívünkben is” – írja Pál apostol a korinthusiaknak. S ugyanebben a levélben azt is írja: „Aki a Krisztusban van, új teremtés az. A régiek elmúltak, íme, újjá lett minden.” (2Kor 4,6; 5,17).

Ha tehát valaki most már azt kérdezi: néhány szóval szeretném tudni, mi a feladatom; most már kezd kirajzolódni, hogy az újjászületés csodája Isten munkája – de akkor nekem van valami feladatom egyáltalán, vagy nincs? Ha van, akkor mi? – Van. És ezt ebben a négy mondatban tudnám összefoglalni a Biblia alapján: hallgass az igét, adj igazat Istennek, valld meg bűneidet, és hagyd is el azokat!

Hallgass az igét, ahol csak lehet, ahol csak tiszta, hiteles igehirdetés hangzik, hallgatni és olvasni. Mert eközben hullik a mag a szívünkbe, amelyből majd gazdag aratás lesz.

Adj igazat Istennek, akkor is, ha kényelmetlen, kellemetlen lépésekre indít. Akkor is, ha néha olyasmikről is felel a leplet, amit gondosan takargatni akartunk. Előle úgysem lehet elrejtteni semmit, de nincs is értelme, mert az nyomorítja meg az életemet, amit rejtegetek. Amit leplezek, azt Ő leleplezi. Adjak igazat neki.

És ez folytatódjék azzal, hogy ki is mondom: megvallom a bűnömet. Sokan megakadnak ott, hogy hallgatják az igét, igazat adnak magukban Istennek, és sopánkodnak a bűneik felett. De nem erre hívott el minket az Úr! Az ő ígérete csak a megvallásra vonatkozik: „ha megvalljuk bűneinket, hű és igaz, és megbocsátja bűneinket, és megtisztít minket minden hamisságtól.” Nincs utána zárójelben, hogy kivéve ezt vagy azt. Ez nekem egyszer életmentő igévé vált. Amikor az jutott szembe: még attól is? Magam sem hiszem. És akkor újra és újra elolvastam a János 1. levele 1. részének a 9. versét. Minden hamisságtól, – ha megvalljuk. Tőlem csak ezt várja. Addig lehet, hogy nem is tudtam, milyen utálatos bűn, de igazat adtam Istennek. Hallgattam az ő igéjét, rámutatott, igazat adtam neki. Menjünk tovább az úton: Valljam meg, fogalmazzam

meg, mondjam ki imádságomban: Uram, ezt én bűnnek vallom, bocsánatot kérek. Hiszem, hogy Jézus vére megtisztít engem ettől a bűnemtől is.

És utána hagyjam is abba! Erre az ember azt mondaná: persze, ez magától értetődik, ha már meg is vallottam. Nem értetődik magától, mert képesek vagyunk folytatni, és még meg is magyarázzuk, miért vagyunk kénytelenek folytatni: Nem lehet azt hirtelen abbahagyni, majd leszokom, meg a többiek is meglepődnének, meg mindenféle mesénk van erre. Hagyjam abba! Radikálisan. Az akaratomat pedig rendeljem alá az Övének!

Hallgasd az ígét. Adj igazat Istennek mindenben, amiben személyesen eltalál, nagy ajándék, ha Isten ítél minket. Valld meg Istennek feltétlenül imádságban, de van olyan – különösen súlyosabb bűnöknel – hogy az ember szeretne egy megbízható, hívő lelkigondozóval együtt bűnt vallani Istennek, éljünk a gyónás lehetőségével. És utána abbahagyni. És akkor az ember boldogan mondja Dáviddal együtt: „Levetted rólam bűneimnek terhét.”

Ugyanez volt az első pünkösdkor. Péter prédikált, az emberek magukra ismertek, ezt olvassuk: szívükben megkeseredtek, igazat adtak az Istennek. Azt kérdezik Pétertől: mit csináljunk? Péter megmondja: „Bánjátok meg bűneiteket, ennek jeleként keresztelkedjete meg mindnyájan a Krisztus nevére a bűnöknek bocsánatára, és veszitek a Szentlélek ajándékát.” (ApCsel 2,37-38). Ez a Biblia megmásíthatatlan sorrendje. Sehol nincs fordítva. Hallgatják az ígét, bűnbánatra jutnak, megvallják, hiszik, hogy Jézus érdeméért bocsánatot kapnak, és kapják a Szentlélek ajándékát. És Isten Lelke kezdi vezetni azt, aki így most már új életben jár.

Azt mondhatná az ember: Nikodémus hogy nem tudta ezt? Ez benne volt az ő Bibliájában is. Így olvasható az Ószövetségben, amit Nikodémus sokkal alaposabban ismert, mint bármelyikünk. Ezékiel könyvében például ezt lehet olvasni, Isten mondja ezt az ő népének: „És hintek reátok tiszta vizet, hogy megtisztuljatok, minden tisztátalanságotokból és minden bálványaitoktól megtisztítlak benneteket. És adok nektek új szívet, és új lelket adok belétek, és elveszem a kőszívet testetekből, és adok nektek hús-szívet. És az én lelkemet adom belétek, és azt cselekszem, hogy az én parancsaimban járjatok és az én törvényeimet megőrizzétek és betöltsétek” (Ez 36,26-27). Itt van szó szerint: víztől és Lélektől. Maga Isten mondja: Megtisztítlak titeket minden bűnötöktől és bálványimádásotoktól, és az én lelkemet adom belétek, hogy képesek legyetek az én törvényeimben járni, és ebben boldogok legyetek. Különös módon mégsem ez jutott eszébe, hanem az, hogyan mehetnék be másodszor anyám méhébe. Mire Jézus azt mondja: nem oda kell másodszor bemenned, hanem az Isten ígéjének és Lelkének kellene már először végre a szívedbe bemennie, és akkor lenne új életed.

Ő ezt kínálja ma nekünk is. Készek vagyunk-e igazat adni neki ebben?

Azzal a mondattal szeretném befejezni, amit Jézus itt a szélről mond. Nyilván azt akarja érzékeltetni, milyen titokzatos a Szentléleknek ez a munkája, de mennyire tapasztalható e munka következménye. „A szél fú, ahová akar, és annak zúgását hallod, de nem tudod, honnan jön, hová megy. Így van mindenki, aki Lélektől született.”

Nem tudod, honnan jön és hová megy, de a hatását, az erejét, a következményeit tapasztalod. Lehetséges azonban az, hogy valaki szélárnyékba húzódik. Látja, hogy Isten szeretete keresi őt, hallja – például most mi –, hogy Jézus Krisztus kínálja az új élet ajándékát, hogy Isten Szentlelke milyen ellenállhatatlan teremtő erővel változtat meg embereket, – de vannak, akik erre vágnak is meg félnek is tőle. És amíg ez az ambivalens, egymással ellenkező, nem tisztázott, nem egyértelmű magatartása van valakinek, addig nagyon sokszor kitér a Szentlélek szele elől, elhúzódik szélárnyékba. Ezért mondja itt Jézus befejező mondatunkban: „Bizony, bizony mondom néked, amit tudunk, azt mondjuk, és amit látunk, arról teszünk bizonyosságot. És a mi bizonyágtételünket nem fogadjátok el.”

Hisszük, hogy Nikodémus elfogadta. Van, aki nem fogadja el. Van a Zofóniás könyvében egy megrendítő mondat (Zof 3,2): „Nem hallgatott a szóra, nem fogadta el a fenyítéket, nem bízott az Úrban, Istenéhez nem közelített.” És az egész fejezetben felsorolja, hogy milyen társadalmi, erkölcsi, gazdasági szörnyűségek következtek ebből, nem beszélve arról, hogy emiatt elszakadt a nép Istenétől. Nem hallgatott a szóra, nem fogadta a fenyítéket, nem bízott az Úrban, nem közelített Istenéhez.

Ha valaki úgy találja, hogy ő a „szélárnyékból” figyel mindazt, ami itt a héten hangzik, mindazt, amit Isten esetleg vele magával tenni akar, lépjen elő onnan. Álljunk oda a Szentlélek erővonalába, engedjünk, hogy leleplezzen, telibe találjon. Amit nekünk mond, azt vegyük magunkra, amit komolyan mond, azt vegyük komolyan. Úgyis az egész az ő munkája, nem mi szüljük újjá magunkat. De mi kiszolgáltathatjuk magunkat az újjáteremtő erőnek, vagy elzárkózhatunk előle. Isten őrizzen meg bennünket ez utóbbitól!

Köszönjük, hogy számíthatunk a te jelenlétedre, segítségedre, közelségedre, Urunk Jézus Krisztus. Kérünk, ajándékozz meg mindnyájunkat a bűnbánat könnyeivel, és ajándékozz meg mindnyájunkat a bűnbocsánat bizonyosságával.

Uram, iszonyatos terheket hordozunk, és senkinek nem kellene a bűneink. Szenvedünk a következményeitől már most, és olyan szörnyű az, amit a te igéd az örökkévaló következményekről mond.

Áldunk téged, hogy azért jöttél utánunk, hogy mindettől megszabadulhasunk, hogy képesek legyünk nem vétkezni. Hogy képesek legyünk arra: felismerjük a te törvényeid örök igazságát, és önként, örömmel azok szerint rendezzük be életünket. Hogy képesek legyünk már itt, minden körülmények között örülni, békességben élni, a te szeretetteddel szeretni, és hogy egyszer majd örökkön örökké a te színedet látva dicsérhessünk téged.

Emelj ki minket abból a mélységből, amiben vagyunk. Szeretnénk előlépni mindenféle rejtékhelyünkből, minden szélárnyékból, zugból, ahol meghúzó-dunk. Szeretnénk kiszolgáltatni magunkat teljes bizalommal neked.

Könyörülj rajtunk és teremts újjá minket!

Ámen.

Mi a hit?

„Ha a földiekről szóltam nektek és nem hisztek, hogyan hisztek, ha a mennyeiekről szólok nektek? És senki sem ment fel a mennybe, hanemha az, aki a mennyből szállott alá, az Emberfia, aki a mennyben van. És amiképpen felemelte Mózes a kígyót a pusztában, úgy kell az Emberfiának felemeltetnie, hogy aki csak hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.”

János 3,12-15

Amikor Jézus a felülről való születés szükségességéről beszélt Nikodémusnak, ő ezt kérdezte: hogyan lehetséges ez? Jézus egy kicsit bővebben is kifejtette neki. Nikodémus újra kérdezte: de hogyan lehetséges ez? Mit is jelent víztől és Lélektől születni?

Ilyenkor szokott elfogyni a türelmünk, és ilyenkor csapják oda apukák, anyukák a tollat a gyerek íróasztalára, és mondják azt, hogy ha ilyen értetlen vagy, csináld magad, ahogy tudod, nekem drága az időm. – Milyen jó, hogy Jézus nem ezt mondta Nikodémusnak, és Ő másnak sem ezt mondja, hanem hallatlan szeretettel és türelemmel így szólt hozzá: Ide figyelj, Nikodémus! Te Izráel tanítója vagy, tehát alaposan ismered a Mózes könyveit. Lehet, hogy könyv nélkül el tudnád mondani a mérges kígyókról szóló történetet. (Talán Nikodémus magában mondta: Mózes 4. könyve, 21. rész).

Mi is történt ott? Izráel népe a pusztában volt, úton voltak Egyiptomból atyáik földje felé. Isten vezette, táplálta és védte őket; ők mégis elégedetlenkedtek, sőt gyalázták Istent. Isten ezért jónak látta – miután hosszú ideig várt – ítélettel figyelmeztetni az ő népét. Az történt, hogy az egyik helyen a puszta homokja itt is, ott is megmozdult, s kiderült, hogy a homokkal szinte azonos

színű mérges kígyók lapulnak ott, és amikor odaértek az emberek, a fejüket felemelték és már martak is. A kígyómarás következtében egymás után hullottak el az emberek. Óriási riadalom támadt: mi lesz velünk? Itt pusztulunk el mindnyájan! Menekülni sem lehet... Gondoljuk el: többszázezer ember, öregek, kisgyerekek, mindenki viszi a hátán, vállán, amiye van. Nem könnyű így futni, és hova fussanak? Minden irányból észlelték a kígyókat. Mózeshez mentek a vezetőik, akit nem sokkal előbb még Istennel együtt gyaláztak, és könyörögtek neki: Vétkeztünk az Úr ellen, imádkozzál az Úrhoz, hogy vegye el rólunk ezt a csapást, mert másként itt veszünk mindnyájan a pusztában! Mózes leborult Isten előtt, és Isten a következő parancsot adta neki: Készíts rézből egy kígyóformát, erősítsd fel egy póznára, jó magasra, hogy messziről is lehessen látni, és mondd meg a népnek, hogy aki föltekint erre a rézkígyóra, életben marad, akkor is, ha már megmarta a kígyó.

Hát ez furcsa parancs volt! Mózes azonban nem okoskodott, mindig csinálta, amit Isten mondott; elkészítette ezt is, megmondta a népnek, de voltak sokan, akik nem értették. Miért nem azt parancsolta Isten a kígyóknak, hogy menjenek el onnan? – ezt is megtehetette volna. Vagy maradjanak ott, de ne bántsák az embereket... Erre is olvasunk példát a Bibliában: Dániel az oroszlánok között, hozzá se nyúlnak. Miért ilyen parancsot adott Isten? Miért így akarja megmenteni a népét? – Amíg valaki ezen elmélkedett vagy vitázott, addig hatott a kígyóméreg, és meghalt. Ha meg nem spekulált, hanem azonnal odanézett a rézkígyóra, tényleg életben maradt. Ha már jártányi ereje sem volt, akkor is. Fantasztikus! Tényleg úgy van, ahogy az Úr mondta.

Nem azon kell tehát gondolkozni, hogy miért ezt parancsolta, – annak kell örülnünk, hogy van lehetőség a megmenekülésre. És ha Jézus még magyarázta volna Nikodémusnak, akkor így fejezhette volna be: látod, ezt jelenti hinni. Amikor valaki komolyan veszi azt, amit Isten mondott, akármilyen furcsán hangzik is az ő agyának, komolyan veszi és megcsinálja: Isten megmenti a haláltól, akármilyen reménytelen helyzetből is. Ezt jelenti hinni: komolyan veszem, amit Isten mondott, és ahhoz tartom magamat. Aztán az egészre órá bízom, függetlenül attól, hogy én mit tudok elképzelni, mit nem. Isten nem arra képes, amit én el tudok képzelni; arra képes, amit megígért, s azt mondta, hogy aki rátekint a rézkígyóra, életben marad.

Nyilván nem a rézkígyónak volt mágikus ereje. A Bibliától minden ilyen babonás, okkult gondolat távol áll. Istennek volt szabadító hatalma, és van ma is, és Ő hatástalanította a szervezetbe bekerült mérget az Ő isteni szeretetével és hatalmával. De valami miatt ezt most ehhez kötötte: aki odanéz a rézkígyóra, életben marad. Ki fog odanézni, és ki az, aki legyint az egészre, nevetségesnek tartja, bosszantónak tartja, ő szeretne valamit tenni a maga érdekében

– vagyis: ki az, aki mer hinni, és ki az, aki hitetlen marad? Sajnos voltak olyanok, akik hitetlenek maradtak.

Így kellett megtanulnia Izráel népének abban a helyzetben, hogy ennyire tehetetlen az ember a halállal szemben; hogy ennyire rá van utalva Isten segítő kegyelmére, de Isten ennyire szereti még az ellene föllázadt, őt gyalázó embert is, ha hozzá fordul segítségért. Neki van hatalma ilyen valóságosan megbocsátani az ő bűnüket, hogy annak a jele az, hogy halálos méreggel a testében is élve marad, ha megteszi azt, amit Isten neki mondott. Azt kell komolyan venni. Ezt hívja a Biblia így: hit. – Sok mást is neveznek hitnek, de ma azt vizsgáljuk meg, hogy a Szentírás mit nevez hitnek, Jézus mit nevez annak, mert csak ez a hit közvetíti nekünk mindazt, amit Jézus Krisztus az ő keresztyén visszaszerzett nekünk; és e nélkül a hit nélkül nem segít rajtunk semmi! Isten meg tudja menteni az övéit, csak engedjék magukat megmenteni. Aki engedi magát, aki enged annak, amit Isten neki mondott, az életben marad.

De az ember mindig firtatja, hogy mégis miért így? Miért nem valahogy másképp? Egészen bizonyos, hogy azért így, hogy mindenkinek lehetővé tegye Isten azt, hogy megmeneküljön. Gondoljátok el, ha ilyen feltételeket szabott volna: aki gyorsan tud futni, gyorsabban, mint a kígyó, az megmenekül. Egy csomó ember elpusztul. – Vagy: aki ügyesen átugrál a kígyófejekon... Egyrészt lehetetlen, mert olyan sok volt, másrészt ki képes erre? Talán néhányan a sokaságból. Vagy aki elég jó ember volt... és akkor senki sem tudhatja magáról, hogy ő most elég jó volt-e? Hol a határ? Teljesen bizonytalan mérce.

Isten objektív mércét állít fel: ott van egy póznán egy kígyó, mindenhol lehet látni, ahol az ember van. Ennyit mindenki meg tud tenni, hogy odanézz; egy pillantás, és az elég. Próbálják ki! Így tanította Isten ott az ő népét hinni. És így tanította őket arra, hogy nem az ő teljesítményükért kapnak szabadulást, életet, bocsánatot, – ez ajándék! Semmit nem tettek és nem is tehetnek érte, csak azt, hogy elfogadják. Mert ez, hogy odanézett, azt jelentette, hogy komolyan vette Isten szavát.

Itt van az Ószövetség elején már az, amit klasszikus tömörséggel Pál apostol fogalmazott meg az Efezusi levélben: „Kegyelemből van a ti üdvösségetek a hit által, és ez nem tőletek van, Isten ajándéka ez, nem cselekedetekért, hogy senki se dicsekedjék.” (Ef 2,8). Objektív mérce van. Isten kínálja, Ő megszerzte, nekem csak a kezemet kell kinyújtanom és elfogadni. Ez a hit. De e mögött a hit mögött megint ott kell lennie annak a rászorultságnak, amiről minden nap volt szó, amivel az ember meg van győződve arról, hogy valóban szükséges nekem újonnan születnem, szükséges a kígyóra nézmem, szükséges Jézus Krisztustól elfogadnom és várnom a kegyelmet, mert nincs más megoldás erre.

Úgy szeretném ma a szívetekbe és az elmétekbe vésni ezt a szép mondatot az Apostolok cselekedeteiről írott könyvből: „Nincsen senkiben másban üdvösség, és nem adatott az ég alatt az emberek között más név, amely által megtartatunk”, csak a Jézus Krisztusé. (ApCsel 4,12) Nincsen senkiben másban üdvösség! Mint ahogy ott a pusztában nem volt semmi más mód a megmenekülésre, csak az a furcsa, sok ember nagy esze számára nehezen feldolgozható, talán nevetséges, – de ez volt az egyetlen. Ez viszont megoldás volt. Aki élt vele, életben maradt; aki kinevette az Isten parancsát, meghalt. Ugyanígy élesen történik ez ma is, az üdvösség és a kárhozat kérdésében. Nincsen senkiben másban üdvösség, egyedül Jézus Krisztus szerezte azt meg nekünk a kereszten, és aki ezt hiszi, és magára nézve is érvényesnek tartja, az üdvözült. Így mondja ezt maga Jézus: „Aki az én beszédemet hallja, és hisz annak, Aki engem elküldött – tudniillik hiszi, hogy amit az Atya Jézusról mondott, az igaz, – annak örök élete van, és nem megy a kárhozatra, mert átment a halálból az életbe.” (Jn 5,24) És ezen semmi nem változtat, ebben egészen bizonyos lehet az ilyen ember.

Erről szól tehát ez a néhány mondat, amit Jézus itt Nikodémusnak a beszélgetésük vége felé mondott: Nikodémus, ne hagyd magad megtéveszteni! Olyan sok mindent beszélnek az emberek arról, hogy hit ez is, hit az is, hit amaz is. Persze, sokféle hit van, de az üdvözítő hit, amivel Isten ajándékát, az új életet, bocsánatot, az örök életet elfogadhatod, az ez a hit, hogy komolyan veszed és megcsinálod, amit Ő mond. Mit veszel komolyan? Elhiszed Istennek azt, hogy egyedül az ő ártatlan Fia haláláért kaphatunk bocsánatot és örök életet, de az ő Fia haláláért mindnyájan kaphatunk, akik ezt komolyan vesszük, neki megköszönjük, és ezzel a bizonyossággal élünk tovább.

Csak ennyi a mi dolgunk? Csak ennyi! És mégis olyan nehezünkre esik. Olyan sokan mondják azt, hogy én nem tudok hinni. Ez soha nem igaz. Akarj hinni! – azt mondja a Biblia. Eszembe jutott sok jellemző, többször hallott kifogás: nem tudok hinni, mert gyerekkoromban egyszer megpofozott a hitoktatóm. Én nem tudok hinni, mert olyan sokat csalódtam az emberekben. Nem tudok hinni, mert a papok a háborúban megáldották az ágyúkat. Vagy: fiatalon elveszítettem a gyermekemet, és ebben az Istenben én nem tudok hinni... Ezek súlyos kérdések, és ezekre becsületes választ kell adni. De nincs összefüggés e kérdésekre talált válaszunk, meg aközt, hogy életben maradunk vagy elkárhozunk. Most azért utasítom vissza az Isten szeretetét, mert ilyen nehéz kérdéseket még nem dolgoztam fel, és nem találtam rá választ? Nem függ össze a kettő! Sőt, sokszor úgy függ össze, hogy aki ennek ellenére, ettől függetlenül eljut oda, hogy Uram, nekem szükségem van a bocsánatra, nem bírom már a békétlenséget és a lelkiismeret-furdalást, és hittel elfogadja azt, amit

Isten neki kínál, – egyszerre kezd derengeni a válasz ezekre a nehéz, súlyos kérdésekre is, vagy válasz nélkül is békességgel elfogadja valaki Istentől az életének ezeket a nehéz terheit is, és úgy hordozza, hogy az mások számára is példa.

Itt tehát egyet kért Isten az ő népétől: tekintsenek fel a rézkígyóra – és ezt az egyet várja tőlünk is: tekintsünk föl Jézus Krisztus keresztségére. Tudniillik Jézus közvetlenül a mérges kígyókról szóló történet után önmagáról kezd beszélni Nikodémusnak: „Amiképpen felemelte Mózes a kígyót a pusztában, úgy kell az Emberfiának is felemeltetnie, hogy valaki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” Vajon felfigyelt-e Nikodémus azonnal, hogy Jézus itt önmagáról beszélt? Megütötte-e a fülét ez a szakkifejezés, hogy Emberfia? Ez nem azt jelenti ám a Bibliában, hogy egy embernek a fia, hanem ez méltóságjelző, olyan, mint a király, császár, szultán, fáraó. Nagybetűvel és egy szóba kell írni: Emberfia. Ki az? Akiről Dániel próféta ír, az Isten teljhatalmú képviselője, aki az Isten akaratát megvalósítja ezen a földön. És mi az Isten akarata? Holnap este majd erről lesz szó, hogy mit akar Isten, de remélem, mindnyájan tudjuk már ma este is: úgy szerette a világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy aki őbenne hisz, az el ne vesszen, hanem örök élete legyen. Ezt akarja Isten. Ezt munkálja Jézus Krisztus. Az Emberfia ugyanaz, aki az Isten Fia. (A következő versben már úgy beszél magáról Jézus.) Itt tehát Jézus önmagáról szól.

Észrevette-e vajon Nikodémus? Nikodémus, tudod-e már, hogy kivel beszélés? Nem csak tanító, nem csak mester, az Isten Fiával beszélgetsz, a világ Üdvözítőjével! Akit ugyanúgy keresztre fognak szögezni, mint ahogy Mózes póznára erősítette a rézkígyót, hogy legyen az egész emberiségnek kire tekintenie, és őérette ugyanúgy megmeneküljünk a bűn kígyómérgétől, mint ahogy ott a pusztában Izrael népet Isten megmentette.

Ezért igazán életkérdés, hogy van-e hitünk, és ilyen hitünk van-e. Mert mindnyájan úgy születünk, hogy hozzuk magunkkal a halálnak a mérget. A bűnnek a kígyómérge ott hat mindannyiunk életében születésünk pillanatától, és csak idő kérdése, hogy a szívünkig jusson, és megbénítson. Vagyis: idő kérdése, hogy meghaljunk, és ha előtte nem néztünk föl a keresztre, akkor az örök kárhozát következik utána.

Azt hiszem, hogy mindannyiunkat nagyon megrendített a múlt héten a békásmegyeri szörnyű robbanás. Hány áldozat egyáltalán nem is gondolta, hogy nem éri meg a reggelt! És vajon nekünk hányszor jut eszünkbe, amikor halogatjuk az Isten hívására való válaszadást, az Isten által felkínált ajándékok megragadását, elfogadását? Honnan tudjuk, hogy nekünk lesz-e még rá alkalmunk, és lesz-e rá lehetőségünk? Egy kicsit Jézus szavaiban is ott van az a

biztatás: Nikodémus, ne sokat elmélkedj ezen! Én nem tudom, hogy találkoztak-e ők még, vagy Nikodémus már csak a halott Jézus bebalzsamozására ment ki nagypéntek este a Golgotára, de ez egy kivételes, ritka, csodálatos alkalom volt: az éjszaka csendjében az Isten Fia a titkok titkát tárja fel ez előtt az ember előtt, és mindjárt ajándékot is kínál neki. Elfogadja-e Nikodémus? Van-e hite, amivel elfogadja? Mert ez a hitünk a kinyújtott kéz, amivel elfogadjuk Isten ajándékait! Az elfogadott kegyelem: az új élet. A visszautasított kegyelem: az ítélet. Melyik lesz a mi osztályrészünk? Ez talán most dől el.

Mert ha egyszer valakinek a számára mindez, amit Jézus itt olyan tömören mond, világos, talán egyet is ért vele, akkor tulajdonképpen mi az akadálya annak, hogy fogadja el ezt hittel? Meg tudjuk ezt magyarázni? Ha valaki azt mondja: én még ezt nem fogadtam el, akkor most mi az akadálya annak? Ha valóban az életünk, és az örök életünk függ tőle, ha az a néhány év vagy évtized, ami hátra van még ezen a földön, meg utána az egész örökkévalóság minőségileg más lesz, akkor most miért fontosabb sok egyéb, mint ez, amit Jézus kínál? Olyan jó lenne, ha szembenéznénk a romlott természetünknek a huncutságával, gonoszságával, ezzel az ördögi halogató taktikával, és olyan jó lenne, ha élnénk az alkalommal, és amikor Jézus ezt kínálja nekünk, akkor fogadnánk el Tőle hálás szívvel. Mert mihelyt az Ő isteni élete beleárad a mi mérgezett, romlott életünkbe, beléptünk az Isten országába.

Jézus ezzel az Izrael történetéből vett képpel rendkívül radikális itt. Három igazságot is nagyon élesen mond el ezzel Nikodémusnak.

a) Mindenki belehal a bűn kígyómérgébe, mert minden emberre elhatott a kárhozat.

b) Az életben maradásra csak ez az egyetlen, különös, furcsa lehetőség van: ahogy akkor az izraeliták fölnéztek a rézkígyóra és életben maradtak, ma fölnezhetünk Krisztusra és életben maradunk.

c) Mi magunk semmit sem tettünk és tehetünk a megmenekülésünkért. Mindent Isten készített el, mindent Jézus Krisztus közvetít, és kínál. Ez teljesen független a mi korábbi cselekedeteinktől, ezt csak a hitünkkel vehetjük komolyan, vagy a hitetlenségünkkel utasíthatjuk vissza. Nincs más lehetőség!

És a folytatásban ezt mondja Jézus: „Aki hisz őbenne – tudniillik az Isten Fiában –, el nem kárhozik, aki pedig nem hisz, immár elkárhozott, mivel nem hitt az Isten egyszülött Fiának nevében.” (18. v.) Aki hisz, az most már az üdvösségbe lépett. Aki nem hisz, az most már kizárta magát az üdvösségből, és az Isten ítélete van rajta.

Ha egyszer ezt maga a Megváltó mondja, mi jogon vonjuk ezt kétségbe?! Általában két dolgot nem szoktak hinni az emberek ezzel kapcsolatban. Egyrészt nem hiszik, hogy csakugyan ennyire elveszett, reménytelen, romlott ál-

lapotban vagyunk, és nem tudunk magunkon segíteni, másrészt pedig azt, hogy Jézus Krisztus csakugyan ilyen tökéletes váltságot végzett el, amikor meghalt értünk, és aki ezt komolyan veszi, az már most megkapta ezt az életet. De ezt nem emberek találták ki, ezt Jézus mondja. Hinni azt jelenti, hogy akkor ezt komolyan veszem. Tiltakozik ellene az eszem, az egész olyan furcsa, szokatlan, jogilag végképp megközelíthetetlen, jogászoknak nagyon nehéz a váltságot megérteniük. De hiszen ezek isteni cselekmények, és Isten más, mint mi. Hinni éppen azt jelenti, hogy az Isten más jellegű gondolatait, igazságát is komolyan veszem, igaznak tartom, és elfogadom.

Spurgeon, a világhírű igehirdető jegyezte fel, hogy hogyan indult el ő a hit útján. Tizenéves fiú volt, amikor nagyon szorongatták már a bűnei. Nem akarta úgy folytatni az életét, ahogy addig élt, de nem találta, hogyan lehetne változtatni rajta. Egy hóvihar bekergette egy kis templomba, ahol éppen istentisztelet kezdődött volna, ha megérkezett volna a lelkész. De a hóvihar miatt ő sem tudott megérkezni. Erre valaki, egy egyszerű, iskolázatlan ember odament az úrasztalához, és elkezdett Bibliát magyarázni. Erről szólt az igehirdetés: Nézz föl Jézusra! Egyszer csak odanéz Spurgeonra és azt mondja: Az a fiatalember ott nagyon bánatos. Fiatalember, nézzen fel Jézusra! – és ezt háromszor elmondta – mert amíg nem néz fel rá, nem jön ki ebből a keserves állapotából!

És Spurgeon azt írja, azon az estén ő felnézett Jézusra. Ez az ember elmondta ott a kereszt evangéliumát, valahogyan azt, amiről itt most szó volt, és ezen az estén megvilágosodott számára, hogy egyetlen megoldás van arra, hogy másként folytassa az életét, mint eddig, és hogy a bűnei következményétől is megmeneküljön: ha felnéz Jézusra. Vagyis: ha hittel komolyan veszi, hogy Jézus Krisztus kereszthaláláért ő is teljes bocsánatot és örök életet kap Istentől.

Nem akarok most senkire sem mutatni, de mindenkinek szeretném mondani: nézz fel Jézusra! És ha nem, akkor meg tudod magyarázni, hogy miért nem? Félelmes Jézusnak ez a mondata: Aki hisz őbenne, már örök életet kapott, aki nem hisz őbenne, Isten ítélete marad rajta.

A Heidelbergi Káté 21. kérdése és felelete olyan szépen, biblikusan fogalmazza meg, hogy mi az igaz keresztyén hit, ezzel hadd fejezzem be az igehirdetést. „Mi az igaz hit? Az igaz hit nemcsak az a biztos ismeret, melynél fogva igaznak tartom mindazt, amit Isten az ő igéjében nekünk kijelentett, hanem egyszersmind az a szívbeli bizodalom is, melyet a Szentlélek az evangélium által gerjeszt bennem, hogy Isten nemcsak másoknak, hanem nekem is bűnbocsánatot, örök igazságot és üdvösséget ajándékoz ingyen kegyelméből, egyedül Krisztus érdeméért.” Ez az igaz hit. Biztos ismeret is, hogy mindaz, amit Isten nekünk az ő igéjében kijelentett, igaz, így, ahogy itt le van írva, így igaz,

és így az ő igéje; de nemcsak ismeret, mert ez csak a fejemben van még, attól még az életem nem változik meg, hanem az a szívbéli bizalom is, hogy mindazt, amit Jézus tett, nem úgy általában az emberiségért tette csupán, hanem érttem is, és Ő nemcsak másoknak, hanem nekem is bűnbocsánatot, örök életet, örök igazságot ajándékoz, egyedül Krisztus érdeméért.

Amikor Mózes felemelte a rézkígyót, sajnos utána is voltak még, akik meghaltak a kígyómarás miatt, mert nem néztek fel a kígyóra. Jézus Krisztus meghalt a Golgotán, és fel is támadott. Olyan szomorú, hogy azóta is vannak, akik meghalnak a kárhozatban, mert nem néznek fel Őreá. Én azért imádkoztam ma, hogy akik itt Isten kegyelméből összejövünk, egyikünk se haljon meg addig, amíg föl nem néz Jézus keresztféjére, és legyen mindannyiunk boldog bizonyágtétele: Rád tekint már hitem, Megváltó Istenem, a Golgotán.

Jézus Krisztus, köszönjük, hogy ennyire világos a te tanításod, s köszönjük, hogy ennyire tökéletes az a váltság, amit életed árán szereztél.

Áldunk azért, hogy mindenkinek a számára lehetővé tessed a hitet. Köszönjük, hogy nem kell nekünk semmit teljesítenünk, semmit fölmutatnunk, semmit produkálnunk. Szüntelenül arról szólsz hozzánk, hogy ajándékot kínálsz szeretetből. Könyörülj rajtunk, hogy örömmel fogadjuk, amit te szeretetből adsz; hogy hálásan éljünk azzal, amit te az életed árán szereztél meg nekünk.

Ajándékozz meg mindnyájunkat ezzel az üdvözítő hittel, és adj nekünk teljes bizonyosságot mindarról, amit igédben kijelentettél és megígértél.

Kérünk téged, hogy beszélj velünk tovább még ezen az igén keresztül, hadd tartozzunk mindannyian azok közé, akik hisznek az Isten Fiának nevében, és már itt átmentek a halálból az életbe.

Ámen.

Mit akar Isten?

„Mert úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.”

János 3,16

Kérdésünk ez: mit akar Isten? Alapigénk szerint azt akarja, hogy örök életünk legyen. Istennek kifejezett akarata az, hogy minél többen, lehetőleg mindnyájan, megmeneküljünk, és örök életünk legyen.

Mi az örök élet? Az, ami az Édenkertben volt az ember osztályrésze. Amikor látta a mindenható Istent, amikor vele meghitt, bensőséges, bizalomteljes

közösségben élt, amikor hozzá tartozott, és éppen ezért teljes biztonságban, védettségben érezhette magát. Nem ismerte a félelmet, nem ismert nélkülözést – mindene bőségesen megvolt. De nem ismerte a szorongást, a fájdalmat, a betegséget, a halált sem. Nem kellett erőlködni, hogy valahogyan próbálja teljesíteni Isten parancsait, mert az volt a legtermészetesebb számára, tudta, hogy az a legjobb neki, és önként, boldogan teljesítette azt, s amikor ugyanilyen tökéletes szeretet határozta meg a másik emberhez való viszonyát is.

Ezt vesztítettük mi el mindnyájan, ez után vágyakozik kivétel nélkül minden ember, és ezt kínálja nekünk Isten. Az az ő akarata, hogy az örök élet újra a miénk legyen. Ez a teljes, ez az igazi élet. Mert az örök itt a Bibliában nemcsak azt jelenti: nincs vége, hanem azt is: nincs híja. Annak az életnek, amit mi élünk, sok híja van. Az keveredik a halál erőivel. Az örök életben az élet a maga abszolút tisztaságában valósul meg. Az a jelző, ami a görög Bibliában van, az aióniosz, nemcsak azt jelenti: örökké tart, hanem azt is, hogy a következő aiónból, világkorszakból való, tehát ugyanaz, amit Jézus az újjászületésről, az új életéről mondott, hogy onnan felülről, Istentől való. Erre akar elsegíteni mindnyájunkat.

Azt nézzük meg most kicsit részletesebben: mi is tehát ez az örök élet, és utána a felolvasott ige alapján azt: miért lehetséges az, hogy ez a miénk legyen?

Mi is hát az örök élet? Ha egy kicsit közelebb hatolunk ahhoz, amit a Biblia erről mond, akkor észre kell vennünk, hogy két különböző szóval jelöli az Újszövetség az életet. Az egyik a közismert biosz, a biológiai létet jelenti, sok esetben az életünknek a keretét, az anyagi, a materiális feltételeit. A pusztán létet. Ez lehet szegényesebb vagy gazdagabb, akár az anyagiakat nézzük, akár valakinek a fizikumát, az egészségét. De érdekes megfigyelni, hogy bármilyen gazdag a biosza valakinek, az a hiányérzet, amiről több este szó volt már, megmarad az ilyen emberben is. Úgy érzi, hogy valami még mindig hiányzik. A gazdag biosz még nem biztosíték arra, hogy valaki boldog, elégedett, harmonikus életű ember. Biosza mindenkinek van, az állatnak is.

Isten azonban ennél többet készített az embernek. Isten azt akarja, hogy az ember jól használja fel a bioszát, az életének a kereteit, az adottságait. Azokkal jól élni csak akkor tud, ha Istennel kapcsolatba került már. Isten ezeket a kereteket, amit a mi bioszunk jelent, meg akarja tölteni mennyei, örökkévaló tartalommal, és erre a tartalomra használ az Újszövetség egy másik szót, amit azonban szintén étellel fordít a magyar, ez a dzóé. Isten azt akarja, hogy a mi bioszunkban megjelenjék a dzóé. Vagyis a pusztán létünkbe beleáradjon az Ő isteni élete, aki maga Jézus Krisztus személyesen, – ezért mondta többször: én vagyok az élet. Ettől kezdve tud az ember igazán jól élni a bioszával, min-

denféle adottságával is, ettől kezdve lesz elégedett. Ez az ember az, aki anyagilag szűkösebb körülmények között is elégedett, és neki mindig jut arra, hogy a másoknak – a nálánál is szegényebbnek – adjon, és hálás azért, amije van. A másoknak meg a sok is kevés mindig, és panaszkodik, elégedetlen.

Szeretném ezt a különbséget két Ady-verssel szemléltetni, mert ez a két vers nagyon jól példázza azt, hogy mi a különbség a kétféle élet között. Az egyik vers a Grófi szérún, amelyik arról szól, hogy egy éjszaka a gróf learatott gabonája kigyulladt és égett, és a korgó gyomrú magyar paraszt siratta az égő gabonát. Így hangzik el a kérdés:

*Mért fáj neked az égő élet?
Nincs benne részed soha.
Ne félj, grófodnak lesz azért
Leánya, pénze, bora.
Ne félj, a tél meg fog gyötörni,
Mint máskor, hogyha akar.
Élethez, szemhez nincs közöd,
Grófi föld ez, és magyar.*

A régi magyar nyelv gyakran használta az „élet” szót a kenyér megjelölésére. Pontosabban a gabona – a gabona közül is a búza, és a búzából készült kenyér megjelölésére. Hiszen az életnek, a létnek az egyik elemi feltétele: legyen kenyér. A szalonna sokszor elmaradt mellőle, volt úgy, hogy kenyér s uborka volt az ebéd, de a kenyér, az nagyon fontos. Ha kenyér van, akkor még életben maradunk, kibírjuk a szükségét.

Van egy másik vers, amely egészen más jelentéssel használja az „élet” szót. Nem véletlen, hogy Ady Endre a rá jellemző módon nagy kezdőbetűvel is írja. Ez az Élet helyett órák. Ebben a versben elpanaszolja szerelmi csalódásait, és őszintén ír arról, mennyire várta, hogy eljőjön majd az igazi nagy szerelem, amelyik kibontakoztatja az életét, amelyik egy életen át melegít is, nem csak fel-fellobbanó láng. És jöttek ugyan szerelmek, de nem jött az az igazi nagy. S így fejeződik be a vers:

*Most itt állok akaratlan, dermedtje
Ezer, hazug, játékos mátkaságnak,
Futó csillagok fényüket rám szórták,
Elkábítottak olcsó mandragórák,
S az Élet helyett nem jöttek, csak órák.*

Elmúltak az órák, és elmaradt az élet. Márpedig az órák nem állnak össze életté, hanem az órákban jelenhet meg az élet. A bioszban jelenhet meg a dzóé. A pusztá létünket töltheti meg Isten gazdag, lelki, mennyei tartalommal. És akkor megszűnik az ember hiányérzete. Egyébként a biosz bővíthető, az órákat szaporíthatjuk, a szerelmi élmények és kalandok talán vég nélkül növelhetők, és mégis vágyik az ember a nagy szerelem után, ami az Életet jelentené, így, ahogy a versben van, nagy kezdőbetűvel.

Nem véletlen tehát az, hogy Jézus Krisztus önmagára mondja: én vagyok az élet. Hogyha a földi létünkben megjelenik Jézus és mindaz, amit Ő hoz, akkor lesz miénk az élet. Akkor a miénk az örök élet. Akkor kiteljesedik az ember élete. Benne hinni azt jelenti: kapcsolatba kerülni újra vele, az *élet* forrásával, akiből aztán árad az élet belénk. Mert több az élet, mint az eledel – ahogy Jézus a Hegyi Beszédben mondja.

Ugyanezt nagyon jól szemlélhetjük a tékozló fiúnak a példázatában. Odaáll az apja elé, és azt mondja: add ki a vagyomból a rám eső részt! A „vagyon” szó a görög eredetiben a biosz. A bioszát kéri az apjától. Leszakítja a bioszát, mert azzal ő az apjától függetlenül akar élni. Majd ő tudja. Aztán kiderül: az atyától függetlenül a tőle kapott bioszt csak tönkretenni, csak eltékozolni lehet. Egészen félelmes ebben a példázatban, ahogy Jézus elmondja: mikor látja, hogy vészesen fogy a pénze, nem tudja abbahagyni a költekezést mégsem, s eljut az éhhalál széléig. Oda, hogy ő maga állapítja meg: ha itt maradok, éhen halok meg. Haza kellene menni. Újra kapcsolatba kerülni az Atyával, az *élet* forrásával. Haza is megy, bocsánatot kér, bocsánatot kap, és akkor mondja az apja ezt a furcsa mondatot: „Ez az én fiam, aki meghalt, és feltámadott, elveszett, és megtaláltatott.” Miért halt volna meg? Hiszen élte világát, legalábbis az volt az illúziója, hogy az apja ellenőrzése nélkül majd éli világát az apja pénzből. De meddig? A dzóéről leszakított bioszt csak eltékozolni tudja az ember. Ez törvényszerű. Isten nélkül még a bioszunkat sem tudjuk arra használni, amire adta. A testünket, a gondolatainkat, a pénzünket, az időnket – utólag sajnálkozik az ember: mit, hogyan rontott el. Kiüresedik a léte annak, akiből hiányzik az *élet*, az Istennel való kapcsolat.

Miután ezt eltékozolta, és hazamegy, helyreáll a dzóé, az atyával való kapcsolat. Azzal megy haza: tudom, hogy nem érdemlem meg, hogy fiad legyek, de itthon szeretnék maradni, és neked akarok dolgozni, úgy mint a béresed. Tehát függeni akar újra az atyától. Ekkor mondja az apja: meghalt, és feltámadott. Mert ott a biztos halál várt volna rá. Ha nem jön haza idejében, valóban elpusztul. Most meg újra beleköltözött az élet, és a „feltámadott” szó a dzóé szónak egy származéka az eredeti szövegben.

Jézus tehát azt tanította, hogy van a pusztá lét, és ezt mint keretet, vagy ha

tetszik, mint egy üres edényt Ő kész megtölteni – nem valamivel – önmagával. „Az ajtó előtt állok és zörgetek. Ha valaki meghallja az én szómat, és kinyitja az ajtót, bemegyek ahhoz.” (Jel 3,20) Nem: adok neki valamit, hanem bemegyek ahhoz. Mert én vagyok az élet (Jn 11,25; 14,6).

A dzóé nélkül az ember élete gazdagon is szegény, s amikor eljön a halála, szétesik a biosza és utána jön az ítélet. Szegény és gazdag egyaránt így jár. Ezt mondja itt Jézus: „Aki hisz őbenne, el ne vesszen”. Mert ha nem hisz őbenne, elvész. – Aki viszont hisz őbenne, akinek az életében Ő mint gazdag, örökkévaló tartalom ott van, az a legnagyobb nyomorúságok között is képes boldog, hálás és elégedett maradni.

Pál apostolt említtem csak példának. Az ő bioszában súlyos hiányosság mutatkozott. Gyógyíthatatlan betegsége volt. Többször könyörgött azért: Uram, gyógyíts meg engem, sokkal könnyebben tudnék úgy neked szolgálni. És mit mondott neki Jézus: ezt a betegséget fogadd el, ez megmarad. Mert így lesz világos neked is, másoknak is, hogy amit csinálsz, nem a saját erőddel művelted, hanem az én erőmmel. „Elég neked az én kegyelemem, mert az én erőm erőtlenség által ér célba.” És mit mond erre Pál? Azt mondja: tudomásul veszem, elfogadom. „Nagy örömet dicsekszem azért az én erőtlensegéimmel, mert tudom, hogy amikor erőtelen vagyok, akkor vagyok erős.” Súlyos hiány a bioszban, de ott van a dzóé, a gazdag élet. „Nékem az élet Krisztus” – írja. És ilyen teherrel, ilyen hiánnyal mégis boldogan, felülről kapott energiával végzi a maga szolgálatát. Soha egy szóval sem panaszkodik emiatt. Többje van neki azzal, hogy Krisztus ott van az életében, mintha makkegészséges lenne. Ez nem rontja el sem a kedélyét, sem a munkabírását, sem nem állítja Istenrel szembe, mert „Nékem az élet Krisztus – írja – és a meghalás nyereség.” És életének egyik legmélyebb pontjáról, amikor börtönben van, nem tudja, meddig lesz ott, semmi ok nincs rá, beteg lesz, elhagyják többen, onnan írja a Filippi gyülekezetnek: „Megtanultam bővölködni és szűkölködni, ismerem a jóllakást és az éhezést, mindenben és minden körülmények között elégedett vagyok, mert mindenre van erőm a Krisztusban, aki engem megerősít.” Minden körülmények között elégedett vagyok – egy olyan szituációban, ahol szinte minden hiányzik, ami a puszta létehez szükséges. De mindenre van erőm a Krisztusban, aki engem megerősít. (2Kor 12,9; Fil 1,21; 4,11-13.)

Ezért mondhatta Jézus Máriának és Mártának Bethániában, amikor a fivérüket gyászolták: „Én vagyok a feltámadás és az élet. Aki énbennem hisz, ha meghal is, él az.” Amikor a biológiai halál a bioszunkat szétveri – mert csak azt tudja szétverni, a dzóét nem, a bennem élő Krisztust nem, – akkor is élek tovább. Ha meghal is – biológiailag, – akkor is él az, és majd dicsőséges tesztet kapnak az újjászületettek, és Krisztussal lesznek örökkön örökké.

Isten tehát ezt az életet akarja nekünk visszaadni. Amikor ilyeneket mondunk: halálom is diadalmas élet, meg: túléljük a halálunkat, akkor annak nagyon konkrét tartalma van. Ezek nem szép túlzások, hanem ez a valóság. Sőt, ez csak egy töredéke annak, amit az örök élet a maga teljes gazdagságában jelent.

Ezt akarja nekünk Isten visszaadni. Ezt kínálta nekünk most is. Éppen ezért hadd kérdezzem meg: van-e neked örök életed? És ha úgy találjuk: nincs, akkor elhisszük-e azt, hogy valóban ez az Isten akarata, hogy legyen. És akkor csak az kell: vegyem komolyan, hogy nekem is kínálja, mert lehetséges, hogy én is kapjam.

Miért lehetséges? Erről szeretnék még szólni.

a) Jézus ebben a mondatban háromszorosan is megerősíti: lehet, lehet, lehet. Miért? Először azért, mert Isten szerette ezt a világot, és ez kétszeresen is meglepetés. Egyrészt azért, mert egyetlen vallás sincs, amelyik az isteneiről azt állítaná: szeretik ezt a világot. Ez az egy igaz élő Isten sajátossága, hogy Ő szeret minket. Szeretni azt jelenti: meg akarja adni az illető a másíknak, ami az életéből hiányzik. Isten erre törekszik. Van egy könyv – itt az irat-terjesztésünkben is kapható –, Egy guru halála. Egy volt guru írja le, hogyan lett Jézus Krisztus tanítványa. Egy részlet arról szól, mennyire meglepődött, amikor a szent tehén, amit ő istenként imádott és tisztelt, fel akarta őt lökni egyszer. Átsuhant rajta: felöklel az istenem? Ez illetlen gondolat volt és kiverte a fejéből, de újra eszébe jutott ez az élménye akkor, amikor először hallott a Bibliáról, Jézus Krisztusról, és arról az Istenről, akit a keresztyének ismernek és imádnak, és azt az Istent a Biblia úgy határozza meg: az Isten szeretet. Meglepő ez a megállapítása Jézusnak. De azért is meglepő, mert azt olvassuk, hogy ezt a világot szerette. Azt a világot, amelyik Istennel szemben nemcsak közömbös és nem csupán passzív, hanem nagyon is aktívan gyalázza és tagadja. Vagy jó esetben udvariasan negligálja, semmibe veszi, mintha nem lenne. Amelyik ellenségesen viszonyul Istenhez. Isten az ellenségét is szereti.

b) Aztán azért is lehetséges, hogy a miénk legyen az örök élet, mert úgy szerette Isten e világot, hogy az Ő egyszülött Fiát adta. Odaáldozta, feláldozta az Ő egyszülött Fiát, Jézust, mert másként nem lehetett nekünk adni az örök életet, csak úgy, hogy az, aki maga az Élet, mintegy széttörjön, és így kiáradhasson az isteni élet, amit Krisztus elhozott erre a földre, az egész emberiségre, hogy mindenki meríthessen abból. Ennek viszont ez volt az ára, hogy őneki mindazt az ezzel járó lelki és fizikai kínt el kellett szenvednie, amibe ez került. Egyáltalán, hogy otthagya a mennyei dicsőséget és eljött ide közénk, hogy engedte, hogy szemenszedett hazugságok, rágalmak alapján összeverjék, le-

köpdössék, meggyalázzák, két gonosztevő közé felszegezzék a keresztre, a leggyalázatosabb és kínokkal teljes halállal haljon meg, ott az Atyához kiáltson és hiába – nem segít rajta, elhagyta őt a mennyei Atyja is, mert ennyire komoly a bűnnek a rontása, és ennyire valóságosan magára vállalta Ő a bűneinket.

Azt mondják, hogy azokon a vidékeken, ahol farkascordák szoktak pusztítani, az a szokás alakult ki, hogy ha télen mégiscsak hosszabb útra kellett menni lovasszánnal, feltettek a saroglyába egy összekötözött bárányt. Ha támadtak a farkasok, és nagyon közel jöttek már a szánhoz, akkor kidobták közéjük a bárányt. Amíg azt széttépték, továbbment a szán. Ez volt az egyetlen lehetőség arra, hogy ember és ló életben maradjon, hogy helyettes áldozatként odadobtak egy ártatlan bárányt. – Nem véletlen az, hogy Keresztelő János így mutatta be Jézust megkeresztelkedésekor a sokaságnak: „Íme az Isten Báránya, aki elveszi a világ bűnét.” Jézus ténylegesen magára vállalta ennek a világnak a bűnét: az én bűnömet is, a ti bűnötöket is, azért, hogy életben maradjunk.

Egy misszionárius, aki Tahitiban szolgált, leírja: amikor először magyarázta ezt a benszüllötteknek, a végén az egyik megkérdezte: mondd meg becsületesen, ez mind így igaz? Azt mondta: igen, itt van leírva a Bibliában, és annak minden szava igaz. És tehelyted is meghalt Krisztus? Igen. És én helyettem is? Igen. És te tudsz erről könnyek nélkül beszélni?

Mi megszoktuk, hogy idézzük a János 3,16-ot, mert ezt a legtöbben ismerik. Jó lenne ezt egyszer nem idézni, hanem a szívünk mélyéig engedni: mit jelent ez? Úgy szeretne Isten ezt az ellene lázadó világot, hogy odaáldozta az Ő egyszülött Fiát, hogy aki őbenne hisz, annak örök élete legyen.

Ábrahámnak végül is nem kellett feláldoznia Izsákot. A mi mennyei Atyánk azonban ténylegesen feláldozta az Ő egyszülött Fiát. Ezért lehetséges, hogy kapjunk örök életet.

c) Harmadszor azt mondja Jézus, azért lehetséges, mert hit által mindenki hozzáférhet ehhez az ajándékhoz. „Hogy aki hisz Őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.”

Ez is közhelyé vált, és hamar átlépünk rajta: mindenki. Így van, nagy az Isten szeretete. Csak amikor konkrét kérdéseket kezdenek feltenni emberek, akkor állnak meg és áll meg sokszor a lélegzetünk is: hogy-hogy mindenki? Függetlenül attól, hogy előtte milyen élete volt? Függetlenül attól. Még egy gonosztevő is örök életet kaphat? Még egy gonosztevő is. Akkor is, ha az egész életét elrontotta? Akkor is. Éppen ott a kereszten, miközben a Megváltó haldoklott, aközben szólt hozzá az egyik gonosztevő: „Uram, emlékezzél meg rólam, mikor eljössz a te királyságodba.” És Jézus nem azt mondta: miért nem

jártál templomba, miért nem csináltad ezt meg azt, hanem így felelt neki: „Még ma velem leszel a Paradicsomban.” Ilyen egyszerű ez? Hát ha ez egyszerű, akkor ilyen. De ezért Őneki az életével kellett fizetnie. És még egy ilyen ember is, az utolsó pillanataiban, amikor már semmit nem tud helyrehozni és jóvátenni, akkor is kaphatja az örök életet. Mert, ha még ötven évig él, akkor sem tudott volna mindent jóvátenni és helyrehozni. Ezért haldoklik mellette az Isten Fia, mert ott hozza helyre és teszi jóvá azt, amit ő jóvátehetetlenül elrontott. Ezt kellene komolyan hinnünk! Akkor nem spekulálnánk, hanem elfogadnánk ezt az ajándékot.

Lehetséges tehát még nekünk is örök életet kapnunk, mert Isten szerette ezt a világot, mert az Ő egyszülött Fia odaáldozta magát ténylegesen érettünk és helyettünk, és mert ezt hittel bármelyikünk, bármikor komolyan veheti.

Lényegében ugyanarról beszél itt Jézus, mint amit a kettőjük beszélgetése elején Nikodémusnak a felülről való születésről mondott. A mi életünk Őnélküle pusztá lét, de onnan felülről mennyei tartalommal telítődhet. Ez az élet Ő maga, tulajdonképpen vele kell kapcsolatba kerülnie annak, aki élni akar. Őnélküle széthullik a bioszunk egyszer, mondanak egy szép temetési beszédet, és jön az ítélet. „Mert elvégzett dolog, hogy az emberek egyszer meghalnak, és utána az ítélet.” Aki azonban Jézussal itt összeköti az életét, és megjelenik a pusztá létében az igazi élet, az örök élet, az már nem megy ítéletre. Ezt is Ő mondja, így szó szerint. Mert az már átment a halálból az életre. (Zsid 9,27; Jn 5,24)

Ausztrália szavannáin óriási tüzek szoktak pusztítani. Azt mondják, teljesen reménytelen megállítani, fékezni, oltani. Megvárják, hogy valahol majd megáll. A bennszülöttek azonban kitaláltak egy módot a védekezésre. Amikor a hírvivők – mert volt jelzőszolgálat – továbbadták a jelzést: tűz jön és milyen irányból, akkor maguk körül felégettek egy darabot, és odaálltak annak a közepére. Ott védve voltak, mert ott a tűz már nem talált magának táplálékot, és azt kikerülte.

Isten azt mondta, hogy az emberiség temérdek gonoszsága miatt az Ő igazságos ítélete jön majd erre a világra. Egyetlen olyan hely van, ahol ez az ítélet nem fog pusztítani, mert ott ezt az ítéletet már végrehajtotta Isten: a Golgota kereszttje. Aki ott van annak a közelében, az alatt, az védve van. Az nem megy az ítéletre, mert annak az ítélete már végrehajtott Krisztus halálában, és az már átment a halálból az életbe.

Olyan különös az, hogy a Bibliának ezt a központi igazságát milyen nehezen tudjuk elhinni. De boldog ember az, akire érvényes: aki hisz, az nem vész el, hanem örök élete van.

Azzal szeretném befejezni, hogy akinek örök élete van, az csodálkozva ta-

pasztalja magán, meg még inkább a többiek rajta, hogy ugyanaz a szeretet jelenik meg benne, amivel Isten szerette ezt a világot. Könnyű megjegyezni a bibliai helyet: a Római levél 5. részének 5. verse így hangzik: „Az Isten szeretete kitöltetett a mi szívünkbe a Szentlélek által, aki adatott nekünk.” Az Isten szeretete – az a szeretet, amivel Isten szerette ezt a világot. Ezzel a szeretettel képes szeretni másokat egy újjászületett ember, aki Jézust befogadta az életébe. Az is nagy élmény mindig, amikor láthatjuk egy ember újjászületését. De ennek a folytatása is: sokszor nagyon keserű szívű, megalázott, kismizett, sok lelki sebet hordozó ember hogy virul ki erre a szeretetre. Hogyan tudja szeretni azokat, akiket eddig nem tudott. Legfeljebb akarta őket, de nem ment. Meg is mondta őszintén, és minden oka meg is volt rá. S most tudja szeretni azokat, akiktől csak rosszat kapott! Hogyan kezd el áldozatot hozni – mert ez is megjelenik, s ez is isteni jellemvonás, hogy az Ő egyszülött Fiát odaáldozta. Elkezd áldozatot hozni azokért, akik nem érdemlik meg. Milyen szeretettel tud beszélni azokról, akik őt egész életében csak bántották! Micsoda lelki gazdagságot jelent az, hogy övé az örök élet!

Így a sorozat vége felé most már erről is kell beszélnünk: mi lesz utána? Isten itt napok óta kínálja nekünk az örök élet ajándékát. Vég nélkül nem fogja kínálni egyikünknek sem. De aki elfogadta, azt ez az ajándék kötelezi is. Az engedjen a benne kibontakozó új életnek. Az bízza rá magát Jézus Krisztusra úgy is, hogy most már Ő indítja és Ő vezeti. Az engedje, hogy az Isten szeretete kicsorduljon belőle. Ne szégyellje magát, ha kedves lesz ahhoz, aki neki nagyon sok bajt okozott. Ne szégyellje mások előtt, hogy szeretettel beszél vele vagy róla. Az ne szégyellje, hogy úgy meg tud bocsátani másoknak, ahogy Isten megbocsátott neki – vagyis feltétel nélkül. Még akkor is, ha az illető nem kér bocsánatot. Az ne szégyellje, hanem legyen hálás érte. Örüljön neki. Ez a biztos pecsétje annak, hogy valóban ott van az örök élet a szívében.

Hít által lesz a mienk, és nem a látható jelek tesznek bizonyossá. A hitünk tesz bizonyossá, de vannak látható következményei is. Láttuk, mit jelent az a kép: „A szél fú, zúgását hallod”... Látható következményei vannak a bennünk élő Krisztusnak. Így lesz valóság az, amit a heti énekünkben énekeltünk: „Árad az élet belőled, kútfeje lesz a szíved.” Először árad a mennyei élet belénk, és utána árad ugyanez az élet belőlünk. Átfolyik rajtunk, átmos újra és újra, ez tart tisztán, az, hogy állandóan ilyen áldott „nyomás” alatt van az ember élete – a vízvezetékre gondolok: árad Istentől, és én adom tovább. Ez segít el az egyre teljesebb emberségre, eközben válunk azokká, akiknek Isten elgondolt. A bűn által megnyomított, mindig elégedetlen, magát sokszor szegénynek, kismizettnek érző, keserű emberből így lesz gazdag, boldog, másokat is gazdagító ember.

Feleljünk Isten előtt: van-e már nekem örök életem? Ha van: adjunk hálát érte, ha nincs: akkor mi akadály, hogy *most* nyújtsuk ki a hitünknek a kezét, és *most* fogadjuk azt el? És vizsgáljuk meg azt is: mi hasznuk a körülöttem élőknek abból, hogy nekem örök életem van? Vajon nem ülünk-e ezen a kincsen? Minél tovább ülünk rajta, annál inkább elveszíti az üdeségét. Minél többet adunk tovább, annál gazdagabban árad belénk is. Így történik-e ez az életünkben?

Istenünk, alázatosan megvalljuk neked, hogy olyan sokat panaszkodunk, elégedetlenkedünk. Olyan sokszor csak azt érezzük: minek vagyunk híjával, mink nincs még, és közben nem gondoljuk, hogy maga az Élet hiányzik a kereteinkből.

Bocsásd meg, hogy sokszor olyanok vagyunk, mint egy üres edény. Bocsásd meg, ha sokszor önmagunkkal vagyunk tele, vagy egy csomó hitványságot halmozunk fel magunkban. Persze, hogy szegénynek érezzük magunkat.

Köszönjük, hogy kész vagy te magad megtölteni az életünk edényét, Urunk, Jézus Krisztus. Köszönjük, hogy te magad vagy az élet, és aki benned hisz, az él igazán itt, és az, ha meghal is, él. Add nekünk ezt az örök életet, és formáld át egész gondolkozásunkat, életgyakorlatunkat úgy, hogy ez az élet áradjon rajtunk keresztül másokhoz is!

Amen.

És akik nem hisznek?

„Mert nem azért küldte Isten az ő Fiát a világra, hogy kárhoztassa a világot, hanem hogy megtartassék a világ általa. Aki hisz Őbenne, nem kárhozik el, aki azonban nem hisz, már elkárhozott, mivel nem hitt az Isten egyszülött Fiának nevében. Ez pedig a kárhoztatás, hogy a világosság e világra jött, de az emberek inkább szerették a sötétséget, mint a világosságot; mert az ő cselekedeteik gonoszak voltak. Mert mindenki, aki hamisan cselekszik, gyűlöli a világosságot, és nem megy a világosságra, hogy az ő cselekedetei fel ne fedessenek. Aki pedig az igazságot cselekszi, az a világosságra megy, hogy az ő cselekedetei nyilvánvalókká legyenek, hogy Isten szerint való cselekedetek.”

János 3,17-21

Egészen eddig Isten szeretetéről volt szó. Arról a szeretetről, amely testet öltött Jézus Krisztusban, amellyel utánunk hajolt a mi mennyei Atyánk, amellyel várta Jézus Nikodémust azon az éjszakán, türelmesen nyitogatta a sze-

mét, várva, hogy megnyílják a szíve is. Arról a szeretetről, amelyből Isten mennyei életet akar nekünk ajándékozni, s egyáltalán mindent vissza akar adni, amit elveszítettünk akkor, amikor otthagytuk Őt.

Arról a szeretetről, amely keresztre adta az Egyszülöttet, odadobta a Bárányt a farkasoknak, hogy életben maradjunk. Amellyel Isten tisztára mosogat minket, Szentlelkével betölt, s mindent megtesz azért, hogy valóban életünk, új életünk legyen. Nekünk csak hittel fel kell néznünk a keresztre.

Mert úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.

Beszélgetésük befejezésekképpen Jézus még két kérdésről vált néhány szót Nikodémussal: Mi lesz azokkal, akik nem hisznek őbenne, és mit vár azoktól, akik hisznek benne?

Eddig végig ajándékról volt szó. Arról, hogy ami szükséges, azt Ő kínálja ingyen, ajándékképpen, Nikodémusnak is és mindnyájunknak. Csak hitet vár, vagyis üres kezeket, amibe beleteheti az ajándékot. Itt a beszélgetés végén azonban keményebb szavak is elhangzanak már. Mi történik azokkal, akik nem fogadják el ezt az ajándékot, és minek kell jellemeznie azokat, akik elfogadták? Erről szól hozzánk ma este a mi Urunk.

1. Mi lesz az előbbiekkal? „Nem azért küldte Isten az ő Fiát a világra, hogy kárhóztassa a világot, hanem hogy megtartassék a világ általa. Aki hisz őbenne, nem kárhozik el, aki pedig nem hisz, már elkárhozott, mivel nem hitt az Isten egyszülött Fiának nevében.” Jézus Krisztus tehát nem ítélni jött az embereket, hanem megmenteni. Aki azonban nem hagyja magát megmenteni, aki elengedi füle mellett az Ő hívását, visszautasítja ajándékát, vagyis aki nem hisz benne, az önmagát ítéli halálra. Mégpedig örök halálra, ami azt jelenti, hogy ha ilyen hitetlenül hal meg, nincs többé lehetősége arra, hogy Istennel kapcsolatba kerüljön, nem kínálja fel neki többé Isten az életnek az ajándékát, és mindörökké szenved amiatt, hogy életének ezt a legnagyobb döntését elrontotta.

Jézusnak ezeket a kemény szavait csak úgy tudom most továbbadni nektek, hogy ott van bennem a szorongás, hogy bárcsak senkinek ne kellene megkószolnia ezt a szörnyűséget. Mert ez valami elképzelhetetlenül rettenetes lehet: egy örökkévalóságon át az Isten hiánya miatt szenvedni. Egy elrontott döntésnek a következményeit szenvedni úgy, hogy valaki Isten szeretetét visszautasította, és ezen az állapotán már nem lehet változtatni. Mert nem azok kárhoznak el, akik bűnösök, hanem azok, akik bűnösök akarnak maradni. Aki nem akar hit által megmenekülni. A többi is bűnös volt, de a bűnével Jézushoz menekült, és ott kért és kapott bocsánatot, békességet, életet. Ehhez azonban kell ez a menekülés, kell az, amiről szinte minden este szó volt: hogy komolyan

vegyük, hogy ez szükséges. Ha Jézus mondja, bizonyos, hogy úgy is van. Szükséges, Ő pedig kínálja, – akkor egy megoldás van: megyek és hálásan elfogadom. Mert Isten nem erőlteti ránk ezt az ajándékot. Ő nem báboknak tekint minket, az akaratunk, a hitünk is kell ahhoz, hogy a mienk legyen ez az ajándék. „Aki hisz őbenne – így olvastuk – nem kárhozik el, aki pedig nem hisz, már elkárhozott, mivel nem hitt az Isten egyszülött Fiának nevében.”

Nyilvánvaló ebből Isten üdvözítő akarata, de ugyanilyen világosan kitűnik belőle a kárhozat lehetősége is. Az embernek szabadságában áll visszautasítani az üdvösséget.

Ma sokan vannak az egyházon kívül és belül, akik egyaránt azt próbálják állítani, hogy nem egyeztethető össze Isten szeretetével a kárhozatnak a ténye. Jézus azonban beszél róla. Sőt vannak, akik azt mondják, hogy előbb-utóbb valahogyan úgyis minden ember üdvözülni fog. Ezek a veszedelmes tévtanítások arra jók, hogy népszerű legyen az, aki népszerűsíti őket, hiszen nem kíván az embertől Istenhez való őszinte odafordulást, nem kíván bűnbánatot és hitet, igazolja az Isten nélküli állapotot, és támogatja a hitetlenséget. Jézus azonban ezekben a kemény mondataiban arra figyelmeztet minket: lesz ítélet és kárhozat, de nem Isten veti oda az embereket, hanem aki visszautasítja őt, az önmagát ítéli erre.

Mi mindnyájan úgy születünk, hogy Isten ítélete alatt vagyunk. Ez a földi élet egyebek között arra adatott, hogy ez alól az ítélet alól kapjunk felmentést. Ezt hozta el Jézus. Ha viszont valakinek ez nem kell, akkor nincs más segítség a számára. Éppen itt a János evangéliuma 3. részének az utolsó versében olvassuk ezt: „Aki hisz a Fiúban, örök élete van. Aki pedig nem enged a Fiúnak, nem lát életet, hanem az Isten haragja marad rajta.” (Jn 3,36)

Van egy másik hely is a János evangéliumában, ahol Jézus erről beszél. És egy evangélizációs hét végén nagyon fontos, hogy ezeket a gondolatokat megfontoljuk és a szívünkre vegyük. „Én világosságul jöttem e világra, hogy senki ne maradjon a sötétben, aki énbennem hisz. És ha valaki hallja az én beszédemet és nem hisz, én nem kárhoztatom azt: mert nem azért jöttem, hogy kárhoztassam a világot, hanem hogy megtartsam a világot. Aki megvet engem, és nem fogadja be az én beszédeimet, van annak, aki őt kárhoztassa: a beszéd, amelyet szóltam, az kárhoztatja őt az utolsó napon. Mert én nem magamtól szóltam, hanem az Atya, aki küldött engem, ő parancsolta nékem, hogy mit mondjak és mit beszéljek. És tudom, hogy az ő parancsolata örök élet. Amiket azért én beszélek, úgy beszélem, amint az Atya mondotta nékem.” (Jn 12,46-50)

Jézus valóban nem ítélni jött. Az ő beszédével az örök életet közvetíti. Aki azonban nem fogadja be az ő beszédét és nem hisz őbenne, visszautasította az

örök életet. A beszéd kárhoztatja őt majd ama napon, amit hallott, de nem fogadott el. Isten őrizzen meg mindnyájunkat attól, hogy ez bekövetkezzék az életünkben!

Úgy összeszorult a szívem, amikor alapigénknek ezt a mondatát olvastam: „Ez pedig a kárhoztatás, hogy a világosság e világra jött, de az emberek inkább szerették a sötétséget, mint a világosságot.” Nem félelmes? Inkább szereti a sötétséget, mint a világosságot? Csak azt tudom mondani ennek a hétnek az utolsó estéjén is: higgyetek Jézus Krisztusban, és ne játsszatok az üdvösség és a kárhoztatás kérdésével, mert az ennyire komoly dolog, ahogy erről Megváltónk itt a Nikodémussal folytatott beszélgetésében is szólt.

2. A másik, amiről Jézus itt beszél: mit vár azoktól, akik hisznek benne? Azt várja tőlük, hogy a hitük látszódjék meg az életükön. Azt várja tőlünk, hogy ezt a döntésünket valóságos cselekedetek kövessék. „Aki pedig az igazságot cselekszi, az a világosságra megy, hogy az ő cselekedetei nyilvánvalókká legyenek, hogy Isten szerint való cselekedetek.” Tehát aki úgy döntött, hogy földi élete hátralevő részét, meg majd az örökkévalóságot Jézus Krisztussal akarja tölteni, aki úgy látja, hogy noha nem érdemli meg, de neki is kínálja ezt az ajándékot, és hittel elfogadta, az kezdjen el járni Jézus Krisztussal. Ez azt jelenti: a világosságban jár, meg azt, hogy Isten szerint való cselekedetei vannak. Mi ennek a két kifejezésnek a jelentése?

Mit jelent világosságban járni? Azt jelenti, hogy az ilyen ember már különbséget tud tenni a benne levő sötétség és a világosság között. Amíg Jézus Krisztus nem élt benne, addig nem tudott különbséget tenni, addig hozzászokott a sötétséghez, addig csak az volt. Mióta a felülről való élet is ott van benne, az a világosság, ami Krisztussal érkezik egy ilyen ember életébe, egyszerre leleplezi: mi minden volt a sötétben. Most már érzékeli, mi a sötétség és mi a világosság. Mi az, ami felülről való, Jézustól jövő indíték, gondolat, vonzás, és mi az, ami alulról való, a bűnből való és sötét. És semmi ilyennel nem akar közösséget vállalni, mindent, ami a sötétben volt és van, a világosságra hozza, vagyis a bűneit néven nevezi, bűnnek vallja és elhagyja. Az újjászületett emberre jellemző az, hogy kialakul egy nagyon finom érzékenysége a sötétség és világosság cselekedetei közti különbségtételre, és kialakul az a készsége, hogy minden pillanatban kész a bűnbánatra.

Tehát, ha egy kudarc, megszegyenülés leleplezi valamilyen gyengeségét, ami már sokszor történik, rá jellemző, akkor nem védőbeszédet tart az emberi gyengesége mellett, hanem azt mondja: bűn. Az én Uram ezt így nevezi, bocsánatot kérek rá, és el akarom hagyni. Soha többet ne ismétlődjék az életemben. Nem leplezi, hanem leleplezi a maga bűneit. Nem mentegeti és a körülményekkel próbálja igazolni, hanem néven nevezi, elválk tőle, megtagadja és elhagyja.

Tehát, ha bibliaolvasás közben egyszer csak magára ismer, azt mondja: nem is gondoltam, hogy ez is megvan bennem, akkor nem is megy tovább, hiszen megvan a nagy ígéretünk, hogy ha megvalljuk bűneinket, Ő hű és igaz, és megbocsátja. Mikor akarja megvallani? Majd karácsonykor? Most! Most tette bűnné Isten, most adok igazat Istennek. Tudatosítom magamban, hogy ez is jellemző régi természetemre, ez az, amit nem akarok továbbfolytatni.

Vagy ha egy igehirdetésben találva érzi magát, akkor nem azon spekulál: kiprédikált a pap, – hiszen nem is ismer szegény, honnan tudná azt a sok bűnt, ami ott van a szívünkben? Hanem azt mondja: odamutatott az én Istenem. Sose esik jól, ha a bűneinket nevéen nevezi Isten, de legyünk bizonyosak abban, hogy ez mindig az Ő szeretetét mutatja. Így akarja megtisztítani, átmosni egész belső szellemi életünket. És ez halálunk pillanatáig tart. – És ha valaki máson keresztül érkezik ilyen intés? Az még jobban fáj. De vegyük komolyan, hogy rajta keresztül is Isten akarja a javamat: ami sötétségben volt, az jöjjön a világososságra. Mert Isten drága, áldott munkája az, amit Pál apostol így jellemez: „Világososságra hozza a sötétségnek titkait, és megjelenti a szíveknek tanácsait (1Kor 4,5). A mi szívünkben annyi rejtett bűn van, hogy arról fogalmunk sincs. Isten különös megszentelő kegyelmének szép munkája, hogy világososságra hozza a sötétség titkait, és megjelenti a szíveknek tanácsait. Hogy aztán minden bűn helyét elfoglalja az ő Szentlelke, és így beteljesedjen az ember Isten Lelkével: Jézus Krisztussal, az ő igéjével.

Készülés közben jutott eszembe egy több évtizedes emlékem. Vidéken szolgáltam még akkor, amikor meglátogattam egy családot, ahonnan több gyerek is járt hittanra. Az anyuka azt mondja: éppen jókor jött, mert kellene egy kis segítség. Hátha magára hallgat a kislányom. Egészen speciális probléma volt: a kislánynak megtetszett az udvaron egy hatalmas kő, és addig rágta bátyjainak a fülét, amíg bevitette velük a szobájába és letették a sarokba. Anyuka szemét nagyon szűrta az irdatlan kő, aminek végképp nem ott volt a helye. De a kicsike hisztis volt, és valahányszor ki akarták vinni, ő győzött. (Ez más kérdés, helyes-e megengedni.) Nem lehetett kivinni. Hátha rám hallgat? Azt nem tanították a teológián, hogy ilyenkor mit kell csinálni, viszont ahogy néztem a követ, feltűnt, hogy a falrepedésből egy bogár bement alá. Gondoltam: ahol egy van, ott több is lehet. Odahívtam a kislányt és megkérdeztem: megengedi, hogy felemeljem egy kicsit a követ? Meg. Ahogy felemeltem, rengeteg pincbogár volt alatta: feketék, barnák, szürkék, százlábú, húslábú, nyolclábú, mindenféle. A hirtelen világoságtól megdermedtek, aztán igyekezett menekülni mindegyik valamerre, de gyorsan visszatettem rájuk a követ, hogy ne legyen invázió. A kicsike visítva kimenekült. A következő hittanórán ezt mondta: tiszteletes bácsi, nem gondoltam, hogy mikkel lakom együtt. Kide-

rült: még aznap kérte a bátyjait, vigyék ki onnan a követ, de vigyék ki a bogarakat is.

Szeretném megkérdezni: te tudod-e, hogy mikkel laksz együtt? Isten világosságot teremtő munkájának különös áldása az, amikor kezd derengeni előtünk is: mi mindennel lakunk együtt. Mennyi régi sérelem, amit sokszor már el is felejtünk, de mégis, mint méreg, ott hat a szívünk mélyén és fakad belőle egy csomó rejtett gyűlölet, irigység, keserűség, visszafojtott bosszúvágy, és az élet egy kritikus pillanatában egyszer csak fellobban ez az egész. Ott lapult a kő alatt egy csomó rejtett indulat. Hogy milyen sok rejtett káromkodás, szitkozódás van bennünk, amit a világért sem mondanánk ki hangosan, de ott belül elhangzik. Mennyi parázna fantáziálás, amit sokszor magunk előtt is szégyellünk, hogy néha még Istent is gyalázzuk egy-egy elkeseredett pillanatunkban. Semmi nem látszik belőle, csak a kő a sarokban. És alatta sötét pincebogarak.

Készek vagyunk-e világosságra hozni mindezt? Nem beszélve a szokásainkról, a „bogarainkról”, amiket már észre sem veszünk, úgy összenőttek velünk. Csak a család szenved miattuk, és már le is mondtak arról, hogy változni tudjunk, mert olyan sok próbálkozás hiábavalónak bizonyult. S mindig megmagyarázzuk, hogy ehhez jogom van, ennyi örömöm legalább legyen. Hát akinek csak ennyi van: szegény ember az. Szervednek a többiek miatta. Azt mondja Jézus: ha valaki Vele akar újat kezdeni, annak természetessé kell hogy váljék az, hogy mindent, ami addig sötétben volt, világosságra hoz. Persze, hogy szégyelli magát az ember, meg kellemetlen, kényelmetlen. De utána tisztaság lesz. Egyértelmű lesz az élete, amelyikben csak világos cselekedetek, felülről való gondolatok, és Szentlélektől való indítások lesznek.

Holnap sokan úrvacsorázni fogunk. Nem lehetne megvalósítani, hogy ma este még egy negyedóra megpróbálnánk elcsendesedni otthon, és kérnénk Istent: Uram, mondd meg nekem most: szerinted mik azok a sötét dolgok az életemben, amiket most akarsz világosságra hozni? Meg fogtok lepődni, testvérek: milyen sok mindent tudatosít bennünk Isten. Ezeket a bogarainkat jó lenne felírni egy papírra, és holnap itt az úrvacsora csendjében újra megvalítani Istennek, aztán a papírt eltépni és kidobni. Holnap minden kijáratnál lesz egy szemetes láda, azokba bele lehet dobni. Csak azért: lássuk, hogy ennyire valóságos az, hogy Ő világosságra hozza a sötétség dolgait, és ha a bűneink skarlátpirosak, hófehérek lesznek, és ha vérszínűek, mint a karmazsin, olyanok lesznek, mint a gyapjú, és ha koromfeketék, Jézus Krisztus vére akkor is megtisztít minket minden bűntől. Ha ezt akarjuk. Ha arra, amire Ő azt mondja: bűn, mi is azt mondjuk. Amíg védekezünk, leplezzük, takargatjuk, addig egy csomó energiánk erre megy el, és közben nem haladunk előre lelkileg.

Nem növekszik a hitünk. Úgy próbálunk haladni, mint aki behúzott kézifékekkel nyomja a gázt. Jézus azt akarja: szabadon, lendületesen haladjon az életünk. De ehhez az kell, hogy világosságra jöjjön mindaz, ami sötétség.

Ezzel együtt jár az, hogy a cselekedeteink Isten szerint való cselekedetek lesznek. Na de Isten szerint való cselekedetet csak Jézus Krisztus tud létrehozni, mi nem tudunk! Ez egyben evangélium is. Nem nekünk kell erőlködnünk, hogy produkáljunk valami olyat, amire képtelenek vagyunk. Nem bizony! Ez nagyon fontos, hogy tudják azok, akik valóban újat akarnak kezdeni, vagy újra Jézussal akarnak elindulni: nem nekünk kell produkálnunk Isten szerint való cselekedeteket. Nem nekünk kell úgy élnünk, hogy az Istennek is kedves legyen, s mi is meg legyünk vele elégedve. Nem nekünk kell nekifeszülnünk, hogy egy kicsit szelídebbek legyünk, hanem a szelíd Krisztust kell engedni, hogy uralkodjék bennünk. Nem nekünk kell megpróbálni: hátha mégis néha türelmesebb tudnék lenni, hanem a hosszútűró Krisztusra kell hagyatkozni, és engedni, hogy Ő legyen nagyon türelmes bennünk.

Mit jelent ez a gyakorlatban, és hogy történik ez? Nagyon sok példát tudnék erre mondani. Egyet mondok csak. Ismerek egy családot, amelyikben van két huszoneves lány. A fiatalabbik hívő, az idősebbik annyira nem hívő, hogy állandóan gúnyolta, nagyon sokszor megalázta a hűgát a hite miatt. Szinte kéjelgett néha abban, hogy pellengérré állította és nevetség tárgyává tette. Történt egyik nap, hogy az idősebbik kisírt szemmel jött haza. Dúlt-fúlt, nem szólt senkihez. A vacsora is némán kezdődött, majd kötekedett, akivel csak lehetett, látták: valami nagy baj van. Végül is kiderült: otthagya a fiú, pedig már komolyra fordult a kettőjük kapcsolata. Persze, hogy megviseli ez az embert. Hirtelen nem nagyon tudták a szülők sem, a többiek sem, mit szóljanak hozzá. Az volt a szokás náluk, hogy minden hétre a családból valaki más vállalta el az összes házimunkát, az mosogatott, takarított, stb. Ilyen volt a munkamegosztás. Ezen a héten az idősebbik leány lett volna a hetes. Vacsora végén kijelentette: ilyen lelkiállapotban nem mosogat. Az első gondolata a hűgának ez volt: bárki mással történhet ilyen megrázkódtatás, attól még nem áll meg az élet, attól az ember a kötelességét végezze el. Mi az, hogy nem mosogat?! Miközben azonban ezek a gondolatok átfutottak az agyán, egyszer csak eszébe jutott: ezek nem Isten szerint való gondolatok. Ez ő, a régi természete. Na de ő már Jézusnak adta át egy idő óta a vezetést. Mit kell ilyenkor csinálni? Egyből tudta, mit kell tennie. Ezt mondta: egész hétre átvállalom ezeket a szolgálatokat most. És próbálta valahogy oldani azt a nyomott, feszült hangulatot azzal, hogy mindenki fáradjon a lakásba és lásson munkához, őt meg hagyják érvényesülni itt a konyhában.

Mosogatás közben aztán végiggondolta az egészet: hogy van ez? Ennyire él még a régi, utálatos természete? Majdnem az jutott eszébe: úgy kell neki, hányszor kigúnyolta. Mi az, hogy nem mosogat?! – De ennyire valóságos, hogy Jézus Krisztus beszélni kezd azzal, aki befogadta az életébe. Hogyan beszél? Úgy, hogy ilyen gondolatot ad: mosogass el te helyette! Most, vagy egész héten? Akkor már egész héten. Na de még csak kedd van. Szombaton vállalnám, de kedden? Ez azonban már eszébe sem jutott, mert az már teljesen mindegy. Az mellékes, hogy mennyi ideig, meg mit vállalok át. Itt egyszerre megmozdul a krisztusi szeretet az emberben, és a szeretet sok vétket meg minden egyebet elfedez, és már mondta is: majd én egész héten. Aztán bement a nővére szobájába, letett az asztalára egy kis csokit, és megpuszilta a haját. Menni is akart ki, tudta, nem lehet most szövegelni, mert még nincs füle arra, hogy meghallja. A nővére felugrott, utána ment, a nyakába borult, és elkezdett keservesen zokogni. Amikor kisértette magát, akkor mégis csak elmondta neki a húga azt, amit mindjárt az elején mondott volna, csak félt, hogy kegyeskedőnek tűnik. Azt mondta: Isten tud neked szerezni jobbat annál, aki otthagyt. Merd ezt Őreá bízni, én fogok imádkozni érte. És itt történt a csoda. Azt mondja a nővére: nem imádkozhatnánk most együtt?

Aki addig csak gúnyolta a másikat: imádkozó szentfazék, az most ezt kéri: nem imádkozhatnánk most együtt? És életükben először, azon az estén együtt borultak Isten elé. Az idősebbik nem imádkozott, mert még nem tudta, kihez kell beszélni, de együtt imádkozott a hívő húgával.

Így történik ez valahogy. Lehet, hogy elsőnek megszólal a régi természetünk, de akinek valóban van felülről való élete, akiben ott él Krisztus, az ilyen valóságos, és az ilyen egészen hétköznapi eseményekben is megmutatkozik. Csak hallgasson Rá. Az ilyen embernek vannak Isten szerint való cselekedetei. A többi meg csak erőlködik, hogy jó vallásos legyen, meg nagy bűnököt ne kövessen el. Itt nem erről van szó, hogy nagy bűnököt ne! Arról van szó, hogy mindent Jézus Krisztus hadd végezzen az életemben. Beszél Ő hozzám? Hát hogyne beszélne! Különösen, ha kérdezem. Kialakul a lelki hallásom: érzékenyen reagáljak arra, amit Ő mond. Csinálom is, amit mondott. Legközelebb még hamarabb érzékelnem fogom. Engedelmesség közben növekszik az új élet.

Ez az, amit nem ismernek azok, akik csak vallásos kötelességeket akarnak teljesíteni, vagy bizonyos teljesítményrendszer áll előttük. Fogalmuk sincs, mit jelent együtt élni az élő Krisztussal. Ilyen valóságosan, holt fáradtan, este későn, ilyen váratlan kellemetlenségek között, és mennyire leegyszerűsödik sok minden, ha valaki kész engedelmeskedni. Kész ott mindjárt mosogatás közben: bocsásd meg, Uram, hogy még mindig ilyen vagyok. Mindjárt meg-

köszönni: köszönöm neked, hogy ilyen valóságosan élsz bennem. Növekedj csak, én meg hadd legyek egyre kisebb. Úgy, ahogy ennek a harmadik fejezetnek a végén Keresztelő János ezt a programot mindannyiunk elé odateszi. (Jn 3,30)

Lehetséges az, hogy aki így Krisztussal teljeseedik be, abból Krisztus áradjon ki. Mit gondoltok, mi puhította meg ennek a kemény szívű lánynak a szívét? Nemcsak a nagy csalódása, hanem a hűgából valami krisztusi áradt ki, amit nem „csinált,” hanem ami történt. Benne élt Krisztus, és átadta a benne élő Krisztusnak az uralmat: nem én, hanem amire Krisztus indít.

Isten segítsen mindnyájunkat, hogy mindazt, ami sötétség, világosságra merjük hozni, megvallani és elhagyni, és engedjük a bennünk lakozó Krisztusnak, hogy Ő érvényesüljön életünkben!

Ézsaiás könyve 29. részében olvassuk: „Jaj azoknak, akik az Úrtól elrejtik tanácsukat, és akik a sötétben szoktak cselekedni, mondván: ki lát és ki ismer minket?” Jaj azoknak, akik a sötétbe húzódnak! És ugyanakkor olvashatnám a Példabeszédek könyvéből, a Zsoltárokból, az Újszövetség több helyéről azt: „Boldog az az ember, aki az ő vétkét megvallja, mert megbocsáttatik neki.” Jaj annak, aki a sötétbe visszahúzódik. Lehet lakásban is tenyészteni pincebogarát a kő alatt, de fel lehet emelni és kitakarítani onnan, világosságra hozni a sötétséget. És akkor boldog lesz az az ember, mert bűne megbocsáttatott, vétke elfedeztetett.

Két kérdésre válaszol tehát Jézus. Azt mondja: nem ítél senkit, de aki nem engedi, hogy megmentse, az magát ítéli az örök halálra. Isten őrizzen meg ettől bennünket!

Másodszor azt mondta: Aki engedi, hogy Ő megmentse, az engedje azt is, hogy Ő vezesse, és az Isten szerint való dolgokat fog majd cselekedni.

Hadd fejezzem be Pál apostol egy mondatával. „Ha a Lélek által éltek, akkor a Lélek szerint is járjatok.” (Gal 5,25) Ha Isten Léleke valakit ezen a héten új életre segített, vagy az új életben megerősített, akkor most már a Lélek szerint is járjon, és engedjen minden helyzetben Isten benne lakozó Szentlelkének!

Köszönjük, Urunk, hogy még ezt sem nekünk kell teljesítenünk, hanem a te bennünk való életed gyümölcse lehet mindez.

Áldunk azért, hogy aki a te Szentlelkedet kapta, befogadta, az a Lélek gyümölcseit kezdi teremni. Magasztalunk azért, hogy életünkben is megtörténhet az, hogy szeretet, öröm, békesség, türelem, szívesség, jóság, hűség, szelídség, mértékletesség jellemezze. Olyan távol áll mindez az alaptermészetünktől. Köszönjük, hogy a te természetedre annyira jellemzőek ezek.

Kérünk téged: te növekedj bennünk, mi pedig hadd legyünk egyre kisebbé. Kérünk téged, őrizd meg szívünkben mindazt az ígét, amivel megajándékoztál, hogy az ördög ki ne kapja onnan, hanem gyökeret verjen és gyümölcsöt teremjen.

Köszönjük, hogy az ige mögött ott tudhattunk mindig téged, te magad vagy a Magvető, Jézus Krisztus, aki az ígét hinted.

Kérünk, tovább is beszélj velünk az ígén keresztül, és könyörülj rajtunk, nehogy miattunk kelljen azt mondanod: jaj; hanem azt mondhasd reánk és mondhassák mások is: boldog az az ember, aki világosságra hozza a sötétség dolgait, és Isten szerint való cselekedetei vannak. Tégy áldássá szeretteink között, munkatársaink között, gyülekezetünkben! Hadd szolgálja életünk a te dicsőségedet és sokaknak az üdvösségét!

Ámen.

Mi lett Nikodémussal?

„Sokan a sokaság közül, amikor hallották ezt a beszédet, ezt mondták: Bizonylyal ez az a Próféta. Némelyek ezt mondták: Ez a Krisztus. Mások így szóltak: Csak nem Galileából jön el a Krisztus? Nem az Írás mondta-e, hogy a Dávid magvából, Betlehemből, ama városból jön el a Krisztus, ahol Dávid volt? Vita támadt azért őmiatta a sokaságban. Némelyek pedig közülük el akarták őt fogni, de senki sem vetette reá a kezét. Elmentek azért a szolgák a főpapokhoz és farizeusokhoz, és ezt mondták nekik: Miért nem hoztátok el őt? Azok így feleltek: Soha ember úgy nem szólott, mint ez az ember! Feleltek nekik a farizeusok: vajon ti is el vagytok hitelve? Vajon a főemberek vagy a farizeusok közül hitt-e benne valaki? De ez a sokaság, amely nem ismeri a törvényt, átkozott! Ekkor ezt mondta nekik Nikodémus, aki éjszaka ment Őhozzá, aki egy volt közülük: Vajon a mi törvényünk kárhoztatja-e az embert, ha előbb ki nem hallgatja, és nem tudja, hogy mit cselekszik? Feleltek és ezt mondták neki: Vajon te is Galileus vagy-e? Tudakozódjál és lásd meg, hogy Galileából nem támadt próféta. És mindnyájan hazamentek.”

„Ezek után pedig kérte Pilátust az arimáthiai József (aki Jézus tanítványa volt, de csak titokban, a zsidóktól való félelem miatt), hogy levehesse Jézus testét. És megengedte Pilátus. Elment azért és levette Jézus testét. Eljött pedig Nikodémus is (aki éjszaka ment először Jézushoz), hozván mirhából és áloéból való kenetet, mintegy száz fontot. Vették azért Jézus testét, begöngyölték lepedőkbe illatos szerekkkel együtt, amint a zsidóknál szokás temetni. Azon a helyen pedig, ahol Jézust megfeszítették, volt egy kert, és a kertben egy új sír,

amelybe még senkit sem helyeztek. A zsidók péntekje miatt azért, mivel az a sír közel volt, abba helyezték Jézust.”

János 7,40-53; 19,38-42

Láttuk eddig, hogy milyen értékes ember volt Nikodémus, mégis valami lényeges hiányzott az életéből. Ez a hiány vitte őt Jézushoz. Jó helyen kereste annak a pótlását. Jézus azonban többet kínált fel neki, mint amit ő keresett. Magát a mennyei, felülről való életet, az örök életet, vagyis tulajdonképpen önmagát. Emlékeztette őt Izráel történetének arra az epizódjára, amikor a halál szélére került izraelitáknak csak fel kellett nézniük a rézkígyóra, és megmenekültek a haláltól. Így beszélt Jézus az ő kereszthalálának az áldásáról: aki feltekint az ő keresztfjére hittel, az megmenekül az örök haláltól. „Mert úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” Aki nem hisz őbenne, önmagát zárja ki az örök életből. Aki hisz Jézusban, annak az élete alapvetően megváltozik. Megváltozik az Istenhez való viszonya, a képességei, az Krisztus-hordozó lesz. Maga Krisztus él benne a hit által.

Vajon hogyan alakult tovább Nikodémus élete? Erről nem közöl részleteket a Szentírás, de azon az emlékezetes éjszakai beszélgetésen kívül még kétszer említi a János evangéliuma Nikodémus nevét. Ezt a két történetet olvastuk most a Bibliából, ezeket nézzük meg közelebbről, mert nagyon tanulságosak lehetnek a számunkra.

1. Az első a Nagytanácsnak egy hivatalos üléséről szól. Jézus ellen ekkor már kiadta az elfogatási parancsot a Nagytanács, és el is küldött egy csapatot, hogy tartóztassák le, és hozzák oda a testület elé. A szolgák azonban dolguvégezetlen jöttek vissza. „Elmentek a szolgák a főpapokhoz és farizeusokhoz, és azok ezt mondták nekik: Miért nem hoztátok el őt? Ők így feleltek: Soha ember úgy még nem szólott, mint ez az ember! Erre a farizeusok ezt mondták nekik: ti is el vagytok hitelve? Vajon a főemberek és a farizeusok közül hitt-e benne valaki?”

Ekkor emelkedik szólásra Nikodémus: „Vajon a mi törvényünk elítéli-e azt az embert, akit előbb nem hallgattak ki, és nem tudjuk, hogy mit cselekszik?” Egy pillanatra döbrent csend követi ezt a bejelentést. Tudniillik ez a testület volt hívatva arra, hogy betartassa mindenkivel a törvényt. És most ők készülnek valamit törvénytelenül cselekedni. Valaki ezt bátorodik szavá tenni. Ez meglepő. Utána azonban annál inkább felzúdulnak, és egymás szavába vágva torkolják le és oktatják ki Nikodémust: „Feleltek és ezt mondták neki: „Vajon te is Galileus vagy-e? Tudakozódjál, és lásd meg, hogy Galileából nem támadt próféta. És utána hazamentek.”

Nikodémus felszólalása tehát eredménytelen maradt. Ekkor már annyira te-
le volt ezeknek az embereknek a szíve Jézus elleni gyűlölettel, hogy nem le-
hetett velük beszélni. Nikodémus itt próbálkozást tett arra, hogy legalább ne
kihallgatás nélkül veszítsék el Jézust. Ehhez abban a helyzetben nagy bátor-
ság kellett. Hiszen abba a gyanúba keveredhetett, hogy rokonszenvezik Jézus-
sal, akinek a halálát akkor már elvégezte magában a Nagytanács. Amikor
Nikodémus ezen a paprikás hangulatú gyűlésen hozzászólt, a pozícióját koc-
kázta. Hiszen ő is a Nagytanács tagja volt, és neki hivatalból illett gyűlöl-
nie Jézust. Most pedig, ha rejtve és visszafogottan is, de a védelmébe veszi.
Ez az első, amin gondolkozzunk el egy kicsit.

Aki Jézus tanítványa lesz, annak előbb-utóbb színt kell vallania a környe-
zete előtt. Még ha Jézus titkos tanítványa, akkor is. (Különös ez a megjegy-
zés itt arimáthiai Józsefről: „aki Jézus tanítványa volt, de csak titokban, a zsi-
dóktól való félelem miatt.”) Egy ideig lehet titkolni, de ha valakinek az élete
csakugyan tüzet fogott Krisztustól, ha kilépett a világosságra és világosság-
ban jár, – akkor ezt nem lehet sokáig titkolni. Mert ebben a világban olyan söté-
t van, hogy a legkisebb fénypont is feltűnik. És akin Krisztus világossága
meglátszik, azt észreveszik az emberek. Nem lehet – de nem is érdemes – ezt
titkolni.

Viszont, ha színt kell vallani, akkor az embernek számolnia kell azzal, hogy
elveszítheti az addigi pozícióját. Most nem feltétlenül a munkahelyi beosztá-
sára, a társadalmi pozíciójára vagy rangjára gondolok, hanem az ismerősei
között addig elfoglalt helyzetére, az addigi szerepére. Például: valaki addig a
társaságban mindig a tréfacsináló volt, a szellemeskedésével, élceivel szóra-
kozta a többieket, sokszor másoknak a kárára. És ezt folytatja azután is,
hogy új életet kapott Jézustól. Isten bennünk lakozó Szentlelke azonban ezt
jelzi. Az illetőnek rossz érzése van. Lehet, hogy nagyot nevettek az utolsó po-
énon is, de ő legszívesebben elbújna szégyenében. Valamit nem jól csinált.
Tulajdonképpen valakit kinevettek, valakit kigúnyolt, és ez nem „Isten szerint
való cselekedet.” Akkor ő ezt nem csinálja tovább. Egyszerre kikerül a társa-
ság középpontjából, és megkérdezik, hogy miért nem. Eddig olyan jópofa vol-
tál, most mi van? Elveszíti a pozícióját. Vagy ennek az ellenkezője is többször
előfordul. Valaki csendes, hallgatag, szótlan ember volt. És egyszer csak, ami-
kor a család valami csalásra készül, és a tanács már eldöntötte, hogy ezt így
csináljuk, megszólal ő, akinek eddig szavát sem lehetett hallani, és megkér-
dezi: helyes, hogy ti ezt akarjátok csinálni? Hát miért ne lenne helyes?! És ak-
kor elmondja, miért nem helyes. Ebbe hazugság keveredik, itt becsapásról van
szó, ez nem helyes. Ki kell lépnie az addigi pozícióból, mert akiben Isten Lel-
ke él, az már nem tudja szó nélkül hallgatni a hazugságot, a csalást, mások-

nak a félrevezetését. Akkor sem, ha az nem volt addig természete. Éppen ez az újjászületés, hogy eredeti természetünk mellé Jézus természetét is kaptuk, és az megszólal és munkálkodni kezd.

Vagy valaki hozzászólt a családban, hogy az utolsó szó mindig az övé. Ennek is vége, ha az illető újjászületett. Elveszíti ezt a pozícióját.

Attól félnek itt emberek, hogy a népszerűségük csappan meg. Mit szólnak hozzá? Egyedül maradok, kinéznek maguk közül, esetleg ők fognak gúnyolni engem.

Nem kell ettől félni. Lehet, hogy a népszerűségünk csappan. De aki valóban Krisztust hordozza magában, abból a Krisztus kiárad, remélhetőleg egyre gyakrabban, és mindenkinek Jézus Krisztusra van szüksége. És aki Krisztust tudja adni másoknak, az vonzó ember lesz. Lehet, hogy egy időre magadra maradsz, de aztán egyre többen fognak jönni, azok is, akik a legnagyobb hangon gúnyoltak vagy csodálkoztak, értetlenkedtek, s bizalmas dolgaikat neked fogják elmondani, mert neked érdemes. Mert abból nem lesz pletyka, abból imádság lesz, azt valaki szeretettel hallgatja, s netalán még valami Krisztustól kapott jó gondolatot, segítséget, ígét is tudsz mondani nekik. És ez a hitetleneket is vonzza.

Nagyon jól emlékszem arra, hogyan harcoltam meg ezt a pozícióvesztést az újjászületésem után. Népszerű gyerek voltam az osztályban. Kiderült azonban, hogy egyre kevésbé szórakoztat engem, sőt egyre jobban fáraszt és bánt az, hogy körülbelül három téma volt a beszélgetésekben: a lányok, a foci, meg a tanároknak a gyengeségei. És ez nekem fájt már, hogy csak erről, és csak úgy tudunk beszélgetni. Ezt észrevették ők is. Hétfvégén meg nem volt időm már nagy focizásokra, mert a gyülekezetben egészen más lehetőségek nyíltak meg. Hiányoztam a csapatból. Meg kellett magyarázni. Sehogy sem akarták megérteni: higgyétek el, szeretlek titeket, sőt most szeretlek csak igazán. Ami eddig volt, az haverkodás volt, de most sokkal több. De én olyan új értékeket ismertem meg, amikhez képest az eddigiek kacatok. Nekem arra nincs most már időm. Nézzétek, itt vannak, ilyenek, a tieitek is lehetnek! Beszéltünk róla, hívogattam őket a gyülekezetbe. Át kellett élni, hogy egy időre tényleg magamra maradtam. Nem tudtak mit kezdeni ezzel a változással, elfordultak tőlem. De utána kezdtek jődögélni, és gimnazista fiúként csak csodálkoztam rajta: miért nekem mondják el ezeket a családi problémákat. Életemben nem is hallottam ilyet, azt sem tudom, mit kell most mondani? Ott álltam tanács-talanul. Nagy nehezen jöttem rá, hogy úgy látszik, ők nem nekem, hanem a bennem élő Krisztusnak öntötték ki a szívüket. Csak ez bennem sem volt még tudatos, őbennük meg végképp nem. És akkor itt most nagyon vigyázni kell, hogy Jézusból hadd kapjanak valamit. És ha semmi okosat nem tudok mon-

dani, az nem baj, de ha szeretettel végighallgattam és utána imádkozom értük – ki imádkozik értük? A hitetlen szüleik? Vagy a haverok? Végre valaki közbenjár érettük Istennél! Ez nagy megtiszteltetés. Micsoda új pozíció ez! Nem így fogalmaztam akkor, csak kezdett lassan derengeni, hogy itt valami nagy változás van. Ne sajnáljam a régi pozíciót, a jópofát és a jó focistát. Itt újat adott Jézus. Őmellette ülhetek és közbenjárhatok Nála ezekért a gyerekekért. És tényleg igaz az, amit mondtam nekik: most szeretem már őket igazán. Ők ezt egyelőre nem tudják hova tenni, de nem baj, majd a helyére kerül az. Lényeg, hogy én a helyemen legyek, és el ne veszítsem ezt az új pozíciót, a Krisztus mellett, azt, hogy Előtte térdelhetek, hogy Őt ismerhetem. És ki tudja, mennyi áldást fognak kapni talán ezeken az imádságokon keresztül is? Amit nekem megint nem kell tudnom, nehogy magamnak tulajdonítsam! Ez új szerepkör, minőségileg más! Nem kell sajnálni a régit.

Ha valaki hűséges a kevésen, akkor Isten egyre többre bízza, és valóban igaz lesz az, amit Isten Ábrahámnak ígért: „megáldalak téged, és áldássá leszel.” Azzal azonban józanul kell számolnia mindenkinek, aki Jézus Krisztus útján elindult, hogy az eredeti pozícióját lehet, hogy el fogja veszíteni. Nem kell tőle félni, többet kapunk helyette, és ami ennél még többet jelent, többet adhatunk másoknak ezen a módon.

2. Mit olvastunk a másik jelenetben? Nagypéntek este játszódott le az. Délután Jézus meghalt a kereszten. A bámeszkodó sokaság és a Jézust sirató rokonok bementek a Golgota hegyéről a városba, mert este hatkor kezdődött a szombat, és abban az évben arra a napra esett a nagy páska ünnep is.

A kihalt dombon egyszer csak megjelenik két előkelő idősebb úr. Két parlamenti képviselő. Arimáthiai József és Nikodémus. Ők úgy döntöttek, hogy Jézust tisztességgel eltemetik. Arimáthiai József korábban megszerezte már ehhez Pilátus engedélyét, és hozta a temetéshez szükséges gyołcs lepedőket, Nikodémus pedig egy nagy csomagot cipelt. Több mint 32 kg, mirhából és aloéból készült illatos port, illetve kenőcsöt, ami egy vagyont ér. Látszik, hogy személyesen még soha nem végzett végtisztességet, mert fogalma sincs, hogy mennyi kell ebből. A zsidók tudniillik nem bebalzsamozták a holttesteket tartósítás céljából, mint az egyiptomiak, hanem egyszerűen begöngyölték gyołcs lepedőkbe, a sziklába vájt sírnak a kőpadozatára lefektették, és a lepedőnek a redőibe beleszórtak egy kevés illatos port. Néhány dekát. Nem harminckét kilót.

Nikodémus azonban mindent odaadna már Jézusnak. Nikodémus mindenre kész azért a Jézusért, akivel azon az emlékezetes éjszakán beszélgethetett. Neki semmi nem drága, és ez a gyakorlatlansága miatt értelmetlenül nagy áldozatkészség kifejezi azt, hogy ő most csakugyan az egész szívvel Jézusért

élne már. Olyan dolgokat csinál, amire hozzá hasonló idősebb, tekintélyes férfi abban az időben nem volt képes. Asszonyok dolga volt ez az illatos porral való meghintés is. Szolgák dolga volt az, hogy a holttestet vigyék, és begöngyöljék. Ez a két előkelő ember, Jézus titkos tanítványai, itt személyesen, saját kezűleg végzik ezt el, a nagy ünnep előtt néhány perccel, amikor a rituális tisztaságra már nagyon vigyázni kellett, hogy holttesthez ne érjenek, s ők mindezt itt önfeledten és kegyeletos szeretettel végzik, számolva azzal, hogy emiatt kellemetlenségük is lehet. És ekkora anyagi áldozatra is kész Nikodémus.

Te milyen áldozatra vagy kész Jézusért? Sokan szokták azt mondani: mindenem az Úré. Azt javasolom: hagyjuk ezt! A „minden” nagyon sokszor azt jelenti: semmi. Mibe kerül neked a keresztyénséged? Például anyagiakban, mert itt erről van szó. Nem úgy van-e, hogy ínséges időkben az Istennek szánt pénzünket vesszük vissza először. Vagy mennyi időt áldozunk Istenre, mert abból is kevés van? Nem a csendesóra rövidül-e meg az elején, meg a végén is? Nem vasárnap akarjuk-e pótolni mindazt, amit hét közben elmulasztottunk? Isten az ő egyszülött Fiát adta értünk. Mi mit adunk Istennek? Nem úgy, mintha ez valami üzlet lenne, hanem hálából. Így, mint itt Nikodémus, akinek semmi nem volt már drága. Eljutottunk-e oda, hogy valóban semmi nem drága, mert Ő lett a legnagyobb érték az életünkben?

Az első, amit nekünk ez a történet tanított, az volt, hogy légy kész feladni az eddigi pozíciódat Jézusért. Akkor most a második az: légy kész áldozatot is hozni Jézusért, ha kell, anyagi áldozatot is. Mindig azt, úgy és annyit, amire az ő Lelke indít.

Sokféle formája lehet ennek. Ismerek egy asszonyt, aki a munkahelyén nagyon szépen produkált, és elszaladt vele a ló. Egyre fontosabb lett a munkája, egyre jobban elhanyagolta a családját. A férjére már úgy tekintett, mintha nem is lenne, csak arra való volt, hogy elvégezze helyette a házimunkákat. Néha a gyerekeivel is szót értett. A tiszta ruha még megvolt, de tulajdonképpen azon kívül már semmi. Ebben az állapotában kezdett kinyílni egyre jobban Isten igéje előtt. És akkor azt kérdezte tőle egy hívő barátnője: nem gondolod, hogy ezen valahogy változtatni kellene? Mire ő kifakadt: értsd meg, hogy nem bírok többet! A maximumot adom mindenütt, ami tőlem telik. De tovább kérdezgette: vajon mindenütt kell-e a maximumot adnod? Hogy érted ezt? Mi lenne, ha otthon maradnál? Szó sem lehet róla! És a pénz?! Bölcs asszony volt a barátnő, és azt mondta: csak azt kérem: azt csináld, amire az Isten Lelke indít. Isten Lelke nem hagyta nyugton ezt az asszonyt, és végül is bekövetkezett a csoda: felmondott. A család minden tagja azt mondja: azóta boldogok. Azóta van ideje Isten ügyének is szolgálni. A nyár elején amiatt aggódtak: most

aztán nem tudunk elmenni nyaralni sehova. Azután rájöttek: és akkor mi történik? Lehet sétálni a budai hegyekben, és nagyon tartalmasan el lehet tölteni a szabadság idejét otthon is, vagy valahol másutt. És Isten még ebben is megmutatta szeretetét. Egyik ismerősük teljesen váratlanul felajánlotta üresen maradt nyaralójukat: nem mennének-e el oda három hétre? De azt mondta ez az asszony: ha ez nem lett volna, akkor is csak azt tudom mondani, hogy gazdagabbak vagyunk azóta, hogy kevesebb a pénzünk.

Ezt most nem azért mondtam el, hogy mindenkinek így kell csinálnia. Mindenkinek úgy kell csinálnia, ahogy Isten Lelke indítja. De ilyen is van. Meg olyan is van, amit egy barátom mondott el egyszer: Ő is rájött erre, és kicsit csökkentette az igénybevételt. Azóta kevesebb a pénz, de több a nevetés otthon. És elmondták a gyerekei: milyen jókat beszélgetnek az esti családi áhítatokon. Néha nem is veszik észre az idő múlását. Azóta siet haza mindenki, mert jó otthon lenni.

Nemcsak az a gazdag család, amelyik pénzes család! Minket az Ördög megszedít ezzel. És ahol lelki értékek válnak fontossá, ott lesz ez kérdés: készek vagyunk-e ezért áldozatot is hozni. Ha kell: anyagi áldozatot is. Egyáltalán hogy tekintünk a pénzünkre? Kinek természetes az, hogy a jövedelmének minimum a tized része Istené? És azt azonnal, és ténylegesen oda is adja úgy, hogy nem sajnálja? Úgy, hogy örül neki, hogy odaadhatja, és az szent pénz? Megint nem azt mondom: így *kell* csinálni. Csak akit Isten Lelke indít, az ne riadjon vissza semmi áldozattól. A 32 kg mirhát cipelő Nikodémus most sok gondolatot elindított bennem, és szeretném az életemnek ezt a részét is egészen Isten uralma alá rendelni. Őt hadd szolgálja mindenünk, amink van.

Vajon gondolunk-e a misszióra? Észrevesszük-e másoknak az anyagi szükségseit? Vajon a kocsink szolgálja-e Istent vagy másoknak a segítségét? Vajon kell-e annyi ruhát vásárolni, nem lenne-e elég bőven évekre az, ami otthon a szekrényben van, úgy hogy ízlésesen és tisztán öltözzék az ember stb.?

A 2Móz 38. részben, ebben az unalmasnak tartott fejezetben – az van leírva részletesen, hogy milyen edényeket készítsenek a szent sátor részére. Itt találtam egy gyöngyszemet. A 8. vers így hangzik: „Elkészítették azért a mosdómedencét is rézből, és annak a lábát is rézből, a szolgálattelvő asszonyok tükreiből, akik a gyülekezet sátorának nyílása előtt szolgáltak.” Megálltam az olvasásban. Eddig még nem figyeltem fel erre a mondatra.

Abban az időben fémtükröket használtak az asszonyok. Legfeljebb egy volt mindenkinek, de inkább a szomszédságból kérték kölcsön. Finom réz lemezek voltak ezek, olyan fényesre csiszolva, hogy meglássa magát benne. Ez nagyon drága volt, s egyetlen volt belőle mindenkinek. Gondoljuk meg: a tükrő fontos egy asszonynak. Akkor is ugyanilyen fontos volt. És hallják: kevés

a finom rézlemez, amivel az Isten oltárát be kell borítani. Erre egy asszony azt mondja a többinek: én odaadom a tükrömet. Ne beszélj! Hát hány van? Egy! Másnap azt mondja egy másik: én is odaadom a tükrömet. És összejön a finom rézlemez az asszonyok tükreiből. – Gondolkozzunk el: amit akkor egy asszonynak a tükör jelenthetett, azt szívesen odaadjuk-e az Úrnak? Boldog ember az, aki ezt nem sajnálja, és így önként és szívesen tud áldozni.

És boldog ember az, aki kész arra, amire itt Nikodémus volt, hogy olyan szolgálatot is elvégez, amiről nem is gondolta, hogy valaha megcsinálja. Ez végképp nem egy előkelő tisztos idősebb férfinek való volt. Ha valaki azt mondja Nikodémusnak fél évvel korábban: te egy idegen férfi temetésénél fogsz fizikailag segédkezni, és a fele vagyonodat érő drága keneteket elviszed oda, akkor csak a fejét rázhatta volna: ez elképzelhetetlen. Márpedig akiben Jézus Krisztus elkezd munkálkodni, az olyasmit is csinál, ami korábban elképzelhetetlen volt.

Egyszer egy elfekvőkórházban találkoztam egy asszonnyal, akit ismertem a gyülekezetből, és éppen egy idős néni alatt a lepedőt cserélte. Kérdeztem: hogy kerül ide? Azt mondja: egy idő óta minden héten egy délután a munkája után bemegy oda, és néhány olyan idős nénival foglalkozik, akiknek nincsen senkijük. Áldja meg az Isten! Erre közelebb lépett és azt mondta: tudja, mi ebben a különös? Egész életemben egy valamit nem bírtam: a pisizagot. És itt minden héten órákon át szagolom, s most már észre sem veszem. Valami olyat csinált, amiről korábban nem is gondolta volna. Csak ezt már nem ő csinálta, hanem a benne lakó Krisztus. És Ő olyasmire is képesít minket, amiről el nem gondolnánk, hogy valaha is csináljuk.

Egy alkalommal egy fiatalember a nagy áldozattal megszerzett új autójából három nénit szállított ki itt a templom előtt. Megcsodáltam kellőképpen az autót, ismertem a történetét, a vágyait, azok beteljesedtek. S amikor a nénik bejöttek a templomba, azt mondja: tudod, a vénasszonyokat sosem szerettem. De egy idő óta nem vénasszonyokat, hanem idős néniket látok. Ilyen aranyosakat, mint ők. Egyikük azt mondta: szólítsam maminak. Ugye milyen kedvesek?

Valaki nem szereti a vénasszonyokat, de egyszer csak idős nénikké válnak azok a benne élő Krisztus számára. És a vadonatúj kocsit nem valami másra használja, hanem boldog, hogy elfogadja ezt a szolgálatot tőle az Úr. Mert már tudja, mit adott neki és érte az ő Ura. És tudja, hogy ez semmi, ahhoz képest.

Nos ez tehát a második kérdés: készek vagyunk-e áldozatot is hozni Jézusért, ha kell, anyagi áldozatot is.

3. És még egy harmadikról szeretnék röviden beszélni. Valamiről nem olvasunk Nikodémussal kapcsolatban. Mégpedig arról, hogy ő bármikor is beszélt volna valakinek Jézusról. Lehet, hogy beszélt, csak nem jegyezte fel az

evangélium, lehet, hogy ez nem volt az ő feladata; ami tőle telt, megtette, a tettei prédikálnak a mai napig is. De ez tény: nem tudjuk róla, hogy beszélt volna Jézusról. És az is tény, hogy ha minden újjászületett ember néma lenne, akkor hogy jutna el az evangélium másokhoz? Nikodémus hogyan hallotta volna másként az Isten országa evangéliumát, ha Jézus nem beszél neki róla? Erre nekünk parancsunk van: hirdessétek az evangéliumot! Erre nekünk ígéretünk van: aki vallást tesz énrólam az emberek előtt – mondja Jézus – én is vallást teszek arról az én mennyei Atyám előtt. És aki megtagad engem, én is megtagadom azt. És ez tapasztalat, hogy akinek a szíve megtelik Jézus iránti szeretettel és a többi ember iránti szeretettel, annak ez a száján is kicsordul, és akaratlanul is beszél az ő Megváltójáról, aki az életét adta őérette.

Nagyon fontos ige a Római levél 10. részében ez a néhány mondat: „Ha te száddal vallást teszel az Úr Jézusról, és szívedben hiszed, hogy Isten feltámasztotta Őt a halálból, megtartatol. Mert szívvel hiszünk az igazságra, és szájjal teszünk vallást az idvességre.” (Róm 10,9-10)

Ha tehát először elhangzott biztatásként, hogy légy kész Jézusért az eddigi pozíciódat feladni, és elhangzott, hogy légy kész Jézusért anyagi áldozatot is hozni, akkor most elhangzik a harmadik: légy kész mindenkinek megvallani, mit tett veled Jézus. Erről, akárhol nyitjuk ki a Bibliát, úgy van szó, mint ami a legtermészetesebben hozzátartozik Isten újjászületett gyermekeinek az életéhez.

A Péter 1. levele különösen is sok szempontból megvilágítja ezt. „Ti pedig, (most már az újjászületés után) választott nemzetiség, királyi papság, szent nemzet, megtartásra való nép vagytok – de ezzel nem fejeződött be, most jön a cél –, hogy hirdessétek annak hatalmas dolgait, aki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el titeket.” (1Pt 2,9) Tegnap arról volt szó, hogy világosságra lépni és világosságban járni. Ma ezt a sort kiegészíti a mi Urunk és azt mondja: világítani! Nemcsak világosságra kell hozni a sötét dolgainkat, hanem nekünk magunknak világítani kell úgy, hogy mutatjuk az utat másoknak. „Hirdessétek annak hatalmas dolgait, aki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el titeket.” Eközben erősödik meg valakinek a hite, miközben másokkal megosztja azt, és másoknak is mutatja a Jézushoz vezető utat.

Hogyan? Nem kioktatóan, nem fölényesen, nem számonkérően, hanem úgy, ahogy itt a következő részben olvassuk: „Mindig készek legyetek megfelelni mindenkinek, aki számot kér tőletek a bennetek levő reménységről, szelíden és tisztelettudóan.” (1Pt 3,15).

Légy kész feladni a pozíciódat, légy kész áldozatot is vállalni Jézusért, és légy kész bármikor, bárkinek megvallani őt, hiszen Ő mindent odaadott érted.

Önmagát adta érted, és éppen ezért ma joggal kérdezi tőlünk a mi Urunk: és mi mit adunk Neki?

*Od' adtam életem, Kiontám vérem én,
Istent békíteni, Javadra ezt tevém.
Od' adtam életem, Mit adsz te énnekem?*

*Örök fényből jövék, Elhagyva trónomat,
Mint szolgál szenvedék, Gúny s megvetés alatt.
Mind érted tettem ezt, S te értem mit teszesz?*

*Hordoztam a tövist, Kín s gondnak martalék,
Kiittam a kehelyt, Halálíg hű valék.
Teérted túrtam el, Mit tűrsz te értem el?*

*Önként ajánlva fel Bűnid bocsánatát,
Üdvöt s békét neked Örök kegyelmem ad.
Mindezt adom neked: Add nékem szívedet!*

Köszönjük, Jézusunk, mindazt az áldozatot, amit te hoztál értünk. Bocsásd meg, hogy olyan kicsinyesek vagyunk, olyan önzők. Sokszor még azt is visszavesszük, amit már odaígértünk neked. Köszönjük, hogy neked nem is kell az ilyen keserves áldozat.

Taníts meg minket boldog hálaáldozatként igazán neked adni a szívünket, s mindazt, amit tőled kaptunk. Mindennel hűségesen sáfárkodni, mindennel a te dicsőségedre élni és nem a magunkét keresni. Szabadíts fel minket az önszeretetnek a béklyóiból. Szabadíts fel arra az áldozatos szeretetre, amivel te viszonyulsz hozzánk.

Kérünk, segíts, hogy folytatódjék ez a hétköznapi cselekedeteiben. Hadd jellemezzon minket a sok, Istennek kedves cselekedet. Szeretnénk ténylegesen átadni neked az uralmat, az irányítást, és mi egyre kisebbé válni, hogy te egyre nagyobb lehess az életünkben.

Köszönjük, hogy rád bízhatjuk mindnyájan a gondjainkat, terheinket. Neked mondhatjuk el bizonytalanságunkat, félelmeinket, és köszönjük, hogy nem kell továbbvinnünk bűneinket.

Áldunk azért, mert gazdag vagy a kegyelemben, és bővölködsz a megbocsátásban. Szeretnénk meríteni a kegyelemnek ebből a gazdag forrásából.

*Könyörgünk hozzád szereteteinkért a közelben és távolban, könyörgünk el-
lenségeinkért, könyörgünk hozzád népünkért, egyházunkért, annak vezetőiért,*

jövőjéért. Könyörgünk az evangélium ügyéért szerte a világon. Könyörgünk az evangélium hirdetőiért – különösen azokért, akik szenvedést is vállalnak teérted és az igéért.

*Könyörülj rajtunk, és segíts igazán világosságban járni és világítani.
Ámen.*

* * *

Ki lehet tehát presbiter?

A Szentírás szerint a presbiterséget isteni elhívás előzi meg. A gyülekezetnek a feje és a gazdája az Atya Isten és Fia, az Úr Jézus Krisztus, aki Szentlelke által kiválaszt szenteket a szolgálat végzésére. Az Ige szerint a presbiter csak újjászületett, élő hitű ember lehet, mert aki lelkileg halott, az nem képes Isten akaratát meghallani, és annak engedelmeskedni.

Másfelől, nem minden újjászületett embert hív el az Isten presbiteri szolgálatra. A gyülekezetben számos szolgálati terület van a presbiteri szolgálaton kívül is:

„És ő „adott” némelyeket apostolokul, másokat prófétákul, ismét másokat evangélistákul vagy pásztorokul és tanítókul, hogy felkészítse a szenteket a szolgálat végzésére, Krisztus testének építésére” (Ef 4,11-12)

Az elhívás mindig személynek szól, és általában meghatározott időre vonatkozik. A ház urának jogában áll szolgáit bármikor más feladattal megbízni, vagy csak egyszerűen kivonni a szolgálatból. A presbiter így elsősorban Urának tartozik elszámolással.

A személyes, belső elhívás mellett szólunk kell a külső kiválasztásról is. Bár a belső elhívás mindig az Egyház Urától származik, a kiválasztást a földi gyülekezetének tagjaira bízta. Sem az ősegyház gyakorlatában, sem a mai választási törvényben nem olvashatunk önjelöltségről. A közösség, vagy annak vezetői, Isten előtt elcsendesedve, imádságban kérik el, hogy egy-egy feladatra kit válasszanak ki.

A Bibliában van azonban figyelmeztetés is a tisztségviselők kiválasztásával kapcsolatban:

„Ne újonnan megtért ember legyen, nehogy felfuvalkodva az ördöggel azonos ítélet alá essék” (1Tim 3,6).

Az újonnan megtért embernek rögtön kell feladatot adni, mert kell éreznie mindenkinek, hogy Isten országának a rendje a szolgálat. De mielőtt előljáró, tisztségviselő lesz valakiből, először meg kell ismernie a gyülekezetet és a gyülekezetnek is őt. Kipróbált, kísértéseken, megpróbáltatásokon átesett és a Szentlélek erejével helytállt, hiteles életű legyen. **Ezért nem helyes, ha egy gyülekezet főleg fiatalokat szeretne presbiternek jelölni.** A presbiteri tiszt betöltésének a feltétele a sokéves tapasztalat, a gyülekezeti tagok minél szélesebb körű ismerete és a megpróbáltatások, kísértések közötti helytállásból fakadó hitelesség.

A presbiter valóban előljárója a gyülekezetnek, de ez nem érdem, nem kiüntetés, hanem szolgálat, amint Jézus is oktatta tanítványait:

„aki nagyvá akar lenni közöttetek, az legyen a szolgátok” (Mk 10,43)

A presbiteri szolgálat sáfárság, márpedig a sáfároktól elsősorban azt várják el, hogy hűségeseeknek bizonyuljanak (1Kor 4,2).

Melyek az elvárások a presbiteri tisztre jelölhető egyháztaggal szemben? Vannak általános elvárások, amelyek életvitelükre vonatkoznak, de ezek megtalálhatók az előző fejezetekben idézett igehelyeken. Emellett alapvető az elkötelezettség Isten ügye és az Egyház felé. Olyan presbiterekre van szükség, akik a tisztüket nem hobbiként vállalják, hanem életük megváltásáért érzett hálájuk alapján áldoznak idejükből, pénzükből, világi és egyházi tapasztalataikból, sőt, ha az élet úgy hozza, presztízisükből is gyülekezetük javára. A példamutató élet jellegzetessége a határozottság, de nem a csökönyösség. Közlékenynek is kell lennie, mert ezzel tud közeledni a többi gyülekezeti tag felé, biznyságot tud tenni a benne lakozó reménységről élete célját illetően.

Jó, ha a jelöltek között vannak olyanok, akik a pénzügyekhez, a gazdálkodáshoz az átlagnál jobban értenek, továbbá olyanok, akik ügyesek a szervezés terén, legyen szó akár épület felújításáról, akár gyülekezeti kirándulás szervezéséről. Nagy kincs a presbitériumban egy vagy több jogász. Ezek a szempontok azonban nem szoríthatják háttérbe az előzőekben említett elvárásokat.

A presbiteri rendszer mindenkori kísértése, hogy összetévesszék a képviselői demokráciával. A presbiteri rendszer alapja a kijelentés, ezzel szemben a demokrácia a természetjog észelvei alapján áll. A presbiterek az egyháznak, mint Krisztus testének szolgáló tagjai, mindig Uruk vezetése alatt kell, hogy álljanak. Éppen ezért a presbiter nem az egyház, hanem Jézus Krisztus szolgálója. Nem a gyülekezetnek, hanem Isten akaratának engedelmeskedik, és neki tartozik felelősséggel a gyülekezet előtt – minden időben!

A fentiek alapján hangsúlyoznunk kell, hogy **nem lehet bárki presbiter.** Mind a Szentírás, mind egyházi törvényeink korlátozásokat tartalmaznak. Ezek a korlátozások az isteni kiválasztásból eredő belső elhívástól kezdve, a jel-

lembeli tulajdonságokon és a megfelelő emberi kapcsolatokon keresztül, egészen az adminisztratív feltételek teljesüléséig terjednek.

A gyülekezet választójogú tagjainak felelőssége, hogy olyan személyeket jelöljenek és válasszanak meg, akiknek a rátermettsége és készsége már korábbi gyülekezeti szolgálataik során nyilvánvalóvá vált – és ismereteik szerint nincsenek kizáró tényezők². A Szentírás fényében kizáró ok, ha valaki **vadházasságban** (szebb kifejezéssel: élettársi kapcsolatban) él. Lelkipásztorainknak ajánljuk, hogy a presbiterek között **lehetőleg ne legyenek többen ugyanabból a családból**, mert – bár a szavazásnál kényelmes az egységes vélemény – ez nem enged teret mások gondolatainak. Ugyanígy kerülni kell, hogy **ha az egyházközségnek intézménye, pl. iskolája van, annak képviselői 25%-nál nagyobb arányban legyenek** a presbitériumban, mert ilyenkor a gyülekezet érdekei háttérbe szorulhatnak az intézményé mögött.

A jelölt személy felelőssége pedig az, hogy vizsgálja meg magát, hogy valóban isteni elhívás birtokában, saját akaratával egyező módon vállalja – esküvel is megerősítve – a presbiteri szolgálatot. Vizsgálja meg továbbá, hogy a készségein túlmenően, szellemi és fizikai képességeit is figyelembe véve, tudja-e vállalni az egyházközségi szolgálat időigényét és imádságos támogatását.

Végül, az emberi megfontolások felett valljuk:

„Mert Isten az, aki munkálja bennetek mind a szándékot, mind a cselekvést az ő tetszésének megfelelően” (Fil 2,13).

² Így például az MRE választási törvénye 4. § (3) bek. szerint szolgálatban lévő vagy nyugalmazott lelkészek nem választhatók presbiterré.

Áldás, békesség Istentől

Végezetül megszívlelésre, átvételre ajánljuk új, közös kárpátmedencei református köszöntésünket!

A magyar reformátusokat a köszöntésükről is fel lehet ismerni. Amikor találkozunk egymással anyaországi és partiumi meg erdélyi reformátusok, presbiterek, gyülekezeti tagok, akkor az üdvözlés szavai elárulják azt is, hogy melyik irányból érkezünk. Hiszen mi így köszönünk: „Áldás, békesség!”, a határ másik oldaláról jöve pedig ezt mondják: „Békesség Istentől!”. Előfordul, hogy igyekszünk udvariasak lenni és átvesszük a másik köszöntési formát, és van amikor tanácstalanok vagyunk, melyik változatot mondjuk a határ másik oldalán élő református testvérünknek.

A magyar református egység 2009. május 22-én átélt megvalósulására emlékezve és azért hálát adva vetem fel egy közös köszöntési forma gyakorlásának gondolatát. Úgy érzem, nekünk anyaországiaknak nincs kétségünk afelől, hogy mind az áldás, mind a békesség Isten ajándéka, Tőle kérjük, Tőle várhatjuk és kívánhatjuk, ami az eddigi formát kiegészítve így hangzik: „Áldás, békesség Istentől!”. Azután a partiumi és erdélyi református keresztyén számára is minden bizonnyal elfogadható, hogy a békesség mellett az áldás is nélkülözhetetlen része életünknek, ezért jóleső érzéssel szabad kérni a békesség mellett az áldást is a találkozás, az üdvözlés partnere számára. Így születhetne meg az új, közös köszöntési forma: „Áldás, békesség Istentől!”

És ha belegondolunk, találhatunk ebben a módosításban egy szimbolikus üzenetet is. Úgy is elképzelhetjük, hogy a középre illeszkedő, mindkét eredeti köszöntésben szereplő békesség szó egymással fedésbe kerül, egymásra illeszkedik, s ettől kezdve nem elválasztó, hanem összekötő szerepet kap. Összekötő, határokat eltörölő szerepet. És úgy gondolom, jó érzéssel hihetjük és vallhatjuk azt, hogy Isten békessége volt az, amely eltörölte a közöttünk önkényesen felállított határokat és tett ezzel részesévé az egységes Magyar Református Egyháznak. Mert csak ez a békesség az, amely minden értelmet felülhalad, és amely meg fogja őrizni szíveinket és gondolatainkat a Krisztus Jézusban, aki a közös jövőnk, akit együtt követhetünk. Így lehessen ez a köszöntési forma egy választható új lehetőség a találkozások és búcsúzások áldást és békességet kérő és kívánó pillanataiban és tegye hangsúlyossá egybetartozásunkat.

Dr. Tóth János

a MRPSz Missziói és Diakóniai Bizottságának elnöke

